N:o 8.

Ank. till Riksd. kansli den 9 mars 1897, kl. 5 e. m.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens sjunde hufvudtitel, innefattande anslagen till finansdepartementet.

(2:a U. A.)

Angående motion om upphörande af reservations- och förslagsanslag.

1:o. Såsom utskottet redan i punkterna 4:o och 5:o af sitt utlåtande n:o 3, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, omförmält, har herr friherre *R. M. Klinckowström* i en inom Första Kammaren väckt motion (n:o 1) föreslagit, att alla i 1897 års riksstat uppförda *reservations-* och *förslagsanslag* måtte i 1898 års riksstat uppföras såsom *bestämda* anslag, sålunda upphörande att tilläggas benämningen *reservations-* eller *förslagsanslag*.

Under hänvisning till det yttrande, utskottet i punkt 4:o af sitt nämnda utlåtande afgifvit öfver det i berörda motion framstälda förslag, får utskottet hemställa,

att herr friherre Klinckowströms ifrågavarande motion i hvad den angår de under sjunde hufvudtiteln uppförda reservations- och förslagsanslag må af Riksdagen lemnas utan afseende.

Ordinarie anslag.

Kammarrätten.

Ang. anslaget till kammarrätten.

[1.] 2:o. I den till Riksdagen den 16 januari innevarande år aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t i punkten 1:o under sjunde hufvudtiteln föreslagit Riksdagen att å staten för kammarrätten uppföra lön och tjenstgöringspenningar för ytterligare två kammarrättsråd med tillhopa 12,800 kronor och för ytterligare en notarie med 3,000 kronor, med rätt för nämnda befattningars innehafvare till ålderstillägg efter vissa år i likhet med öfriga tjenstemän i samma tjenstegrad, äfvensom höja det nu å kammarrättens stat uppförda anslag till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden, flitpenningar och renskrifningskostnad, 28,400 kronor, med 2,900 kronor till 31,300 kronor; hvarigenom anslaget till kammarrätten skulle höjas med 18,700 kronor eller från 169,600 kronor till 188,300 kronor.

Till det vid propositionen fogade statsrådsprotokoll öfver finansärenden den 14 sistlidne januari har föredragande departementschefen anmält, att kammarrätten i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 29 oktober 1896, med förmälan att, oaktadt det biträde af adjungerade ledamöter, kammarrätten under de senare åren fått åtnjuta, antalet derstädes balanserade mål år från år vuxit och för närvarande vore så betydande, att deraf måste vållas afsevärda olägenheter för de rättsökande, fäst Kongl. Maj:ts uppmärksamhet å nämnda missförhållande och tillika föreslagit åtgärder för detsammas afhjelpande.

Kammarrätten hade dervid till en början erinrat om följande förhållanden. Enligt den för kammarrätten den 15 oktober 1831 utfärdade instruktion skulle kammarrätten bestå af president, vice president och sex kammarrättsråd, af hvilka embeten dock vice presidentsbefattningen år 1836 indragits. Af löneregleringskomiténs den 6 november 1878 afgifna betänkande inhemtades, att, enligt af komitén införskaffad utredning, medeltalet af de till kammarrätten under tioårsperioden 1868—1877 inkomna mål utgjort 2,498. Under de tre sista åren af perioden hade målens antal belöpt sig, år 1875 till 2,150, år 1876 till 2,205 och år 1877 till 2,266. Redan under nämnda tid hade kammarrättens ordinarie arbetskrafter visat sig otillräckliga, hvarför åren 1871—1874 samt 1876 och 1877 biträde af adjungerade ledamöter måst anlitas. Bemälda

komité hade ock funnit förstärkning af kammarrättens arbetskrafter erforderlig, men ansett denna kunna vinnas derigenom, att, med bibehållande, oförändradt af antalet ledamöter, vikariat anordnades under ledamöternas semester, så att den till hvarje rotel hörande föredragning kunde utan afbrott fortgå under hela året. Komiténs ordförande hade emellertid i senare hänseendet varit af skiljaktig mening och föreslagit inrättandet af två nya kammarrättsrådsembeten. Enahanda hemställan hade jemväl gjorts af kammarrätten i dess öfver komiténs förslag den 29 november 1878 afgifna utlåtande.

I det yttrande till statsrådsprotokollet, som åtföljt Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående ny lönestat för kammarrätten af den 21 februari 1879, hade dåvarande chefen för finansdepartementet hänvisat till ofvan omförmälda, af löneregleringskomitén införskaffade utredning och framhållit, hurusom af denna framginge, att antalet till kammarrätten inkommande mål under tiden närmast före år 1878 minskats. Då vid sådant förhållande behofvet af ökadt antal ledamöter ej kunde anses ådagalagdt samt en möjligen uppkommande tillfällig balans lämpligen borde undanrödjas genom tillfälligt förstärkande af arbetskrafterna, hade departementschefen ansett sig ej kunna tillstyrka bifall till kammarrättens ofvannämnda framställning.

Enligt den för kammarrätten den 14 november 1879 fastställda lönestat bestode kammarrätten såsom tillförene af, förutom president, sex ledamöter.

Emellertid hade, efter hvad kammarrätten meddelat, antalet till kammarrätten inkomna mål efter år 1877 varit stadt i fortgående tillväxt och öfverstege nu betydligt det arbetsmaterial, med ledning hvaraf verkets organisation år 1879 bestämdes. De inkomna målens antal, som år 1878 uppgått till 2,251 och år 1885 till 3,536, hade under de tre sistförflutna åren utgjort, år 1893 4,076, år 1894 4,540 och år 1895 4,474. För tioårsperioden 1886—1895 hade medeltalet af inkomna mål belöpt sig till 3,899. Af de på kammarrättens pröfning beroende mål toge besvärsmålen i ojemförligt öfvervägande grad ledamöternas tid i anspråk. Antalet inkomna besvärsmål hade utgjort, år 1878 fattigvårdsmål 221 och andra mål 524 eller tillhopa 745, år 1885 fattigvårdsmål 364 och andra mål 812 eller tillhopa 1,176 samt år 1895 fattigvårdsmål 528 och andra mål 1,141 eller tillhopa 1,669 och hade följaktligen sistnämnda år stigit till öfver dubbelt mot år 1878. Jemte det sålunda arbetsmaterialet vuxit, hade, sedan kammarrätten från 1895 års början gjorts till sista instans i fattigvårdsmål och då af sådan anledning skärpt

kontroll vid fattigvårdsmålens behandling ansetts nödig, ledamöternas arbete med dessa talrikt förekommande mål väsentligt ökats.

Å andra sidan hade kammarrätten erinrat, hurusom under tiden efter år 1877 en betydande ökning af kammarrättens arbetsprodukt egt rum. År 1878 hade afgjorts 2,273 mål, år 1885 3,313 mål och år 1895 4,066 mål. Antalet afgjorda besvärsmål hade utgjort, år 1878 fattigvårdsmål 238 och andra mål 572 eller tillhopa 810, år 1885 fattigvårdsmål 344 och andra mål 825 eller sammanlagdt 1,169 samt år 1895 fattigvårdsmål 310 och andra mål 1,157 eller tillhopa 1,467 och hade således ökats till nära dubbelt. Detta arbetsresultat hade icke kunnat uppnås utan kammarrättens förstärkning med adjungerade ledamöter. Sedan under åren 1878—1890 kammarrätten i ganska vidsträckt omfattning åtnjutit sådan förstärkning, hade oafbrutet från och med år 1891 två adjungerade ledamöter biträdt kammarrätten så väl höst- som vårsessionen. Härjemte hade kammarrätten tillfälligtvis förstärkts med ytterligare två adjungerade.

Oaktadt tillväxten af kammarrättens arbetsprodukt, hade emellertid, på sätt de anförda siffrorna äfven gåfve vid handen, det allt jemt sig ökande arbetsmaterialet ej kunnat undanarbetas, i den mån detsamma tillströmmat, utan hade en betydande balans å oafgjorda mål uppkommit. Balansen, som 1878 utgjort 737 mål och år 1885 723 mål, hade år 1895 stigit till 2,226 mål. Balansen å besvärsmål hade utgjort, år 1878 å fattigvårdsmål 88 och å andra mål 106 eller sammanlagdt 194 mål, år 1885 å fattigvårdsmål 31, å andra mål 7 eller tillhopa 38 mål samt år 1895 å fattigvårdsmål 958 och å andra mål 150 eller sammanlagdt 1,108 mål och hade följaktligen år 1895 uppgått till nära sex gånger så mycket som år 1878.

Orsaken dertill, att balansen å fattigvårdsmål nått en sådan höjd, vore att söka i följande förhållande. Hufvudmassan af de till kammarrätten inkommande besvärsmålen utgjordes af fattigvårdsmål samt mål, afseende klagan öfver bevillningstaxeringarne. Utan att underskatta den skada och olägenhet, som ofta kunde förorsakas genom fördröjdt afgörande af fattigvårdsmålen, hade kammarrätten dock funnit sig föranlåten att låta dessa, med afseende å tiden för föredragningen, i viss mån stå tillbaka för beskattningsmålen. Det hade nemligen ansetts företrädesvis angeläget, att i beskattningsmålen med minsta möjliga tidsutdrägt beslut meddelades för att kunna tjena till ledning för taxeringsmyndigheterna, då enahanda frågor, som i de afgjorda målen pröfvats, å nyo förelåge till bedömande. Som beskattningsmålen ökats i antal och jemväl blifvit af allt mera vidlyftig och invecklad beskaffenhet, hade,

på samma gång de inkommande fattigvårdsmålens antal vuxit, antalet afgjorda sådana mål aftagit. Balansen å fattigvårdsmål hade derför hastigt stegrats och utgjorde den 29 oktober 1896, den dag, då kammarrättens förevarande skrifvelse afläts, 1,103 mål. Under antagande, att föredragningssiffran å fattigvårdsmålen ej ytterligare nedginge, motsvarade nämnda balans något mer än tre och ett halft års föredragning, hvilket innebure, att de mål, som inkomme, ej i allmänhet kunde varda med slut afhulpna förr än efter ingången af år 1900.

Tillika hade kammarrätten fäst uppmärksamheten derå, att en af Kongl. Maj:t förordnad komité föreslagit, att kammarrättens arbetskrafter skulle ytterligare tagas i anspråk för pröfning af ansökningar om ersättning af statsverket för medel, som tillgripits af embets- och tjensteman, hvilken enligt 1 kap. utsökningslagen egde att med utsökningsmål taga befattning.

Af hvad sålunda anförts ansåge kammarrätten framgå, att kammarrätten vore i behof af ökade arbetskrafter och att detta behof vore af sådan omfattning, att för dess afhjelpande ej vore till fyllest, att kammarrätten, på sätt redan flera år varit förhållandet, biträddes af två adjungerade ledamöter.

Att för mötande af kammarrättens behof af ytterligare förstärkning, hvilket behof visat sig vara af stadigvarande beskaffenhet, använda än flera adjungerade ledamöter under sessionerna eller tillgripa den af lönereglerings komitén förordade utvägen att anordna semestervikariat, genom hvilka åtgärder kammarrätten skulle komma att till väsentlig del bestå af adjungerade, ansåge kammarrätten ej böra ifrågasättas, särskildt i betraktande deraf, att kammarrätten numera vore sista instans i fattigvårdsmål. Att låta dessa för landets kommuner ingalunda ovigtiga tvistemål i sista instans afgöras af en domstol, der, i händelse någon ordinarie ledamot hade tjenstledighet, pluraliteten af de i målens afgörande deltagande kunde komma att utgöras af tillfälliga och jemförelsevis mindre erfarna ledamöter, vore enligt kammarrättens åsigt ej öfverensstämmande med häfdvunnen svensk rättsuppfattning och syntes äfven stå mindre väl tillsammans med 16 § i kammarrättens instruktion, genom hvilket stadgandes ändrade lydelse afsetts att åt kammarrättens ordinarie ledamöter förbehålla ledningen af praxis i fattigvårdsmål. I följd häraf hade kammarrätten förklarat sig nödsakad att föreslå en ökning af dess ordinarie arbetskrafter samt för ty hemstält, att två nya kammarrättsrådsembeten måtte varda inrättade.

Kammarrätten hade vidare anfört, hurusom för tjenstgöring vid protokollet och biträde vid expeditionen å kammarrättens kansli vore

anstälde sex tjenstemän, deraf hälften ordinarie notarier och hälften amanuenser, samt att hvarje ledamot hade åt sig indelad såsom biträde en utaf bemälde tjenstemän. Under förutsättning af bifall till nyssnämnda hemställan, ansåge kammarrätten följaktligen personalen å kansliet behöfva ökas med en notarie och en amanuens.

Ytterligare hade kammarrätten erinrat, att i dess stat funnes uppfördt under titel »till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden, flitpenningar och renskrifningskostnad» 28,400 kronor, samt att af de förhandlingar, som föregått statens fastställande, framginge, att af berörda summa beräknats för extra biträden 22,000 kronor, till flitpenningar 1,300 kronor, till vikariatsersättning 2,837 kronor 50 öre och för renskrifning återstoden eller 2,262 kronor 50 öre.

Med förmälan, hurusom af det för extra biträden beräknade beloppet de nyssomtalade tre kansliamanuenserna åtnjöte ett arfvode af hvardera 1,800 kronor, ansåge kammarrätten, att, för att bereda arfvode åt ytterligare en kansliamanuens, nämnda belopp borde ökas med 1,800 kronor till 23,800 kronor.

Slutligen hade kammarrätten erinrat, att renskrifningskostnaden uppgått, år 1891 till 2,354 kronor 80 öre, år 1892 till 2,467 kronor 5 öre, år 1893 till 2,603 kronor 70 öre, år 1894 till 2,648 kronor 42 öre och år 1895 till 2,725 kronor 73 öre, i följd hvaraf, och då det för renskrifningskostnaden afsedda beloppet sålunda varit otillräckligt, för nämnda kostnads täckande måst tagas i anspråk under ifrågavarande titel för andra ändamål afsedda medel. Vid sådant förhållande och då i händelse af en förstärkning af kammarrättens arbetskrafter utgifterna för renskrifning skulle komma att ytterligare ökas samt såsom följd af förstärkningen biträde af extra tjenstemän och vaktbetjente jemväl skulle ifrågakomma i större utsträckning, syntes kammarrätten för renskrifning böra beräknas ett belopp af 2,962 kronor 50 öre och det belopp, som beräknats för flitpenningar, böra ökas till 1,700 kronor.

Under åberopande af hvad sålunda anförts hade kammarrätten hemstält om genomförande af ofvannämnda förändringar i dess organisation och att för sådant ändamål å verkets stat måtte upptagas lön och tjenstgöringspenningar för två kammarrättsråd med tillhopa 12,800 kronor och för en notarie med 3,000 kronor med rätt till ålderstillägg för nämnda befattningars innehafvare samt det till vikariatsersättning med mera anslagna beloppet ökas till 31,300 kronor.

För egen del har departementschefen ansett den af kammarrätten lemnade utredning i fråga om antalet till kammarrätten inkomna och

derstädes afgjorda mål otvetydigt ådagalägga, att detta embetsverks arbetsbörda under den tid, som förflutit efter den nu gällande statens fastställande, i så väsentlig mån tillvuxit, att, derest icke särskilda åtgärder vidtoges för beredande jemväl af ökade arbetskrafter, tidsutdrägten med de kammarrätten tillhörande vigtiga målens afgörande måste komma att för den rättsökande allmänheten medföra högst känbara olägenheter. Målens antal, som redan vid tiden för den senaste löneregleringens genomförande så väl af den för ändamålet tillsatta komité som af kammarrätten ansetts påkalla en förstärkning af arbetskrafterna, hvilken likväl då icke kommit till stånd, hade sedan dess i det allra närmaste fördubblats. Då kammarrätten redan sedan flera år tillbaka åtnjutit biträde af adjungerade ledamöter till större antal, än som i förhållande till embetsverkets ordinarie ledamotspersonal kunnat anses rätt lämpligt, och utvägen att anlita semestervikariat under mellansessionerna allra minst numera, sedan kammarrätten blifvit sista instans i fattigvårdsmål, borde ifrågakomma, syntes för beredandet af den erforderliga ökningen i arbetskrafter ej finnas annan form än ökningen i antalet ordinarie ledamöter. Denna utväg måste ock så mycket mer anses vara af för handen varande förhållanden anvisad, som embetsverkets nuvarande ordinarie ledamotspersonal uppenbarligen vore otillräcklig att uppbära den arbetsqvantitet, som numera hvilade på verket, och ingen anledning funnes att motse någon nedgång i tillströmningen af mål till kammarrätten. Med afseende härpå och då den af kammarrätten begärda tillökning i arbetskrafter vore den minsta, som för ändamålet kunde ifrågasättas, har departementschefen tillstyrkt, att Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen äska höjning af kammarrättens stat med de af nämnda embetsverk derför föreslagna belopp.

Då, enligt den i statsrådsprotokollet meddelade utredningen, kammarrätten oaktadt det biträde, som under längre tider lemnats af adjungerade ledamöter, visat sig icke vara i stånd att med nuvarande arbetskrafter undanarbeta det under de senare åren betydligt tillväxande antalet inkomna ärenden, hvadan ock balansen å de oafgjorda målen numera nått en sådan höjd, att de rättsökande, särskildt i fattigvårdsärenden, måste i flera år vänta på afgörandet af för dem vigtiga frågor, finner utskottet behofvet af en stadigvarande förstärkning i embetsverkets arbetskrafter vara ådagalagdt. I anledning häraf och på grund af hvad i öfrigt blifvit i ärendet anfördt, anser sig utskottet böra tillstyrka Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af två nya kammarrättsrådsembeten. Genom denna jemförelsevis stora tillökning i ledamöternas antal bör, enligt utskottets

öfvertygelse, ej allenast den nu förefintliga balansen kunna nedbringas, utan äfven för framtiden förebyggas, att dylik balans till afsevärd storlek uppkommer, hvilket ändamål måhända skulle ytterligare befordras genom en lämplig förändring i kammarrättens arbetssätt.

Enligt hvad kammarrätten i sin skrifvelse till Kongl. Maj:t anfört, skulle inrättandet af två nya kammarrättsrådsembeten medföra, att personalen å kansliet behöfde ökas med en ordinarie notarie och en amanuens, och kammarrättens i detta afseende gjorda hemställan har äfven i den kongl. propositionen upptagits. Till stöd för detta förslag har kammarrätten meddelat, att för tjenstgöring vid protokollet och biträde vid expeditionen å kammarrättens kansli vore anstälde sex tjenstemän, deraf hälften ordinarie notarier och hälften amanuenser, samt att hvarje ledamot hade åt sig indelad såsom biträde en utaf bemälde tjenstemän. Då häraf synes framgå, att notarier och amanuenser i deras egenskap af biträden åt ledamöterna hafva väsentligen enahanda tjenstgöring, har utskottet förestält sig, att hinder icke skulle möta mot ersättande af den ifrågasatta nya notarietjensten med en amanuensbefattning. Den för notarien föreslagna aflöningen 3,000 kronor bör sålunda enligt utskottets mening icke i staten uppföras, hvaremot, och då utskottet funnit behofvet af den begärda ökningen med 2,900 kronor i anslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden, flitpenningar och renskrifningskostnad vara styrkt, detta anslag synes böra ytterligare ökas med 1,800 kronor till arfvode åt en amanuens.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer utskottet,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att i staten för kammarrätten uppföres aflöning för ytterligare två kammarrättsråd med tillhopa 12,800 kronor, deraf för hvardera lön 4,400 kronor och tjenstgöringspenningar 2,000 kronor, samt med rätt för dem till ålderstillägg efter fem år i likhet med öfrige embetsmän i samma grad, äfvensom att det nu å kammarrättens stat uppförda anslag till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden, flitpenningar och renskrifningskostnad, 28,400 kronor, ökas med 4,700 kronor till 33,100 kronor, samt att sålunda anslaget till kammarrätten höjes med 17,500 kronor eller från 169,600 kronor till 187,100 kronor.

Postverket.

3:o. Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen måtte, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 januari 1897 tillstyrkta ändringar i postverkets stater, för år 1898 bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 8,688,000 kronor, att utgå direkt af postmedlen, hvarigenom postverkets utgiftsstater skulle ökas med 378,000 kronor. *Ang. anslag till postverket.* [2.]

Derjemte har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgifva:

att tomterna n:is 1, 3 och 10 i qvarteret Riddaren inom Klara församling i Stockholm finge enligt uppgjorda köpeaftal af postverket förvärfvas;

att å dessa tomter tillsammans med tomten n:o 9 i samma qvarter, sedan sistnämnda tomt för postverkets räkning exproprierats, finge för en kostnad, ej öfverstigande 1,240,000 kronor, uppföras ett nytt posthus enligt ritningar, som blefve med ledning af de uti förenämnda statsrådsprotokoll omförmälda, af generalpoststyrelsen öfverlemnade planeskissritningar med tillhörande beskrifning och kostnadsberäkningar uppgjorda och af Kongl. Maj:t godkända;

att jemväl tomterna n:is 2 och 8 i ofvannämnda qvarter finge enligt upprättade köpeaftal af postverket inköpas för att derefter för dess räkning uthyras, intill dess de behöfde användas till utvidgning af posthuset; samt

att, i den mån de till fonden för anskaffande af tomt till nytt posthus i Stockholm redan anvisade medel icke lemnade tillgång till bestridande af kostnaderna för ofvanberörda tomters förvärfvande, dertill finge af postverkets öfverskottsmedel för år 1898 användas ett belopp af högst 200,000 kronor.

Slutsummorna af de för år 1898 föreslagna staterna, jemförda med de för innevarande år af Kongl. Maj:t fastställda, äro, enligt hvad åberopade statsrådsprotokollet gifver vid handen, följande:

	år 1897.	år 1898.
aflöningsstaten	kr. 3,197,100: —	kr. 3,330,300: —
öfvergångsstaten	» 2,400: —	» 2,400: —
pensionsstaten	» 79,475: —	» 75,375: —
omkostnadsstaten	» 4,850,500: —	» 4,875,500: —
oförutsedda utgifter	» 120,000: —	» 340,000: —
afkortningar och restitutioner m. m.	» 60,525: —	» 64,425: —
tillsammans	kr. 8,310,000: —	kr. 8,688,000: —

Af den i statsrådsprotokollet (sid. 7—46) lemnade utredning inhemtas, att de föreslagna ändringarna i de särskilda staterna afse:

Ökning.

Aflöningsstaten.

i aflöningsanslaget till biträdande tjenstemän vid postanstalterna för beredande af aflöning till 75 nya postexpeditörsbefattningar, 36 af 1:a och 39 af 2:a lönegraden, med	kr.	127,200: —	
i anslaget till vaktbetjente för beredande af lön till 150 nya vaktbetjente äfvensom åt en vaktbetjent, som komme att ersätta en indragen vaktmästare, med	»	75,500: —	
i anslaget till ålderstillägg med	»	8,200: —	kr. 210,900: —

Pensionsstaten.

af Kongl. Maj:t beviljade nya pensioner	kr.	5,850: —

Omkostnadsstaten.

i anslaget till uppbörds- och frimärkesprovision med	kr.	5,000: —	
i dito till förhyrande af de för postverket erforderliga lägenheter samt till bestridande af utgifterna för posthusens underhåll m. m. med	»	10,000: —	
i dito till rese- och traktamentsersättningar för resor i embets- och tjensteärenden i allmänhet med	»	5,000: —	
i dito till postföringskostnad vid befordran sjöledes mellan Sverige och Tyskland med	»	70,000 :—	
i dito till tillverkning af frimärken, frankokuvert, brefkort och kortbref med	»	5,000: —	
i dito till diverse utgifter med	»	5,000: —	kr. 100,000: —
		Transport	316,750: —

Transport 316,750: —

Oförutsedda utgifter.

höjning af anslaget med ..... kr. 220,000: —

Afkortningar och restitutioner m. m.

höjning af anslaget med ..... kr. 3,900: —

Summa ökning kr. 540,650: —

Minskning.

Aflöningsstaten.

genom uteslutande ur staten af en vaktmästarebefattning med	kr. 700: —		
i anslaget till aflönande af extra biträden vid distriktsförvaltningarna och postanstalterna med	» 62,000: —		
i anslaget till arfvoden åt extra vaktbetjente med	» 15,000: —	kr.	77,700: —

Pensionsstaten.

besparing med ..... kr. 9,950: —

Omkostnadsstaten.

i anslaget till expensutgifter med	kr. 15,000: —		
i dito till postföringskostnad vid befordran å landsväg m. m. med	» 20,000: —		
i dito för godtgörelse till främmande postverk med	» 40,000: —	kr.	75,000: —

Summa minskning kr. 162,650: —

Om från summan af ökningen ..... kr. 540,650: —
drages summan af minskningen ..... » 162,650: —

erhålles det belopp af ..... kr. 378,000: —
hvarmed enligt Kongl. Maj:ts förslag postverkets utgiftsstater skulle komma att för år 1898 på det hela ökas.

Postmedlen, som i riksstaten för innevarande år uppförts med 8,580,000 kronor, hafva för år 1898 beräknats till 9,025,000 kronor. Då, på sätt ofvan angifvits, postverkets utgifter enligt staterna för år

1898 af Kongl. Maj:t beräknats till 8,688,000 kronor, skulle alltså inkomsterna komma att öfverstiga utgifterna med 337,000 kronor.

I fråga om de af Kongl. Maj:t föreslagna förändringar i *aflöningsstaten* innehåller statsrådsprotokollet hufvudsakligen följande.

Uti skrifvelse till Kongl. Maj:t af den 23 november 1896 hade generalpoststyrelsen, med erinran, att styrelsen vid afgifvande af sitt förslag till postverkets stater för innevarande år framhållit, bland annat, önskvärdheten deraf, att de vaktbetjente, som erfordrades till regelbunden tjenstgöring, genast kunde erhålla anställning i ordinarie tjenst, i stället för att, såsom på senare tider varit fallet, de i närmare åtta år efter anställningen i postverket fått vänta på sin befordran till ordinarie och vid erhållande af sådan befordran redan uppnått en ålder af i genomsnitt öfver 33 år, vidare anfört, att Riksdagen vid behandling af den kongl. propositionen angående statsverkets tillstånd och behof för innevarande år, i hvad den angick postverket, behjertat dessa för postvaktbetjente ogynsamma förhållanden och uttalat, att det syntes oegentligt, att ett stort antal extra vaktbetjente, hvilka användes i regelbunden tjenstgöring och förrättade ett lika ihållande och ansträngande arbete som de ordinarie, icke blott åtnjöte mindre ersättning än dessa, utan äfven saknade den tryggade ställning, som ordinarie befattning i statens tjenst medförde, samt att Riksdagen fördenskull funnit angeläget, att antalet ordinarie postvaktbetjentbefattningar blefve i någon mån ökadt. På grund af Riksdagens i samband med detta uttalande fattade beslut hade Kongl. Maj:t den 29 maj 1896 anbefalt generalpoststyrelsen att, i sammanhang med afgifvande af förslag till postverkets stater för år 1898, inkomma med förslag till inrättande af nya ordinarie postvaktbetjentbefattningar till det antal, som, med den inskränkning, nödig sparsamhet borde föranleda, kunde befinnas lämpligt för beredande åt extra vaktbetjente af en något tidigare befordran till ordinarie befattning.

Innan generalpoststyrelsen öfvergått till det förslag, som afsåge ett fullgörande af detta uppdrag, hade styrelsen att yttra sig beträffande de talrika extra tjenstemännens ställning hos postverket.

Med tacksamt erkännande af det Kongl. Maj:ts och Riksdagens beslut, som möjliggjorde för generalpoststyrelsen att från och med innevarande år något reglera de vid postkontoren tjenstgörande extra biträdenas arfvoden, så att i regeln någon förhöjning deri inträdde efter viss tids väl vitsordad tjenstgöring, intill dess arfvodet efter tolf års

extra biträdestid uppginge till 1,500 kronor för manligt och 1,350 kronor för qvinligt biträde, kunde nemligen styrelsen icke undertrycka det uttalandet, att utsigterna till ordinarie befattning för de extra biträdena fortfarande stälde sig synnerligen ogynsamma och komme att ännu skarpare framträda, om, såsom vore att hoppas, postanstalternas extra vaktbetjentpersonals inträde i ordinarie anställning hädanefter komme att väsentligen påskyndas, samt att den utsträckning, hvari handläggning af postgöromål vore anförtrodd åt extra biträden, fortfarande vore större, än som vore förenligt med vare sig allmänhetens eller postverkets intresse.

Då generalpoststyrelsen vid afgifvande af förslag till postverkets utgiftsstater för år 1895 föreslagit, att postexpeditörernas antal skulle ökas med 30, hade antalet af de utaf styrelsen antagna extra biträdena uppgått till 475, hvarjemte 215 extra biträden varit å s. k. dispositionsanslag af postmedel vid distriktsförvaltningarna och postanstalterna tjenstgörande, hvarutöfver vid postkontoren tjenstgjort ett ganska stort antal — omkring 200 — biträden, som både vore antagna och aflönade af postförvaltarne sjelfva. Men oaktadt det begärda ökade antalet postexpeditörer erhållits och dessa tillträdt sina befattningar med 1895 års ingång, hade ändock under samma år antalet just af dessa utaf styrelsen antagna extra biträden, hvilkas göromål närmast vore att likna med postexpeditörers, stigit från 475 till 496. Ökningen i antalet postexpeditörer med 30 hade således icke ens för ett år varit tillräcklig att förekomma stegring i antalet sådana extra biträden, som användes i postexpeditörsgöromål.

Under år 1895 hade 9 extra biträden befordrats till postexpeditörer. De hade vid befordringstillfället i genomsnitt en ålder af 34 år och en tillryggalagd tjenstetid i postverket af omkring 13 år. Under nästlidet år hade 10 extra biträden befordrats till postexpeditörer. Bakom dessa stode, väntande på befordran, 518 extra biträden, af hvilka flertalets fulla arbetskraft och arbetstid redan nu af postverket toges i anspråk.

Att postverkets verksamhet till omfånget årligen ökades, vore allmänt kändt. Så hade under år 1895 antalet vanliga försändelser stigit från 151,009,934 till 161,148,904 samt antalet värdeförsändelser från 7,277,425 till 7,928,126, deribland postanvisningarna från 1,369,179 till 1,810,897. Värdet af afgångna assurerade försändelser, inlösta postförskott samt inbetalda postanvisningsmedel hade under året ökats från 968,436,560 kronor till 1,003,925,018 kronor.

Gång efter annan hade också ur den rent postala verksamheten uppstått nya rörelsegrenar, såsom den raskt sig utvecklande postspar-

banksrörelsen, hvilken vid postanstalterna helt och hållet sköttes af postverkets personal och, allt efter som rörelsen toge större omfång, också fordrade ökade arbetskrafter, den internationella inkasseringsrörelsen, som fortgått sedan 1893 års början och syntes vinna en ökad användning, samt den förmedling, svenska postverket åtagit sig i fråga om utvexling af postanvisningar mellan, å ena sidan, Finland och, å andra sidan, länder och orter, med hvilka Sverige omedelbart eller medelbart utvexlade postanvisningar.

Men en så hastig utveckling fordrade också hastig ökning i personal, derest icke af brist på dugliga arbetskrafter postverket skulle stanna i utvecklingen eller, hvad som dermed vore för ett postverk liktydigt, gå tillbaka.

Generalpoststyrelsen vore för sin del öfvertygad om, att både allmänheten och statsverket bäst betjenades dermed, att svenska postverket fortfarande sökte i möjligaste mån följa de främsta utländska postverken i deras sträfvan att förskaffa allmänheten alla de fördelar, som kunde erbjudas inom områden för postal verksamhet, likasom styrelsen vore förvissad att både hos Kongl. Maj:t och Riksdagen vinna det understöd, som erfordrades för att kunna försvara svenska postverkets plats och anseende.

Till hvad som härför erfordrades hörde såsom en bland de allra vigtigaste förutsättningar, att postverket måtte ega utsigt att rekrytera sin tjenstemannacorps med dugliga personer, som, efter att hafva beträdt den postala banan, kunde med någon tillförsigt se framtiden till mötes och vänta sig att på den banan genom arbete nå åtminstone en så pass tryggad ställning, som en postexpeditör innehade, inom samma tid som på åtskilliga andra banor och inom kortare tid, än nu vore fallet.

Att sådana siffror, som af generalpoststyrelsen anförts rörande de lägsta tjenstemännens befordringsförhållanden, icke vore af beskaffenhet att tillföra postverket dugliga personer, vore uppenbart, och att de följaktligen, om ingen väsentlig ändring till det bättre i dessa befordringsförhållanden snart skedde, innebure en fara för postverkets framtid, kunde icke bestridas. Att dessa siffror icke kunnat hos de nuvarande extra biträdena skapa önskvärd tillförsigt och känsla af trygghet, utan i stället hos dem alstrat ett missmod, som måste förtynga arbetet i postverkets tjenst, derom bure en af 514 extra ordinarie postexpeditörer till generalpoststyrelsen ingifven framställning om inrättande af nya postexpeditörstjenster uppenbara spår. Kunde detta missmod, såsom af nämnda framställning vill synas, åtminstone tills vidare häfvas genom att från och med år 1898 något öka postexpeditörernas antal, ansåge

generalpoststyrelsen frågan visserligen icke derigenom löst, men dock så mycket vunnet, att den ökade utgiften i förhållande härtill icke finge tillmätas någon större betydelse.

Antalet nya postexpeditörsbefattningar borde dock icke sättas lägre än till 75, ty det skulle ändock efter dessa nya befattningars tillsättande komma att finnas qvar bland de obefordrade nuvarande 518 extra biträdena icke mindre än 64, som varit i postverkets tjenst alltsedan år 1885 och som endast i mån af afgång bland postexpeditörer skulle hafva utsigt att erhålla ordinarie befattning. Under de senast förflutna fem åren hade afgången bland postexpeditörer i medeltal uppgått till allenast 12 för år.

Det kunde antagas, att de extra biträden, som skulle till befordran å de nya postexpeditörstjensterna ifrågakomma, då hade nått ett årligt arfvode af i genomsnitt 1,350 kronor. Deras befordran till postexpeditörer af 2:a lönegraden komme följaktligen att vålla en ökad utgift af 250 kronor för hvarje eller tillhopa 18,750 kronor. Finge samtidigt 36 postexpeditörer af 2:a lönegraden uppflyttas till 1:a lönegraden för att bibehålla den förut af Kongl. Maj:t och Riksdagen godkända proportionen dessa lönegrader emellan, skulle detta medföra en årlig utgift af 7,200 kronor. Den ökade totalkostnaden blefve således 25,950 kronor, hvartill dock borde läggas 4,500 kronor semesterkostnad för de nya postexpeditörerna. Härtill komme i framtiden efter resp. 5 och 10 år belöpande ålderstillägg. Ökningen af postexpeditörernas antal komme deremot att föranleda minskning i utgifterna från anslaget till extra biträden vid distriktsförvaltningarna och postanstalterna.

På grund af det sålunda anförda hade generalpoststyrelsen hemstält, att å stat för år 1898 måtte uppföras ytterligare 75 postexpeditörer, 36 af 1:a lönegraden och 39 af 2:a lönegraden, hvilket komme att med 127,200 kronor öka anslagen under aflöningsstaten.

Beträffande anslaget till *vaktbetjente* hade generalpoststyrelsen anmält, att, med tillämpning af Kongl. Maj:ts och Riksdagens år 1884, i sammanhang med reglering af postanstalternas vaktbetjening, fattade beslut om indragning efter hand af de återstående vaktmästarebefattningarna vid postanstalterna och deras ersättande med vaktbetjentbefattningar enligt ny stat, antalet dylika vaktmästare nu borde minskas från det i innevarande års aflöningsstat upptagna antalet 4 till 3 och i stället antalet »andra vaktbetjente» vid postanstalterna ökas i motsvarande mån eller från 787 till 788.

Då aflöningen för vaktmästare vore bestämd till 700 kronor, medan

lönen för vaktbetjent utgjorde 500 kronor, skulle genom denna förändring anslagen under aflöningsstaten minskas med 200 kronor.

Med föranledande af den generalpoststyrelsen meddelade befallning att afgifva förslag till inrättande af nya ordinarie postvaktbetjentbefattningar hade styrelsen hemstält, att i staten måtte uppföras aflöning för 150 nya vaktbetjente, oberäknadt den vaktbetjent, som, på sätt ofvan är nämndt, skulle komma att ersätta en indragen vaktmästare, i sammanhang hvarmed generalpoststyrelsen afgifvit infordradt utlåtande öfver en af ombud för femte svenska postvaktbetjentmötet till Kongl. Maj:t ingifven och till styrelsen remitterad framställning angående reglering af postvaktbetjentes aflöningsförmåner och om inrättande af nya ordinarie vaktbetjentbefattningar; och har generalpoststyrelsen härvid anfört, bland annat, följande.

Vaktbetjenterna begärde i omförmälda framställning, »att hvarje vaktbetjent, som användes i fullständig tjenst, måtte anställas som ordinarie». Detta deras önskningsmål delades i hufvudsak af generalpoststyrelsen. Redan vid flera tillfällen hade styrelsen framhållit önskvärdheten deraf, och generalpoststyrelsens senaste uttalande härutinnan syntes ock hafva bidragit till det Riksdagens beslut, som föranledt Kongl. Maj:t att lemna styrelsen i uppdrag att nu föreslå inrättande af nya ordinarie postvaktbetjentbefattningar.

Under de förflutna tiderna, då posttrafiken hade mindre omfång och till följd deraf postverket icke behöfde någon synnerligen talrik personal, hade det varit jemförelsevis lätt att uppehålla den i och för sig rigtiga principen, att de betjente, som hade full tjenstgöring, borde vara anställda på ordinarie stat, ty det behöfde då icke blifva fråga om några stora penningbelopp. Men i den mån en hastig utveckling af postverket omedelbart påkallat ökade arbetskrafter, hade principen blifvit svårare att uppehålla, både i hvad anginge tjenstemanna- och betjentklasserna, samt missförhållanden mellan antalet ordinarie och extra uppkommit till skada för personalen och dermed äfven för verket i dess helhet.

En för omkring ett år sedan uppgjord beräkning visade, att vaktbetjente tjenstgjorde i postverket öfver åtta år och uppnådde en ålder af i genomsnitt öfver trettiotre år, innan de vunne anställning såsom ordinarie. I dessa förhållanden hade under det senast förflutna året ingen förbättring inträdt och kunde ju icke heller för framtiden förväntas, med mindre än att antalet ordinarie vaktbetjente väsentligen ökades. Vid 1895 års slut utgjorde antalet vaktbetjente i postverket 1,481, deraf allenast 761 voro ordinarie, men 364 extra och 356 reservbetjente.

Af dessa hade, enligt beräkningar, i september samma år 1,034 varit i full tjenstgöring, såsom om de varit ordinarie. I slutet af sistlidne oktober månad hade antalet postvaktbetjente uppgått till 1,529, af hvilka 791 voro ordinarie, 357 extra samt 381 reservbetjente. Antalet af dem, som voro i full tjenstgöring, utgjorde då 1,050 och hade således på ett år ökats med 16.

Finge nu den principen fullt tillämpas, att hvarje vaktbetjent, som gjorde fullständig tjenst, borde vara anställd såsom ordinarie, skulle, då de ordinaries antal för närvarande utgjorde 791, redan år 1896 erfordras 259 nya ordinarie vaktbetjentbefattningar, och med den ökade användningen af vaktbetjente inom postverket skulle år 1898 antalet vaktbetjentbeställningar å ordinarie stat ändock icke räcka till åt alla dem, som då vore i fullständig tjenst. Så hade heller icke, så vidt styrelsen funne, varit af Kongl. Maj:t och Riksdagen afsedt vid förslagets infordrande, och styrelsen hade också enligt den lemnade anvisningen vid förslagets uppgörande tagit all hänsyn till den inskränkning, nödig sparsamhet borde föranleda, då styrelsen ökat antalet ordinarie vaktbetjente med 150 till 941, deraf 3 »vaktmästare» och 938 »andra vaktbetjente».

Under de fem senaste åren hade afgången bland vaktbetjente å stat på grund af afsked eller dödsfall utgjort i medeltal 24 årligen. Och om det för den skull finge antagas, att från och med nästlidne november månad till 1897 års slut ytterligare 28 extra hunne befordras till ordinarie vaktbetjente, skulle, derest 150 nya ordinarie vaktbetjentbefattningar finge med 1898 års ingång inrättas, derefter återstå 81 obefordrade af dem, som i slutet af sistlidne oktober månad voro i full tjenstgöring.

Kostnaden för de nya befattningarna måste under titeln »vaktbetjente» upptagas med hela lönen 500 kronor för hvarje eller tillhopa 75,000 kronor, men i sjelfva verket blefve den ökade kostnaden icke så hög, enär de extra vaktbetjente, hvilka skulle ifrågakomma att befordras till ordinarie, redan nu hade arfvode, som genom den vunna befordran skulle komma att besparas, nemligen för hvar och en af dem, som tjenstgjorde vid distriktsförvaltning eller fast postanstalt, 300 kronor, samt för hvar och en af dem, som vore anställda vid jernvägsposten, 180 kronor. Upphörandet af dessa arfvoden minskade kostnaden med omkring 39,000 kronor, och kostnaden för de nya befattningarna skulle således i verkligheten komma att inskränkas till omkring 36,000 kronor jemte kostnaden framdeles efter fem år för ålderstillägg.

Jemväl i det nu beräknade verkliga kostnadsbeloppet, 36,000 kro-

nor, kunde någon minskning anses uppstå derigenom, att flertalet af de extra vaktbetjenterna uppbure ett något högre dagtraktamente än det, som skulle, med tillämpning af nuvarande grunder för traktamentets bestämmande, komma dem till del, då de vunne ordinarie anställning.

Vaktbetjentes till generalpoststyrelsens yttrande remitterade framställning innehölle jemväl ett förslag till omreglering af postvaktbetjentes aflöningsvilkor. Efter närmare granskning af detta förslag (sid. 17—23 i statsrådsprotokollet) hade emellertid styrelsen ansett sig böra hemställa, att framställningen i denna del ej måtte för närvarande till någon Kongl. Maj:ts åtgärd föranleda.

Departementschefen, som vidare anmält, att, sedan generalpoststyrelsens statsförslag till finansdepartementet inkommit, Sveriges postvaktbetjentförening genom utsedda komiterade i en till Kongl. Maj:t ställd skrift anhållit, att Kongl. Maj:t nu måtte å nyo upptaga det inför nästlidet års Riksdag framlagda förslaget om tilldelande åt postvaktbetjente af ett andra ålderstillägg, yttrar härefter följande.

Då generalpoststyrelsen till fullgörande af uppdraget att inkomma med förslag till ökning af antalet ordinarie postvaktbetjentbefattningar gjort framställning om inrättande af 150 nya dylika befattningar, kunde väl detta i förhållande till antalet ordinarie vaktbetjente, för närvarande utgörande 791, synas innebära en rätt väsentlig förökning. Men det borde härvid icke förbises, att förslaget blifvit framställdt i syfte att i någon mån undanrödja ett redan sedan länge förefintligt missförhållande, hvars afhjelpande äfven Riksdagen funnit angeläget, eller den ogynsamma proportionen mellan antalet ordinarie och extra vaktbetjente med sins emellan lika tjenstgöring. Detta missförhållande afhjelptes icke dermed, att, på sätt hittills tid efter annan egt rum, ett antal nya vaktbetjentbefattningar inrättades i mån af posttrafikens successivt stegrade tillväxt. Skulle något verksamt steg för ändamålet tagas, vore derför nödigt, att ett afsevärdt större antal sådana befattningar på en gång inrättades, och departementschefen kunde så mycket mindre anse, att generalpoststyrelsen, då den föreslagit uppförande på ordinarie stat af förenämnda antal extra vaktbetjente, af dem, som vid statsförslagets afgifvande varit i full tjenstgöring, eller 259, underlåtit att taga den föreskrifna hänsynen till sparsamhetens fordringar, som med den rastlöst fortgående utvecklingen af den postala rörelsens alla grenar antalet extra vaktbetjente säkerligen komme att åter snabbt tillväxa.

Likaså kunde departementschefen icke annat än instämma med generalpoststyrelsen, då styrelsen uti uppdraget att till förbättrande af befordringsutsigterna inom vaktbetjentcorpsen föreslå inrättandet af nya

vaktbetjentbefattningar funnit sig ega en osökt anledning att äfven bringa på tal behofvet af verksamma åtgärder i samma syfte hvad anginge de talrika extra biträdena inom postverket. Toge man hänsyn till de af generalpoststyrelsen i detta hänseende meddelade uppgifter, enligt hvilka, vid ett antal af 281 ordinarie postexpeditörsbefattningar, de till större delen i postverkets tjenst fullt sysselsatta extra biträdenas antal uppginge till 518 och genomsnittsåldern för dessas befordran till ordinarie tjenst vore 34 år, kunde det till och med ifrågasättas, huruvida icke de extra biträdenas ställning vore ännu mera bekymmersam än de extra vaktbetjentes. Vid sådant förhållande ansåge sig departementschefen böra lifligt förorda äfven det af generalpoststyrelsen väckta förslaget om inrättande af 75 nya postexpeditörsbefattningar.

Med en mångfald af nya rörelsegrenar, som uppvuxit på grundvalen af äldre tiders enkla anordningar för postbefordringen, och den för hvarje år stegrade intensiteten i utvexlingen af alla slags postförsändelser hade postverket numera utvecklat sig till en administrationsgren af helt annan omfattning och betydelse, än samma verk ännu för ett par, tre årtionden sedan egde. Den lika naturliga som oundvikliga följden häraf vore ökade administrationskostnader genom ett i bredd med rörelsens stegring växande behof af ökade arbetskrafter; men denna ökning i kostnaden för verkets administration vore ingalunda egnad att ingifva oro, då den till fullo motvägdes af en med hvarje år fortgående ökning i postverkets inkomster. Betänkligheter ur synpunkten af verkets ekonomi behöfde derför icke träda hindrande i vägen för vidtagandet af en af postverkets eget intresse ej mindre än af billighetshänsyn förestafvad åtgärd till förbättrandet af de i verkets tjenst sysselsatta personers ställning.

Då departementschefen nu, med anslutning till den af sistlidet års Riksdag lemnade anvisning i fråga om det under nuvarande förhållanden lämpligaste sättet för förbättrande af postvaktbetjenternas ställning, föresloge en betydande ökning i antalet dylika befattningar, ansåge sig departementschefen så mycket mindre böra samtidigt ifrågasätta någon förhöjning af vaktbetjentes aflöningsförmåner, som Riksdagens uttalande i sammanhang med dess beslut om afslag å Kongl. Maj:ts framställning om beviljande af ett andra ålderstillägg för vaktbetjente icke gåfve anledning antaga, att Riksdagen skulle befinnas villig att redan nu medgifva en aflöningsförhöjning.

Beträffande anslaget till *aflönande af extra biträden vid distriktsförvaltningarna och postanstalterna,* hvilket i staten för innevarande år vore upptaget till 592,000 kronor, hade, enligt hvad vidare af statsrådsproto-

kollet inhemtas, generalpoststyrelsen anfört, att, då, i händelse 75 nya postexpeditörsbefattningar blefve inrättade, de extra biträden, som komme att till dessa postexpeditörsbefattningar befordras, kunde antagas hafva ett årsarfvode af i genomsnitt 1,350 kronor hvar, dessa arfvodesbelopp, tillhopa 101,250 kronor, följaktligen skulle upphöra att från anslaget utgå, men att till återstoden, 490,750 kronor, deremot borde läggas dels 4,500 kronor, motsvarande de kostnader, som kunde beräknas uppstå för beredande af semester åt de nya postexpeditörerna, dels 16,000 kronor, som syntes erfordras till aflönande af de nya extra biträden, som under år 1898 blefve behöfliga, dels ock 18,750 kronor för fortsatt reglering af de äldre extra biträdenas arfvoden enligt den af Kongl Maj:t och Riksdagen gillade plan, eller således tillsammans 39,250 kronor.

Generalpoststyrelsen hade för den skull ansett detta anslag böra upptagas till 530,000 kronor, hvilket innebure en minskning af 62,000 kronor.

Vidkommande anslaget till *ålderstillägg* hade generalpoststyrelsen anmält, att, med hänsyn, å ena sidan, till inträffade personalförändringar till följd af dödsfall, afsked eller vunnen befordran och, å andra sidan, till det ytterligare antal tjenstemän och betjente, som blefve berättigadt till ålderstillägg från 1898 års början, anslaget borde för nämnda år höjas med 8,200 kronor eller från sitt nuvarande belopp, 326,800 kronor, till 335,000 kronor.

Å anslaget till *arfvoden åt extra vaktbetjente och till hushyresbidrag för en del betjente,* hvilket i nu gällande stat är upptaget till 70,000 kronor, hade, enligt hvad generalpoststyrelsen meddelat, utgifterna uppgått i runda tal under år 1895 till 73,200 kronor och under perioden 1 september 1895—31 augusti 1896 till 73,700 kronor. Då, på sätt ofvan nämnts, de begärda nya vaktbetjentbefattningarnas uppförande i staten beräknats medföra en besparing å detta anslag af 39,000 kronor, men till återstoden borde läggas dels det belopp, som redan utöfver anslaget tagits i anspråk, afrundadt till 4,000 kronor, dels ock till mötande af utgifter för anställande af nya extra vaktbetjente ett belopp af 20,000 kronor, hade generalpoststyrelsen hemstält, att anslaget måtte minskas med 15,000 kronor och således sättas till 55,000 kronor.

Mot generalpoststyrelsens beräkning af utgifterna under sistberörda tre anslagsrubriker hade departementschefen icke funnit något att erinra.

Å sid. 26 och 27 i statsrådsprotokollet redogöres för de förhållanden, som påkallade förändringar i *pensionsstaten*, och får utskottet till denna redogörelse hänvisa.

Vidkommande *omkostnadsstaten* anser sig utskottet böra här med-

dela, hvad statsrådsprotokollet innehåller med afseende å anslagen till postföringskostnad vid befordran sjöledes mellan Sverige och Tyskland samt till godtgörelse till främmande postverk, men tillåter sig att beträffande öfriga anslag under denna stat hänvisa till sid. 27—30 i samma protokoll.

Enligt generalpoststyrelsens, af departementschefen förordade förslag skulle anslaget till *postföringskostnad vid befordran sjöledes mellan Sverige och Tyskland* höjas med 70,000 kronor eller från 30,000 kronor till 100,000 kronor, men deremot anslaget till *godtgörelse till främmande postverk* minskas med 40,000 kronor eller från 50,000 kronor till 10,000 kronor. Utgifterna å förstnämnda anslag hade utgjort år 1894 26,800 kronor, år 1895 26,500 kronor samt under tiden 1 september 1895—31 augusti 1896 26,500 kronor. Enligt hvad generalpoststyrelsen meddelat, hade dessa utgifter föranledts af träffade aftal med ångbåtsaktiebolaget »Sten Sture» och med rederiet för ångfartyget »Oscar» om postbefordran samt af den förstnämnda bolag på grund af kongl. brefvet den 13 april 1886 medgifna ersättning för lastpenningar samt fyr- och båkafgifter i svensk hamn. Nämnda aftal gälde emellertid icke år 1898, ty från och med den 1 maj 1897 skulle, på grund af en i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts den 13 juni 1896 dertill lemnade bemyndigande mellan svenska postförvaltningen och tyska rikspostamtet träffad öfverenskommelse angående anordnande och underhållande af regelbunden postångfartygsförbindelse mellan Trelleborg och Sassnitz och med tillämpning af uppgjorda aftal dels med svenska rederiaktiebolaget Sverige-Kontinenten, dels ock med ångfartygsrederiet I. F. Braeunlich i Stettin, svenska postverket såsom subvention för uppehållande af ifrågavarande sjöpostförbindelse vidkännas en årlig utgift af dels 50,000 kronor, dels 50,000 tyska riksmark äfvensom, derest det svenska bolaget icke befrias från hamnafgifter samt fyr- och båkafgifter och lotspenningar, då lots ej påkallats, eller för dylika afgifter till stat, kommun eller hamnar i de båda länderna för de enligt kontraktet verkstälda resorna, ersätta bolaget för dessa utgifter. Med anledning af dessa bestämmelser hade generalpoststyrelsen ansett anslaget icke kunna sättas lägre än till 100,000 kronor.

Generalpoststyrelsen hade emellertid beräknat, att svenska postverket skulle erhålla en väsentlig godtgörelse för denna utgift genom minskad transitersättning till danska postverket. Besparingen härutinnan hade antagits komma att uppgå till omkring 40,000 kronor för år; och vore det af denna anledning, som generalpoststyrelsen ansett sig kunna föreslå, att anslaget till godtgörelse till främmande postverk med nämnda belopp nedsattes.

Enligt hvad departementschefen erinrat, är det å postverkets stat uppförda anslag till *oförutsedda utgifter* för innevarande år upptaget till 120,000 kronor.

Då den på innevarande år belöpande andel af kostnaden för till- och ombyggnad af posthuset i Göteborg, hvilken kostnad ansetts böra utgå af detta anslag, upptagits till 80,000 kronor, under det att allenast 50,000 kronor ansetts böra för år 1898 anvisas till berörda byggnadsarbete, skulle — yttrar departementschefen vidare — anslaget af denna anledning kunnat minskas med 30,000 kronor.

Enligt hvad generalpostyrelsen meddelat, förefunnes emellertid en särskild anledning till, att anslaget i dess helhet icke borde nedsättas, utan väsentligen förhöjas.

Sedan nästlidet års Riksdag i hufvudsak bifallit Kongl. Maj:ts framställning, att vissa delar af postverkets öfverskottsmedel för åren 1895, 1896 och 1897 finge för postverkets räkning reserveras och afsättas till en fond för anskaffande af tomt till ett nytt posthus i Stockholm, hade Kongl. Maj:t den 22 maj 1896 bemyndigat generalpoststyrelsen att, om den funne sådant lämpligt, under förbehåll af Kongl. Maj:ts och Riksdagens godkännande, träffa aftal om inköp af tomt till nytt posthus i Stockholm.

I sammanhang med afgifvande af statsförslaget hade generalpoststyrelsen anmält, att de underhandlingar, styrelsen med anledning häraf fört, ledt till köpeaftal, hvilka inom den närmaste tiden och så snart definitivt besked från en fastighetsegare rörande förvärfvet af hans för frågans lösning behöfliga tomt erhållits, komme att underställas Kongl. Maj:ts pröfning. Derest de fastigheter, om hvilka generalpoststyrelsen förhandlat, finge för postverkets räkning förvärfvas, förefunnes efter styrelsens förmenande ingen anledning att uppskjuta byggnadsarbetets påbörjande, utan vore det tvärtom högeligen angeläget, att nybyggnadsarbetet finge snarast möjligt påbörjas, på det att de trånga lokalerna i posthuset vid Rödbodtorget måtte ju förr dess hellre kunna utbytas mot rymligare.

Af denna anledning hade generalpoststyrelsen i statsförslaget under anslagstiteln oförutsedda utgifter inberäknat första årets byggnadskostnad för nytt posthus i Stockholm med 250,000 kronor och för den skull upptagit anslaget i dess helhet till 340,000 kronor.

I skrifvelse till Kongl. Maj:t den 22 sistlidne december hade generalpoststyrelsen derefter afgifvit det sålunda i utsigt stälda förslaget om förvärfvande af tomtplats för det nya posthuset, dervid styrelsen till en början åberopat, hvad styrelsen redan i sin skrifvelse den 29 november

1895, vid afgifvande af förslag till postverkets stater för år 1897, anfört beträffande olägenheter, som för postverket härflöte af det trånga utrymmet i de nuvarande lokalerna inom centralposthuset i hufvudstaden, hvilka olägenheter ansetts icke kunna fullständigt undanrödjas, med mindre än att det nuvarande posthuset vid Rödbodtorget frånträddes och i stället å rymlig tomt uppfördes ett helt och hållet nytt, tidsenligt posthus.

Generalpoststyrelsen hade vidare anfört, hurusom centralpostkontorets lokaler inom posthuset numera samtliga vore alldeles för trånga. Der saknades utrymme för tillräckliga diskar till allmänhetens expedierande och plats för sådana anordningar, hvarigenom arbetet underlättades; der saknades kassahvalf för de afdelningar, som deraf vore i behof. Tidningsexpeditionen vore till största delen hopträngd i den låga entresolvåningen, hvarest en talrik personal vore under vissa tider på dagen ifrigt sysselsatt med den brådskande expeditionen af tidningar till landsorten, under temperatur och luftförhållanden, som lemnade mycket öfrigt att önska. Paketexpeditionen vore redan förlagd inom annat hus i förhyrd lokal, och äfven om ytterligare en eller annan afdelning brötes ut och förlades i en annexbyggnad, kunde en fullt tillfredsställande utvidgning af de qvarvarande afdelningarna icke ske utan flyttning af trappuppgångar och andra åtgärder, som droge allt för dryga kostnader i förhållande till det resultat, de medförde.

Finge deremot hela centralpostkontoret förläggas i en enda tidsenlig byggnad, blefve arbetet härigenom uppenbarligen underlättadt och kunde mera än nu påskyndas. De allmänheten betjenande postfunktionärerna kunde då bättre komplettera hvarandra. En mängd transporter och budskickningar mellan skilda byggnader undvekes, och utrymmet kunde bättre tillvaratagas, i det att dels antalet lokaler för allmänheten kunde inskränkas till några få, men rymliga, dels förstugor, trappor och förrådsrum kunde blifva färre.

Endast med hänsyn till den betydliga kostnaden, som förvärfvande af en tillräckligt rymlig och välbelägen tomt samt uppförande derå af ett fullständigt och tidsenligt posthus förorsakade, hade generalpoststyrelsen förut såsom alternativ för sakens lösning ifrågastält, att det nuvarande posthuset skulle bibehållas och ett annex till detsamma å närbelägen tomt uppföras; men då den af Kongl. Maj:t till sistlidet års Riksdag aflåtna proposition om förvärfvande åt postverket af den för ett dylikt annexposthus allra lämpligaste tomt icke vunnit Riksdagens bifall, samt å de centralposthuset i öfrigt omgifvande tomter dels påginge vidlyftiga nybyggnadsarbeten, dels redan funnes uppförda byggnader, hvilkas inlösen skulle vålla dryga kostnader, utan att byggnaderna än-

dock kunde med fördel för postverket användas, finge, enligt generalpoststyrelsens mening, frågan om anskaffande af ett annex till det nuvarande centralposthuset anses fallen, hvadan endast återstode den andra utvägen för frågans lösning, nemligen den att anskaffa en lämplig tomt och derå uppföra ett nytt, fullständigt centralposthus.

En sådan tomt borde vara centralt belägen och på samma gång icke aflägsen från jernvägens centralstation. Det centrala läget betingades naturligtvis deraf, att den korresponderande allmänhet, som af postkontoret betjenades, borde utan större tidsutdrägt kunna besöka kontoret, och närbelägenheten till jernvägens centralstation vore af vigt derför, att ju närmare postkontoret låge jernvägsstationen, desto förr kunde det hinna till utdelning ordna den med jernväg ankomna posten och desto längre inlemningstid kunde medgifvas allmänheten för den post, som skulle med jernväg fortskaffas. Härtill komme också, att transportkostnaderna kunde nedbringas, i den mån transporterna blefve kortare.

Centralpostkontorets samtliga afdelningar, deri inberäknade postdirektörens expedition och den inom akademiens för de fria konsterna hus mot 7,500 kronor för år förhyrda paketexpeditionslokalen, innefattade för närvarande, enligt gjorda beräkningar, en golfyta af sammanlagdt 1,767,45 qvadratmeter eller 20,050 qvadratfot — deraf 1,442,16 qvadratmeter eller 16,360 qvadratfot inom centralposthuset — under det att, för tillgodoseende af behofvet för någon längre framtid, ansetts erfordras en golfyta af omkring 3,702 qvadratmeter eller 42,000 qvadratfot, deraf, under antagande, att, jemte öfriga afdelningar, hela tidningsexpeditionen skulle inrymmas i bottenvåningen, 3,438 qvadratmeter eller 39,000 qvadratfot borde vara belägna i bottenvåning. Tomten borde för den skull icke innefatta mindre areal än omkring 4,408 qvadratmeter eller 50,000 qvadratfot.

Då för kostnadens skull någon tomt icke gerna kunde ifrågasättas, som redan vore försedd med dyrbara åbyggnader, och då, såsom Riksdagen påpekat, tomten tillika borde lemna tillfälle till framtida utvidgning af postverkets lokaler, vore, hvad ock chefen för finansdepartementet i sitt yttrande till statsrådsprotokollet den 24 april nästlidet år vid anmälan af frågan om förvärfvande för postverkets räkning af tomten n:o 1 i qvarteret Sjöhästen erinrat, valet mellan för ändamålet lämpliga tomter synnerligen begränsadt. De tomter, som kunnat ifrågakomma, hade den ena efter den andra visat sig vid uppmätning vara för små eller vid fråga om förvärfvande allt för dyrbara till följd af åbyggnadernas beskaffenhet. Den enda tomt, som i fråga om stor-

lek och mindre dyrbara åbyggnader fylde de uppstälda vilkoren, vore den, som bildades af tomtnumren 1, 3, 9 och 10 i qvarteret Riddaren inom Klara församling. Den begränsades, såsom å en skrifvelsen bilagd tomtkarta angåfves, af Vasagatan, Mäster-Samuelsgatan, Bryggaregatan, Klara norra kyrkogata samt två andra tomtnummer i samma qvarter.

Det kunde visserligen befaras, att ett posthus, uppfördt å denna plats, skulle af en del bland de större korrespondenter, som för sin post anlitade det nuvarande centralposthuset, till en början befinnas i fråga om centralt läge lemna åtskilligt öfrigt att önska, men mera centralt belägen tomt vid Vasagatan eller vid andra gator i närheten af jernvägens centralstation kunde, enligt generalpoststyrelsens förmenande, icke erhållas till skäligt pris och af erforderliga dimensioner.

Blefve posthus å denna tomt uppfördt, kunde det måhända befinnas nödvändigt att tillmötesgå önskningar, som, oaktadt det nuvarande centralposthusets fördelaktiga läge, redan gång efter annan försports, om inrättande af ett filialkontor i närheten af Gustaf Adolfs torg, men den omständigheten ensam syntes icke böra afhålla från den nu omförmälda tomtens förvärfvande till posthusbyggnad eller böra föranleda, att kostnadsfrågan lemnades alldeles å sido vid fråga om tomtköp, så att, oberoende af befintliga åbyggnaders dyrbarhet, en mera central tomt inköptes.

Allmänheten satte stort värde på en snabb utlemning af ankommen post och en till det längsta utsträckt tid för inlemning af afgående post, men möjligheten att tillmötesgå dessa önskningar försvårades naturligtvis i samma mån som afståndet ökades mellan postkontoret och jernvägscentralstationen. Hänsynen härtill föranledde, enligt generalpoststyrelsens åsigt, att posttomten icke kunde ligga utom det område, som begränsades af Klaraviken i vester, Kungsgatan i norr, Drottninggatan eller åtminstone Beridarebansgatan, Brunkebergstorg, Malmtorgsgatan och Gustaf Adolfs torg i öster samt Strömgatan, Rödbodtorget och Jakobsgatan i söder. Hänsyn till allmänhetens skäliga anspråk på posthusets centrala läge åter förorsakade, att inom nu nämnda område måste bortses från de tomter, som låge vester om statens jernvägsspår, och att man vid valet af tomt borde undvika områdets nordliga gräns. Komme så härtill, att mindre tomtyta än cirka 4,408 qvadratmeter eller 50,000 qvadratfot icke kunde anses acceptabel, att inom qvarteret dessutom borde finnas utrymme för framtida utvidgning af posthuset, samt att ett posthus syntes böra åtminstone med någon af sina sidor nå mera trafikerad gata, der hufvudingången för allmänheten kunde beredas,

kunde med skäl påstås, att förvärfvet af hvilken helst annan tillräckligt stor tomt än den nu ifrågasatta inom det angifna begränsade området skulle medföra mycket stora kostnader för inlösen af åbyggnaderna.

På grund häraf och med den rätt, Kongl. Maj:t dertill lemnat, hade generalpoststyrelsen sökt att med egarne till tomtnumren 1, 3, 9 och 10 i qvarteret Riddaren inom Klara församling träffa köpeaftal under förbehåll af Kongl. Maj:ts och Riksdagens godkännande.

Det hade dervid visat sig, att berörda förbehåll något höjt inköpsprisen utöfver hvad som syntes hafva kunnat betingas, om aftalen fått definitivt afslutas, i det att säljarne åberopat, att de genom ett dylikt vilkorligt aftal blefve bundna och just under en för försäljning af tomter med godt läge gynsam tid betagna möjligheten att begagna sig af utsigterna å fastighetsmarknaden, under det att staten åter hade fria händer att antaga eller förkasta aftalen, men då likväl de betingade köpeskillingarne för tomtnumren 1, 3 och 10, enligt generalposstyrelsens förmenande, måste anses skäliga, hade styrelsen med egarne till dessa tre tomtnummer uppgjort köpeaftal, som öfverlemnades till pröfning.

För att i möjligaste mån förkorta säljarnes väntetid på besked, huruvida aftalen godkändes eller icke, för att lemna dem nödig tid till uppsägning af fastigheterna graverande inteckningar och rörande fastighetslägenheterna träffade hyresaftal, samt för att så ordna öfvertagandet af fastigheterna, att nybyggnaden af posthus måtte kunna begynna med ingången af år 1898, hade i aftalen måst inrymmas den bestämmelsen, att köpeaftalen skulle anses förfallna, derest Kongl. Maj:t och Riksdagen ej lemnat sitt godkännande af desamma inom utgången af mars månad år 1897.

Beträffande den för posthus jemväl erforderliga tomten n:o 9 i samma qvarter, hvilken tomt innefattade en areal af 1,850,1 qvadratmeter eller 20,987 qvadratfot och egdes af Stockholms ridhusförening, som derå hade uppförda ett ridhus med stallar samt längs den 18,58 meter eller 62,6 fot långa fasaden åt Mäster-Samuelsgatan ett boningshus, hade underhandlingar pågått med ridhusföreningens direktör. Härvid hade från ridhusföreningens sida fordrats en köpeskilling af 400,000 kronor, under det att från postverkets sida erbjudits till en början 260,000 kronor och sedermera, för att söka komma till uppgörelse utan anlitande af expropriation, 275,000 kronor, hvarefter ridhusföreningens verkställande direktör förklarat, att ridhusföreningen icke reflekterade å något anbud understigande 300,000 kronor, hvilket pris åter generalpoststyrelsen funne alldeles för högt, när i betraktande toges, att fastighetens taxeringsvärde utgjorde 120,000 kronor, att byggnaderna vore brand-

försäkrade till 89,000 kronor och enligt sakkunnig byggmästares utsago värda högst 82,000 kronor, att hela fastigheten icke hade annan fasad åt gata än den nyss angifna af 18,58 meter, samt att, oaktadt alla lägenheterna vore uthyrda, hyresafkastningen, så vidt af senaste mantalsuppgift kunnat inhemtas, icke uppginge till högre belopp än 8,410 kronor. Generalpoststyrelsen hemstälde derför, under förutsättning, att ofvan berörda köpeaftal blefve godkända, att sistnämnda tomt måtte få af postverket förvärfvas i den ordning, kongl. förordningen den 14 april 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof bestämde. Tiden, då tomten skulle afstås, borde helst sättas till 1898 års ingång, men kunde utan större olägenhet för posthusbygget framskjutas till den 1 april 1898.

Vid bifall härtill och med beräkning, att tomten n:o 9 betingade en löseskilling af högst 275,000 kronor, skulle till tomt för nytt posthus i Stockholm erhållas inom nyssnämnda qvarter en areal af tillhopa 5,569,6 qvadratmeter eller 63,181,6 qvadratfot till ett pris af 987,000 kronor, med fasader åt Vasagatan 79,95 meter eller 269,3 fot, åt Mäster-Samuelsgatan 66,13 meter eller 226,67 fot, åt Bryggaregatan 89,86 meter eller 302,7 fot samt åt Klara norra kyrkogata 14,25 meter eller 48 fot.

För att kunna bebygga detta område med hus i fyra våningar, erfordrades emellertid, att en del af området utlades till Mäster-Samuelsgatan och Bryggaregatan, dertill beräknats åtgå 275,36 qvadratmeter eller 3,123,88 qvadratfot, hvarefter således skulle till disposition återstå 5,294,24 qvadratmeter eller 60,057,72 qvadratfot.

Då emellertid tomten n:o 1 med sin östra del sköte fram längs tomten n:o 2 till Klara norra kyrkogata och den del, som norr om tomten n:o 2 skulle återstå af tomten n:o 1, sedan erforderlig utläggning till Bryggaregatan egt rum, blefve mindre lämplig att nu bebyggas, utan hellre borde sparas för att framdeles bebyggas i sammanhang med bebyggande af tomten n:o 2, hade det ansetts lämpligast att tills vidare lemna 322 qvadratmeter eller 3,652,57 qvadratfot af tomtens n:o 1 östligaste del i ungefär orubbadt skick. Den sålunda undantagna delen af tomten n:o 1 skulle tills vidare användas för vaktmästare- och maskinistbostäder i der redan befintlig byggnad samt till vagnshus och vaktstall för postkontorets åkdon och skjutsentreprenörens hästar.

Sedan för posthuset och gårdar tagits i anspråk 4,972,24 qvadratmeter eller 56,405,15 qvadratfot, skulle af qvarteret för framtida utvidgning af posthuset återstå dels af tomten n:o 1 322 qvadratmeter eller 3,652,57 qvadratfot, dels ock tomten n:o 2 om 522 qvadratmeter eller 5,921,57 qvadratfot och tomten n:o 8 om 1,160,6 qvadratmeter eller 13,165,85

qvadratfot, utgörande tillhopa 2,004,6 qvadratmeter eller 22,739,99 qvadratfot, och på det att icke de sistnämnda båda tomterna skulle göras till föremål för spekulation samt priset härigenom eller genom nybyggnader uppdrifvas, hade generalpoststyrelsen ansett försigtigheten bjuda att samtidigt med de öfriga tomterna i qvarteret söka förvärfva jemväl dessa båda tomter, om hvilka för den skull jemväl upprättats köpeaftal, hvilka öfverlemnats till Kongl. Maj:ts pröfning. Sammanlagda köpeskillingen för dessa båda tomter med åbyggnader utgjorde enligt aftalen 512,000 kronor, hvilket pris betingats med hänsyn till den årliga afkastning, de båda tomterna lemnade i hyror m. m., och som för närvarande uppginge för tomten n:o 2 till 7,302 kronor och för tomten n:o 8 till 23,995 kronor.

Då emellertid sistnämnda båda tomter icke skulle omedelbart för det nya posthuset tagas i anspråk, utan vore afsedda att användas för att möta i framtiden uppstående behof af utvidgning, hade generalpoststyrelsen anskaffat anbud å fastigheternas förhyrande för en tid af fem år, räknadt från den 1 oktober 1897, enligt hvilka anbud de, som anbuden lemnat, erbjudit för de båda fastigheterna en årlig hyra af tillhopa 25,600 kronor samt åtagit sig, bland annat, att under hyrestiden hålla fastigheterna i snyggt och godt skick samt ansvara för fastigheterna åliggande onera och besvär, renhållning och sotning äfvensom att vid hyrestidens utgång återlemna fastigheterna och derå uppförda byggnader i minst lika godt skick, som de mottagits. Den omständighet, att anbudsgifvarne frikallat sig från erläggande under hyrestiden af de krono- och kommunalutskylder äfvensom afgifter till presterskap och skolväsen, som kunde varda för fastigheterna debiterade, skulle icke komma att vålla någon utgift för postverket, då statens egendomar vore fria från dylika utskylder och afgifter. Genom dessa anbud finge anses ådagalagdt, att, om köpeaftalen godkändes, postverket kunde i ränta å köpeskillingen för de båda fastigheterna beräkna 5 procent under de närmaste fem åren efter fastigheternas tillträde; och så vidt generalpoststyrelsen kunde se, förefunnes ingen anledning till antagande, att efter de fem årens förlopp, då postkontoret afsåges att redan vara inflyttadt i det nya posthuset, icke lika fördelaktiga hyresaftal skulle kunna af postverket träffas, intill dess den tid framdeles inträdde, då fastigheterna behöfde rifvas för att lemna plats till utvidgning af posthuset.

För inköp af hela qvarteret skulle således enligt ofvan gjorda beräkningar erfordras 1,499,000 kronor. Till liqviderande af denna summa egde postverket för närvarande en, jemlikt kongl. bref den 19 juni 1896, under statskontorets vård och förvaltning ställd fond af 638,288 kronor 8 öre, hvilket belopp genom tillagda räntor beräknades komma att den 1 oktober 1897 uppgå till 662,865 kronor. Men dessutom finge, enligt Riks-

dagens beslut och kongl. brefvet den 29 maj 1896, till nämnda fond läggas ej mindre den behållning, som för år 1896 kunde å postverkets rörelse uppstå utöfver det redan för statsregleringen beräknade öfverskottet för samma år, än äfven hälften af blifvande öfverskottsmedel för år 1897, dock att till fonden icke finge afsättas större del af öfverskottet för sistnämnda år än det belopp, hvarmed detsamma öfverstege 220,000 kronor. Huru stort det belopp blefve, som med tillämpning af dessa bestämmelser kunde komma att af behållningen för år 1896 tillfalla fonden, vore för närvarande omöjligt att tillförlitligt beräkna, men generalpoststyrelsen hyste den på sannolikheter grundade förhoppning, att fonden, ökad med denna del af behållningen för sistnämnda år, skulle komma att den 1 oktober 1897 uppgå till en million kronor. Derutöfver skulle i sådant fall för tomtförvärfvet erfordras 499,000 kronor, hvilket belopp styrelsen ansåge kunna af postverkets kassaförlag förskjutas för att sedermera ersättas dels på våren 1898 med det öfverskott, som då finge för ändamålet disponeras af öfverskottsmedlen för 1897, dels ock på våren 1899 med högst 200,000 kronor af öfverskottsmedlen för år 1898. I förslaget till postverkets stater för år 1898 har generalpoststyrelsen nemligen hemstält, att af öfverskottsmedlen för samma år högst 200,000 kronor måtte få användas till betäckande af det förskott, som från postverkets kassaförlag kunde hafva lemnats till anskaffande af tomt till nytt posthus i Stockholm, i den mån det lemnade förskottet icke vid upprättande af postverkets bokslut för år 1898 blifvit ersatt.

Generalpoststyrelsen hade vidare anfört, hurusom, på det att postverket vid uppgörande af planer för byggandet af det nya posthuset skulle kunna begagna sig af den erfarenhet, som beträffande posthusets lämpliga anordnande vunnits inom länder, der byggnadsverksamheten för postverken under senare tider varit lifligare än här i landet och der till följd häraf den ena förbättringen efter den andra i posthusens planläggning kunnat komma till utförande och blifva pröfvad, intendenten i öfverintendentsembetet F. G. A. Dahl, enligt medgifvande af Kongl. Maj:t, fått sistlidne sommar företaga en resa i Tyskland och Belgien för att studera indelning och inredning af de nyare posthus, från hvilka i dessa hänseenden något kunnat vara att inhemta vid uppgörande af planer och program för det nya posthuset i Stockholm. För att underlätta dessa studier och göra dem mera fruktbringande hade styrelsen så ordnat, att en i de svenska postanstalternas arbetssätt och den praktiska posttjensten i allmänhet förfaren posttjensteman, hvilken å det resestipendium, hvaröfver styrelsen egde förfoga, utsändts att i Tyskland studera vissa postala frågor, under resan tillhandagått intendenten Dahl med erforderliga upplysningar.

Med begagnande af det rika material, som intendenten Dahl från dessa resor medfört, hade han, på uppdrag af styrelsen, utarbetat planeskissritningar för det nya posthuset jemte kostnadsberäkningar för husets uppförande. Sedan dessa eskissritningar hos styrelsen förevisats och, i hvad de anginge lokaler för postsparbanken, jemväl varit förelagda postsparbanksstyrelsen till granskning, samt efter det ritningar enligt lemnade anvisningar i vissa delar omarbetats, vore de, enligt generalpoststyrelsens förmenande, numera sådana, att de kunde och borde läggas till grund för utarbetande af hufvudritningar till det nya posthusets uppförande å den föreslagna tomten. Med uppgörande af hufvudritningar hade styrelsen ansett böra anstå, till dess beslut fattats om inköp af den för huset erforderliga tomtplats; och då nu frågan gälde att i hufvudstaden uppföra ett tidsenligt posthus å plats, der jemväl husets yttre borde kunna göra sig gällande, hade det synts styrelsen kunna med skäl ifrågasättas, huruvida icke pristäflan borde anordnas för erhållande af hufvudritningar till ett posthus, som äfven till det yttre kunde i gedigenhet och prydlighet för en längre framtid försvara sin plats såsom offentlig byggnad i hufvudstaden, utan att dock härvid skulle ifrågakomma att sira byggnaden med prydnader, som fördyrade det framtida underhållet. I kostnadsberäkningen, som slutade på ett belopp af 1,240,000 kronor, hade för den skull afsetts, att gatufasaderna skulle beklädas med delvis huggen sten och delvis fasadtegel, hvaremot gårdsfasaderna skulle utföras i fogstruket tegel eller rappas. Generalpoststyrelsen hade hemstält, att Kongl. Maj:t måtte besluta, att styrelsen skulle inkomma med förslag till anordnande af pristäflan rörande hufvudritningar till det nya posthuset.

Byggnadsarbetet vore beräknadt att pågå fyra år, hvarunder skulle för byggnadskostnaden erfordras:

första byggnadsåret	kronor	250,000: —
andra »	»	350,000: —
tredje »	»	340,000: —
och fjerde »	»	300,000: —.

Enligt ofvan berörda eskissritningar, hvilka jemte tillhörande beskrifning och kostnadsberäkningar bifogats generalpoststyrelsens skrifvelse, skulle byggnaden, i hvilken jemväl postsparbanken skulle inrymmas, uppföras i fyra våningar, deraf bottenvåningen uteslutande förbehölles centralpostkontorets afdelningar. Våningen 1 trappa upp skulle inrymma postdirektörens expedition och kassa samt en del af tidningsexpeditionen äfvensom generalpoststyrelsens kameralbyrå med till nämnda byrå hörande hufvudpostkassa, blankettförråd, frimärkesförråd och frimärkestryckeri, hvarjemte raklamationskontoret ock skulle dit förläggas, på det att allmänheten

måtte få beqvämt tillträde till nämnda kontor. Våningen 2 trappor upp skulle upptagas af generalpostdirektörens embetsrum, styrelsens sessionsrum, styrelsens öfriga byråer och arkiv samt ungefär hälften af de lokaler, postsparbanken ansåges erfordra, och våningen 3 trappor upp skulle lemna det för postsparbanken ytterligare erforderliga utrymme, en vind till arkivet, äfvensom tjenstelokaler för postinspektionerna i mellersta och östra postdistrikten, hvarförutom inom våningen åtskilliga lägenheter skulle finnas lediga till framtida disposition.

Generalpoststyrelsen, som låtit uppgöra jemförande beräkningar öfver de nuvarande och blifvande lokalernas storlek, hvilka beräkningar å sid. 39 och 40 i statsrådsprotokollet meddelats, har vidare anfört, att, när framdeles postkontorets lokaler behöfde utvidgas, sådant skulle kunna ske beträffande ankommande afdelningen och brefbärareexpeditionen genom att för dessa afdelningars räkning i bottenvåningen öfverbygga den sydvestra gården, hvilken innefattade en areal af 205,65 qvadratmeter eller 2,333 qvadratfot, och i fråga om afgående afdelningen genom att likaledes i bottenvåningen öfverbygga återstoden af den nordvestra gården eller en areal af 98,82 qvadratmeter (1,121 qvadratfot).

För utvidgning åter af paketexpeditionens och tidningsexpeditionens lokaler, när i en framtid så erfordrades, skulle blifva nödigt att taga tomterna n:is 2 och 8 i anspråk, dervid afsedt vore, att den nu å eskissritningarna angifna öppna inkörsvägen från Bryggaregatan skulle tillika med återstoden af tomten n:o 1 bebyggas till fortsättning af paketexpeditionen och ny inkörsport anordnas ungefär i gränslinien mellan tomterna n:is 1 och 2.

Af det anförda ansåge generalpoststyrelsen framgå, att genom det nya posthuset skulle erhållas tidsenliga och rymliga postlokaler, hvilka vid framtida behof kunde ytterligare utvidgas; och om än en eller annan af dessa lokaler skulle med nuvarande rörelse befinnas rymligare, än som för närvarande erfordrades, blefve dock efter all sannolikhet det förhållandet mycket snart öfvergående, i hvilket afseende generalpoststyrelsen tilläte sig åberopa den erfarenhet, som härutinnan vunnits i andra länder, der det till och med understundom inträffat, att, ehuru vid uppgörande af planer till posthus tilltagits rymliga lokaler, rörelsen redan under byggnadsåren så stigit, att, då inflyttningen skolat ske, icke ens alla afdelningar, som beräknade varit, kunnat i det nya huset inrymmas, utan särskilda byggnader måst för vissa poströrelsens grenar uppföras eller anordnas.

Från och med tiden för inflyttningen i det nya posthuset, hvilken styrelsen tänkt sig skola kunna ega rum hösten år 1901, skulle följande hyresbelopp besparas, nemligen:

hyra för den nuvarande centralpaketexpeditionslokalen	kronor	7,500: —
» för vagnbod åt postkontoret och persedelförvaringsrum åt postinspektionen i mellersta distriktet omkring (nu utginge för ändamålet 1,100 kronor)	»	1,000: —
» för postinspektionens i mellersta postdistriktet lägenhet	»	500: —
» för postinspektionens i östra postdistriktet lägenhet	»	1,200: —
eller tillhopa	kronor	10,200: —

Då postsparbanken, enligt hvad senare årens erfarenhot visat och af ett generalpoststyrelsens förevarande skrifvelse bifogadt utdrag af postsparbanksstyrelsens protokoll ytterligare framginge, vore för trångbodd inom posthuset vid Lilla Nygatan och der icke kunde beredas erforderligt ökadt utrymme, samt för den skull banken, derest icke plats för densamma erhölles i nya posthuset, kunde antagas blifva nödsakad att annorstädes förhyra lämplig lokal, hvilken antagits icke kunna erhållas till lägre hyra än 10,000 kronor, skulle, derest postsparbanken, såsom beräknadt varit, inrymdes i det nya posthuset, i kalkylen öfver statsverket besparade hyresbelopp kunna intagas, att en besparing i hyresbelopp af 10,000 kronor årligen bereddes statsverket genom postsparbankens inrymmande i det nya posthuset, hvadan sålunda de statsverket besparade årliga hyresbeloppen skulle uppgå till 20,200 kronor.

För tiden 1 oktober 1901—30 september 1903 minskades dock denna besparing med 300 kronor för hvartdera året, enär postverket, som hyrt lokal för paketexpeditionen från den 1 oktober 1893, genom kontrakt förbundit sig att, vid frånträde af berörda, från akademien för de fria konsterna förhyrda lokal, såsom ersättning för inredningsarbeten erlägga 300 kronor för hvarje år, som hyrestiden understege 10 år, för så vidt uppsägning skedde från generalpoststyrelsens sida.

Så snart centralpostkontoret och generalpoststyrelsen inflyttat i det nya posthuset, skulle det nuvarande posthuset vid Rödbodtorget kunna af postverket undvaras, i anledning hvaraf generalpoststyrelsen låtit sakkunniga personer värdera nämnda centralposthus, som dervid, enligt bifogadt värderingsinstrument, befunnits hafva ett försäljningsvärde af omkring 650,000 kronor, hvilka ock vid beräkning af de verkliga kostnaderna för det nya huset syntes böra föras postverket till godo, vare sig huset befunnes lämpligast böra försäljas eller användas till annat statens behof.

För egen del har departementschefen härefter yttrat:

Då Riksdagen i skrifvelse den 13 maj 1896 anmälde, att Kongl. Maj:ts den 24 nästförutgångne april aflåtna proposition om förvärfvande af tom-

ten n:o 1 i qvarteret Sjöhästen för uppförande derå af ett annex till centralposthuset icke blifvit af Riksdagen bifallen, anförde Riksdagen, bland annat, att det icke synts Riksdagen omöjligt, att frågan om anskaffande af rymligare lokaler för Stockholms centralpostkontor kunde lösas på ett bättre sätt än det i propositionen angifna. Lämpligast syntes, att för statsverkets räkning förvärfvades en tomt inom hufvudstaden, som, med hänsyn till läge och tillfälle till framtida utvidgning af postverkets lokaler, kunde erbjuda de fördelar, som måste betingas för medgifvandet till så stora kostnader för ändamålet, som ifrågasatts; och Riksdagen föreställde sig, att Kongl. Maj:t skulle, efter närmare utredning och förnyade underhandlingar, kunna genom uppgörande af förberedande aftal om inköp af lämplig tomt sätta sig i tillfälle att till Riksdagens afgörande framlägga förslag, som skulle innebära en tillfredsställande och framsynt lösning af frågan om beredande af ett tidsenligt posthus i hufvudstaden.

Sedan detta Riksdagens uttalande genom kongl. bref den 22 maj 1896 delgifvits generalpoststyrelsen, och styrelsen i sammanhang dermed erhållit befallning att till Kongl. Maj:t inkomma med utredning och förslag i fråga om lämpligaste sättet att anskaffa tomt till nytt posthus i Stockholm, hade nu, såsom af det förut anförda framginge, generalpoststyrelsen fullgjort detta uppdrag sålunda, att styrelsen hemstält, att till plats för nytt posthus i Stockholm samt till den utvidgning af byggnaden, som i framtiden med visshet kunde antagas blifva erforderlig, måtte förvärfvas samtliga egendomar i det qvarter, som begränsades af Vasagatan, Mäster Samuelsgatan, Bryggaregatan och Klara norra kyrkogata.

Lika med generalpoststyrelsen funne departementschefen det sålunda framstälda förslaget innebära den under för handen varande förhållanden möjligast lyckliga lösning af den magtpåliggande frågan om anskaffande af tomt till nytt posthus i Stockholm. Hänförande sig till den af generalpoststyrelsen för förslaget anförda motivering, hvilken departementschefen till alla delar biträdt, har departementschefen, som icke funnit anledning till erinran vid de af generalpoststyrelsen under förbehåll af Kongl. Maj:ts och Riksdagens godkännande uppgjorda köpeaftalen angående tomterna n:is 1, 2, 3, 8 och 10 i nämnda qvarter, hemstält, att Kongl. Maj:t måtte finna sagda köpeaftal vara af beskaffenhet att böra underställas Riksdagens pröfning.

För tomten n:o 9 i omförmälda qvarter hade deremot begärts ett så högt pris, att något köpeaftal angående densamma icke kunnat komma till stånd. Denna tomt måste derför, derest posthuset skulle kunna uppföras å den af generalpoststyrelsen föreslagna platsen, för postverkets räkning exproprieras; och ansåge departementschefen, att Kongl. Maj:t i sådant fall

komme att framdeles förordna, att postverket egde till sig lösa denna tomt i den ordning, kongl. förordningen angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof den 14 april 1866 stadgade.

Generalpoststyrelsens hemställan, att till bestridande af kostnaderna för tomternas förvärfvande måtte, utöfver dertill anvisade medel, af postverkets öfverskottsmedel för år 1898 få användas ett belopp af högst 200,000 kronor, syntes departementschefen böra vinna godkännande.

Såsom förut nämnts, hade generalpoststyrelsen i sitt statsförslag under anslagstiteln oförutsedda utgifter med 250,000 kronor inräknat första årets byggnadskostnad för nytt posthus i Stockholm. Med afseende på angelägenheten, att det nya posthuset måtte så fort som möjligt varda uppfördt, ansåge sig departementschefen böra biträda detta generalpoststyrelsens förslag. Då ifrågavarande förslagsanslag, som för innevarande år vore upptaget till 120,000 kronor, af förut anförd anledning, eller minskadt kostnadsbehof för till- och ombyggnad af posthuset i Göteborg, kunde minskas med 30,000 kronor till 90,000 kronor, komme, med tillägg af nyssnämnda 250,000 kronor, anslagets slutsumma för år 1898 att uppgå till 340,000 kronor.

I händelse byggnadsföretaget komme till stånd, anhölle departementschefen att få framdeles underställa Kongl. Maj:ts pröfning generalpostsstyrelsens förslag angående anordnande af pristäflan rörande hufvudritningar till det nya posthuset.

Uti en inom Andra Kammaren väckt motion (n:o 75) har herr *T. Zetterstrand* anfört, att förslaget att i nya posthuset i Stockholm, hvartill anslag under förevarande titel begärts, inrangera tjenstelokaler för postinspektionerna i mellersta och östra postdistrikten, syntes motionären stå i uppenbar strid med hvad som afsetts med statsmagternas tidigare beslut rörande decentralisation inom postverkets administration; och har motionären på grund häraf och med hänvisning till den inom Andra Kammaren den 11 mars 1896 i ärendet förda diskussion hemstält, att vid eventuelt bifall till Kongl. Maj:ts proposition rörande uppförande af nytt posthus i Stockholm måtte fästas såsom vilkor, att i detsamma *icke* blefve anordnade lokaler för ofvanomförmälda distriktsförvaltningar.

Slutligen har herr friherre *R. M. Klinckowström* uti den i Första Kammaren väckta motionen n:o 5 yrkat, att Riksdagen måtte afslå Kongl. Maj:ts förslag om inköp af en tomt till ny posthusbyggnad och anslag till samma byggnads uppförande.

Till stöd för sitt yrkande har sistnämnde motionär hufvudsakligen anfört, att den föreslagna belägenheten för det nya posthuset vore för allmänheten obeqväm, i hvilket afseende särskildt framhållits, att de flesta större tidningar i hufvudstaden hade sina lokaler i närheten af det nuvarande posthuset vid Röda bodarna.

I anledning af Kongl. Maj:ts till nästlidet års Riksdag gjorda framställning om viss förbättring i ordinarie postvaktbetjentes aflöningsförmåner anförde Riksdagen i skrifvelse den 11 maj 1896, bland annat, hurusom, enligt hvad generalpoststyrelsen meddelat, de personer, som under senaste tiden antagits till ordinarie postvaktbetjente, derförinnan tjenstgjort i postverket omkring 7,6 år samt uppnått en ålder af i medeltal 31,1 år. Denna jemförelsevis sena befordran till ordinarie befattning måste, yttrade Riksdagen vidare, gifvetvis utöfva ett ogynsamt inflytande på postvaktbetjentes ekonomiska ställning, och äfven om de med ordinarie vaktbetjentbefattning förenade aflöningsförmåner i och för sig kunde anses tillfredsställande, måste de dock befinnas väl knappa, då de ernåddes först efter en flerårig tjenstgöring mot lägre ersättning. Med hänsyn härtill och då det jemväl syntes oegentligt, att ett stort antal extra vaktbetjente, hvilka användes i regelbunden tjenstgöring och förrättade ett lika ihållande och ansträngande arbete som de ordinarie, ej blott åtnjöte mindre ersättning än dessa, utan äfven saknade den tryggade ställning, som ordinarie befattning i statens tjenst medförde, hade Riksdagen funnit angeläget, att antalet ordinarie postvaktbetjentbefattningar blefve i någon mån ökadt. På grund häraf beslöt Riksdagen att, med afslag å Kongl. Maj:ts framställning om ett andra ålderstillägg för postvaktbetjente, anhålla, att Kongl. Maj:t måtte för 1897 års Riksdag framlägga förslag till inrättande af nya ordinarie postvaktbetjentbefattningar till det antal, som, med den inskränkning nödig sparsamhet borde föranleda, kunde befinnas lämpligt för beredande åt extra ordinarie vaktbetjente af något tidigare befordran till ordinarie befattning.

Med anledning af denna Riksdagens anhållan, har Kongl. Maj:t, i enlighet med generalpoststyrelsens hemställan, nu föreslagit Riksdagen att, förutom den postvaktbetjentbefattning, som med tillämpning af Riksdagens år 1884 fattade beslut borde sättas i stället för en indragen vaktmästaretjenst, 150 nya ordinarie vaktbetjentbefattningar måtte inrättas. Generalpoststyrelsen, som i sammanhang med frågan om förbättrande af befordrings-

utsigterna för de extra postvaktbetjente funnit sig böra framhålla behofvet af att åtgärder i samma syfte vidtoges till förmån för postverkets talrika extra ordinarie tjenstemän, har i sådant afseende hos Kongl. Maj:t hemstält om inrättande af 75 nya ordinarie postexpeditörsbefattningar; och jemväl detta förslag har af Kongl. Maj:t upptagits och för Riksdagen framlagts.

Beträffande postvaktbetjente har generalpoststyrelsen upplyst, att i slutet af sistlidne oktober månad deras antal uppgick till 1,529, af hvilka 791 voro ordinarie, 357 extra och 381 reservbetjente, samt att af de extra vaktbetjente 259 voro i full sysselsättning. Hvad angår postverkets extra ordinarie tjenstemän, inhemtas af statsrådsprotokollet, att, vid ett antal af 281 ordinarie postexpeditörsbefattningar, funnos 518 extra biträden, hvilka användes i postexpeditörsgöromål och till större delen voro fullt upptagna af postverkets tjenst. Under närvarande förhållanden kunde dessa biträden icke påräkna att blifva befordrade till ordinarie tjenst förr än vid i medeltal 34 års ålder och efter en tjenstetid i postverket af omkring 13 år.

Dessa förhållanden samt hvad i öfrigt blifvit till statsrådsprotokollet i förevarande fråga upplyst har synts utskottet ådagalägga behofvet af en jemförelsevis betydande tillökning i antalet ordinarie befattningar såväl för vaktbetjente som för postexpeditörer. Utskottet, som med anledning häraf icke haft något att erinra mot Kongl. Maj:ts förslag om uppförande å stat af 75 nya postexpeditörstjenster, har deremot icke funnit förhållandena påkalla, att ett så stort antal som 150 nya ordinarie vaktbetjentbefattningar inrättas, helst enligt ofvan meddelade uppgifter befordringsutsigterna för extra vaktbetjente för närvarande ingalunda kunna sägas vara sämre än för de extra tjenstemännen. Med afseende härå och då 1896 års Riksdag framhållit, att vid inrättandet af nya ordinarie postvaktbetjentbefattningar nödig sparsamhet borde iakttagas, har utskottet ansett en nöjaktig förbättring i de extra vaktbetjentes ställning kunna vinnas genom uppförande å stat af ytterligare 75 vaktbetjente, oberäknadt den vaktbetjent, som, enligt hvad ofvan nämnts, bör ersätta en indragen vaktmästare. Vid bifall till hvad utskottet sålunda förordat, skulle det af Kongl. Maj:t föreslagna aflöningsanslaget till vaktbetjente nedsättas med 37,500 kronor, hvaremot å andra sidan de af Kongl. Maj:t beräknade utgifterna från anslaget till arfvoden åt extra vaktbetjente och till hushyresbidrag för en del betjente derigenom skulle komma att ökas med omkring 19,500 kronor. I anledning häraf bör den af Kongl. Maj:t föreslagna aflöningsstaten genom ofvannämnda minskning med 37,500 kronor och

ökning med 19,500 kronor i ett för allt minskas med 18,000 kronor, eller från 3,330,300 kronor till 3,312,000 kronor.

Beträffande den af Kongl. Maj:t föreslagna förhöjningen i anslaget till postföringskostnad vid befordran sjöledes mellan Sverige och Tyskland inhemtas af statsrådsprotokollet, att ökade utgifter från detta anslag påkallas med anledning af de öfverenskommelser, som på grund af Kongl. Maj:ts beslut träffats i fråga om anordnande och underhållande af regelbunden postångfartygsförbindelse mellan Trelleborg och Sassnitz. Med afseende härå får utskottet erinra, att Kongl. Maj:t i proposition till 1892 års Riksdag *ej mindre* äskade Riksdagens yttrande öfver ett Riksdagen meddeladt förslag att, för uppehållande genom enskildt bolags försorg af regulier ångfartygsförbindelse hela året om mellan Trelleborg och Sassnitz, af postmedlen årligen bestrida hälften af det belopp, som kunde erfordras till subvention åt bolaget, under förutsättning att den andra hälften anvisades från tysk sida, *än äfven* föreslog Riksdagen att bevilja särskilda belopp att anvisas dels för anordnande af fullständig natt-tjenst å vissa statsbanedelar, dels ock såsom lån till Malmö—Trelleborgs jernvägsaktiebolag, under förutsättning att bolaget åtoge sig att under vilkor, som af Kongl. Maj:t bestämdes, ombesörja den genomgående befordringen af post och resande mellan Malmö och Trelleborg äfvensom verkställa viss ombyggnad af bolagets jernväg. Vid behandling af denna Kongl. Maj:ts framställning och i ämnet väckta motioner stannade kamrarne i olika beslut, hvilka icke kunde sammanjemkas, hvadan frågan då förföll. Sedan numera, i enlighet med Kongl. Maj:ts den 13 juni 1896 fattade beslut, definitiva åtgärder vidtagits för anordnande af postförbindelse mellan Trelleborg och Sassnitz, har Kongl. Maj:t vidkommande detta ärende icke till Riksdagen gjort annan framställning, än att till bestridande af postverkets utgifter för uppehållande af nämnda förbindelse ifrågavarande anslag måtte ökas från 30,000 kronor till 100,000 kronor eller med 70,000 kronor. Mot denna förhöjning i anslaget, som till en del motsvaras af en genom minskad transitersättning till danska postverket beräknad nedsättning med 40,000 kronor i anslaget till godtgörelse till främmande postverk, har utskottet icke något att invända.

Hvad slutligen angår Kongl. Maj:ts förslag om förvärfvande åt postverket af vissa tomter i qvarteret Riddaren i Stockholm samt uppförande derstädes af nytt posthus, anser utskottet, att härigenom postverkets behof af utvidgade och tidsenliga lokaler kan på ett ändamålsenligt sätt tillgodoses. Då förutom det område, som redan nu måste tagas i anspråk för uppförande af det nya posthuset, ytterligare två tomter i samma qvarter

skulle enligt det kongl. förslaget förvärfvas, beredes härigenom, på sätt 1896 års Riksdag ansett önskligt, utrymme för den utvidgning af byggnaden, som i en framtid kan befinnas erforderlig. De ifrågasatta tomternas belägenhet synes utskottet vara synnerligen fördelaktig och fullt motsvara de fordringar, som derå böra ställas.

Med afseende å det förhållande att, enligt hvad af statsrådsprotokollet inhemtas, det nya posthuset är afsedt att inrymma jemväl tjenstelokaler för postinspektionerna i mellersta och östra distrikten, har, såsom ofvan meddelats, herr Zetterstrand i sin motion n:o 75 yrkat, att, då inom postverkets förvaltning decentralisationsprincipen borde göras gällande, Kongl. Maj:ts förslag om uppförande af nytt posthus endast under det vilkor måtte bifallas, att nu omförmälda tjenstelokaler icke blefve derstädes anordnade. Då det, enligt utskottets mening, kan med skäl ifrågasättas, huruvida icke ifrågavarande distriktsinspektioner, i stället för att, såsom nu är fallet, hafva sina tjenstelokaler i Stockholm, borde placeras å inom vederbörande distrikt centralt belägna orter, anser utskottet denna fråga böra tagas under förnyad ompröfning. Emellertid kan utskottet icke finna lämpligt tillstyrka, att vilkor i det af motionären angifna syfte fästes vid ett bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning.

Utskottet, som ansett Kongl. Maj:ts förslag i fråga om beredande af medel för förvärfvande af omförmälda tomter böra af Riksdagen godkännas och som ej haft något att erinra beträffande den beräknade kostnaden för uppförande af det nya posthuset, har jemväl funnit skäl tillstyrka, att till bestridande af den del utaf nämnda kostnad, som å första byggnadsåret belöper, eller 250,000 kronor, det å postverkets stat uppförda anslaget till oförutsedda utgifter må bestämmas till det förhöjda belopp, som af Kongl. Maj:t föreslagits.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet, som vid Kongl. Maj:ts i öfrigt gjorda framställningar beträffande postverket icke haft något att erinra, hemställa:

1:o) att Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af 75 nya postexpeditörstjenster, 36 af 1:sta lönegraden och 39 af 2:dra lönegraden, må af Riksdagen bifallas;

2:o) att Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af 151 nya ordinarie postvaktbetjentbefattningar må på det sätt bifallas, att å postverkets aflöningsstat uppföras löner åt 76 nya vaktbetjente;

3:o) att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag och med afslag å ej mindre det af herr friherre Klinckowström i ämnet gjorda yrkande än äfven

herr Zetterstrands ofvannämnda motion, må medgifva:

a) att tomterna n:is 1, 3 och 10 i qvarteret Riddaren inom Klara församling i Stockholm må enligt uppgjorda, i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 januari 1897 närmare angifna köpeaftal af postverket förvärfvas;

b) att å dessa tomter tillsammans med tomten n:o 9 i samma qvarter, sedan sistnämnda tomt för postverkets räkning exproprierats, må för en kostnad, ej öfverstigande 1,240,000 kronor, uppföras ett nytt posthus enligt ritningar, som varda med ledning af de uti förenämnda statsrådsprotokoll omförmälda, af generalpoststyrelsen öfverlemnade planeskissritningar med tillhörande beskrifning och kostnadsberäkningar uppgjorda och af Kongl. Maj:t godkända;

c) att jemväl tomterna n:is 2 och 8 i ofvannämnda qvarter må enligt upprättade köpeaftal, som i samma statsrådsprotokoll omförmälas, af postverket inköpas för att derefter för dess räkning uthyras, intill dess de behöfva användas till utvidgning af posthuset; och

d) att, i den mån de till fonden för anskaffande af tomt till nytt posthus i Stockholm redan anvisade medel icke lemna tillgång till bestridande af kostnaderna för ofvanberörda tomters förvärfvande, dertill må af postverkets öfverskottsmedel för år 1898 användas ett belopp af högst 200,000 kronor;

4:o) att hvad Kongl. Maj:t i öfrigt föreslagit, föranledande till ändringar i postverkets stater, må af Riksdagen bifallas; samt

5:o) att Riksdagen, vid bifall till hvad utskottet i mom. 1:o, 2:o, 3:o a) och b) samt 4:o hemstält och med beräknande af postverkets stater för år 1898 till följande belopp, nemligen:

aflöningsstaten	kr.	3,312,300: —
öfvergångsstaten	»	2,400: —
pensionsstaten	»	75,375: —
Transport		3,390,075: —

Transport	kr.	3,390,075: —
omkostnadsstaten	»	4,875,500: —
oförutsedda utgifter	»	340,000: —
afkortningar och restitutioner m.m.	»	64,425: —
tillsammans	kronor	8,670,000: —

må bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 8,670,000 kronor att utgå direkt af postmedlen.

Telegrafverket.

Ang. anslag till telegrafverket [3.] 4:o) Kongl. Maj:t har föreslagit, att Riksdagen, med godkännande ej mindre af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 januari 1897 tillstyrkta ändringarna i telegrafverkets stater än äfven af de förändrade bestämmelser i afseende å ålderstillägg för telegrafassistenterna, hvilka i sammanhang dermed blifvit föreslagna, måtte, under Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i verkets utgiftsstater göra de jemkningar, som kunna finnas af behofvet påkallade, såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1898 anvisa enahanda belopp, 1,410,000 kronor, hvartill inkomsterna af telegrafmedel blifvit beräknade, samt tillika medgifva, att det öfverskott, som kunde å dessa inkomster uppstå, finge af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets och telefonväsendets tidsenliga utveckling och förbättring.

Såsom af åberopade statsrådsprotokollet framgår, skulle telegrafverkets utgiftsstater för år 1898 enligt Kongl. Maj:ts förslag komma att utvisa följande summor:

aflöningsstaten	kr.	961,500: —
öfvergångsaflöningsstaten	»	4,400: —
pensions- och understödsstaten	»	112,570: —
omkostnadsstaten	»	262,800: —
tillsammans	kr.	1,341,270: —

För innevarande år hafva samma staters summor bestämts sålunda:

aflöningsstaten	kr.	955,500: —
öfvergångsaflöningsstaten	»	4,600: —
pensions- och understödsstaten	»	112,570: —
omkostnadsstaten	»	262,800: —
tillsammans	kr.	1,335,470: —

Kongl. Maj:ts förslag innebär sålunda en höjning i aflöningsstaten med 6,000 kronor och en minskning i öfvergångsaflöningsstaten med 200 kronor, eller i det hela en höjning i staterna med 5,800 kronor.

Beträffande den ifrågasatta höjningen i aflöningsstaten innehåller statsrådsprotokollet hufvudsakligen följande.

Telegrafstyrelsen, som i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 13 november 1896 afgifvit förslag till stat för telegrafverket under år 1898, hade dervid förklarat sig anse, att det under rubriken särskilda anslag förslagsvis upptagna beloppet för ålderstillägg åt dertill berättigade af styrelsens personal, 6,600 kronor, borde på grund af nu kända förhållanden rörande tjenstemännens rätt till ålderstillägg höjas till 7,600.

Vidare hade telegrafstyrelsen erinrat, hurusom de bland personalen vid stationerna upptagna assistenterna egde att under de i kongl. brefvet den 1 september 1882 stadgade vilkor åtnjuta tre ålderstillägg, hvartdera å 200 kronor, utgående det första efter 5, det andra efter 10 och det tredje efter 15 års väl vitsordad tjenstgöring. Styrelsen hade i sitt den 28 november 1893 afgifna förslag till utgiftsstater för år 1895 beträffande ålderstillägg åt assistenterna hemstält, att dessa ålderstillägg måtte, likasom för kommissarierna af den lägsta lönegraden, utgå med 300 kronor efter 5 år och med ytterligare 300 kronor efter 10 år eller alltså tillhopa med samma belopp, 600 kronor, efter en med 5 år förkortad tjenstetid inom graden, men att statsförslaget i sin helhet icke vunnit Riksdagens bifall. Då ifrågavarande framställning likväl icke stode i något direkt samband med det förenämnda förslaget till definitiv stat för telegraf- och telefonväsendet, hade telegrafstyrelsen nu ansett sig böra förnya detsamma, dervid styrelsen framhållit, hurusom denna förändring i tiden för ålderstilläggets utgående syntes styrelsen rättvis och billig, då ålderstillägg till embets- och tjenstemän inom öfriga så väl centrala som lokala förvaltningar plägade utgå efter resp. 5 och 10 års tjenstgöring och dertill komme, att postexpeditör med samma normala aflöning som telegrafassistent, eller 1,600 kronor, erhölle sina båda ålderstillägg, hvartdera med 400 kronor, efter förenämnda tjenstgöringstider.

Den ökade årliga kostnad, som härigenom skulle uppstå, kunde, enligt hvad telegrafstyrelsen anmält, beräknas till omkring 4,000 kronor, i följd hvaraf telegrafstyrelsen hemstält, att det under rubriken särskilda anslag förslagsvis upptagna beloppet för ålderstillägg åt dertill berättigade af stationspersonalen, 75,000 kronor, måtte höjas till i rundt tal 80,000 kronor.

Den af telegrafstyrelsen föreslagna förändringen i det sätt, hvarpå ålderstillägg utginge till assistenterna i telegrafverket, har departementschefen så mycket mindre tvekat att understödja, som denna förändring,

enligt hvilken assistenterna fem år tidigare än för närvarande skulle komma i åtnjutande af hela det dem tillerkända belopp i ålderstillägg, redan en gång tillförene, nemligen år 1894, vunnit Kongl Maj:ts godkännande, ehuru förändringen, såsom utgörande en del af det för nämnda års Riksdag framlagda förslag till definitiv stat för telegraf- och telefonväsendet, kommit att förfalla, då detta statsförslag i sin helhet icke vunnit Riksdagens godkännande. Den häraf föranledda höjningen i anslaget till ålderstillägg åt stationspersonalen hade sålunda, lika litet som den af telelegrafstyrelsen jemväl föreslagna förhöjningen i anslaget till ålderstillägg åt styrelsens personal, gifvit anledning till någon erinran från departementschefens sida.

Uti den i Första Kammaren väckta motionen n:o 5 har herr friherre *R. M. Klinckowström* — efter erinran att i 1897 års riksstat såsom reservationsanslag till telegrafverket uppförts 1,410,000 kronor att af telegrafmedlen direkt utgå — vidare yttrat följande:

»Efterser man i de senare 10 årens kapitalkonton till rikshufvudböckerna de reservationer, som årligen insparats å detta anslag, så befinnas dessa hafva varit:

år 1895	234,131	kronor
» 1894	217,429	»
» 1893	288,174	»
» 1892	358,869	»
» 1891	300,493	»
» 1890	266,381	»
» 1889	260,429	»
» 1888	238,183	»
» 1887	67,445	»
» 1886	84,512	»
» 1885	133,034	»
Summa	2,449,080	kronor

eller i medeltal årligen 244,908 kronor. Häraf synes mig onödigt att i 1898 års riksstat uppföra detta anslag till högre belopp än till 1,165,100 kronor, som jag härmed får yrka, det Riksdagen måtte besluta. Jag finner derjemte Riksdagens medgifvande att låta detta anslag utgå direkt af telegrafmedlen vara otjenligt och minska Riksdagens dispositionsrätt öfver statens utgifter, hvarför jag får yrka, att detta medgifvande måtte af Riksdagen i 1898 års riksstat uteslutas.»

Såsom framgår af motionens ofvan meddelade innehåll, är den deruti föreslagna nedsättningen i anslaget till telegrafverket endast på det sätt motiverad, att motionären summerat i hop de elfva belopp, som vid årssluten 1885—1895 bokförts såsom reservation å anslaget, derefter delat summan med 10 samt slutligen med den sålunda uppkomna qvoten, hvilken af motionären ansetts utvisa hvad som under nämnda period i medeltal årligen insparats å anslaget till telegrafverket, minskat det nuvarande anslagsbeloppet. Det felaktiga i dessa beräkningar torde ligga i öppen dag; och anser sig utskottet till bemötande af motionärens förslag i denna del endast böra påpeka, att under de sista åren anslagets bokförda reservation på det hela minskats, hvilket tydligen gifver vid handen, att derunder ingen besparing å anslaget uppstått, utan detsamma till fullo tagits i anspråk.

Hvad angår motionärens yrkande att anslaget till telegrafverket icke vidare skulle, såsom hittills skett, utgå direkt af telegrafmedlen, har utskottet icke funnit giltiga skäl för denna förändring föreligga, hvadan motionen ej heller i denna del synes förtjena afseende.

På grund häraf, och då utskottet vid Kongl. Maj:ts under förevarande anslagstitel gjorda framställningar icke haft något att erinra, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förslag och med afslag å herr friherre Klinckowströms i omförmälda motion gjorda yrkanden i ämnet, må, under godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 januari 1897 föreslagna förändrade bestämmelser i afseende å ålderstillägg för telegrafassistenterna samt med beräknande af telegrafverkets stater för år 1898 till följande belopp, nemligen:

aflöningsstaten	kr.	961,500: —
öfvergångsaflöningsstaten	»	4,400: —
pensions- och understödsstaten	»	112,570: —
omkostnadsstaten	»	262,800: —
tillsammans	kronor	1,341,270: —

under Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i verkets utgiftsstater göra de jemkningar, som kunna finnas af behofvet påkallade, såsom reservationsanslag, att utgå direkt af telegrafmedlen, till telegrafverket för år 1898 anvisa enahanda belopp, 1,410,000 kronor, hvartill inkomsterna af telegrafmedel blifvit beräknade, samt tillika medgifva,

att det öfverskott, som kan å dessa inkomster uppstå, må af Kongl. Maj:t användas för telegrafverkets och telefonväsendets tidsenliga utveckling och förbättring.

Tullverket.

Ang. anslag till tullverket. [4.] 5:o) Kongl. Maj:t har beträffande tullverket föreslagit Riksdagen att, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 januari 1897 föreslagna förändringar i tullverkets stater, för år 1898 bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,658,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen.

Af omnämnda statsrådsprotokoll framgår, att tullverkets stater för år 1898 enligt Kongl. Maj:ts förslag skulle komma att sluta å följande belopp:

aflöningsstaten	kr.	1,931,300: —
öfvergångsaflöningsstaten	»	11,050: —
ålderstilläggsstaten	»	220,000: —
indragningsstaten	»	13,630: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente	»	227,000: —
pensionsstaterna för aflidne tjenstemäns och betjentes efterlemnade enkor och barn (deraf 10,000 kronor bestämdt anslag)	»	41,800: —
omkostnadsstaten	»	213,220: —
Summa	kr.	2,658,000: —

För innevarande år hafva samma staters belopp bestämts sålunda:

aflöningsstaten	kr.	1,898,600: —
öfvergångsaflöningsstaten	»	12,250: —
ålderstilläggsstaten	»	220,000: —
indragningsstaten	»	15,190: —
pensionsstaten för afskedade tjenstemän och betjente	»	227,000: —
pensionsstaterna för aflidne tjenstemäns och betjentes efterlemnade enkor och barn (deraf 10,000 kronor bestämdt anslag)	»	41,800: —
omkostnadsstaten	»	213,160: —
Summa	kr.	2,628,000: —

Slutsumman af de för år 1898 föreslagna staterna öfverstiger således slutsumman af de för innevarande år fastställda med 30,000 kronor, beroende på dels förhöjning i aflöningsstaten med 32,700 kronor och i omkostnadsstaten med 60 kronor samt dels minskning i öfvergångsaflöningsstaten med 1,200 kronor och i indragningsstaten med 1,560 kronor. Utskottet, som med afseende å de föreslagna förändringarna i sistnämnda tre stater tillåter sig att hänvisa till statsrådsprotokollet, vill beträffande den ifrågasatta höjningen i aflöningsstaten från samma protokoll meddela följande.

Generaltullstyrelsen, som i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 10 november 1896 afgifvit förslag till tullverkets stater för år 1898, hade dervid till en början anfört, hurusom de genomgripande förändringar i vårt lands tullagstiftning, som åren 1888 och 1892 genomförts, måste, såsom lätteligen kunnat förutses, framkalla behof af en ansenligt ökad tullpersonal såväl vid lokalförvaltningen som vid gränsbevakningen. Också hade generaltullstyrelsen redan i sin skrifvelse till Kongl. Maj:t den 10 november 1888 angående regleringen af tullverkets stater för år 1890 hänledt uppmärksamheten derå, att de då inträdda nya förhållandena inom området för berörda lagstiftning måste komma att inom en icke aflägsen framtid påfordra en betydlig ökning af nämnda personal. Erfarenheten under de sedermera förflutna åren hade till fullo bekräftat rigtigheten af denna förutsägelse och hade på samma gång gifvit styrelsen erforderlig grund för ett, så vidt möjligt vore, tillförlitligt bedömande af de skedda förändringarnas inverkan å göromålens mängd och gång äfven under den närmaste framtiden. Detta gälde dock icke obetingadt mera än med afseende å lokalförvaltningen, ty hvad gränsbevakningen beträffade, berodde saken till väsentlig del derpå, huru den för närvarande sväfvande frågan rörande handelsförhållandena med Norge komme att ordnas. Till dess denna fråga vunnit sin definitiva lösning, borde derför, enligt styrelsens åsigt, de provisoriska anordningar, som för närvarande egde rum med afseende å gränsbevakningen, fortfara.

De förändringar i aflöningsstaten, generaltullstyrelsen nu ginge att föreslå, hänförde sig derför uteslutande till lokalförvaltningen och hade till allra största delen sin grund i den förändrade tullagstiftningen. Att styrelsen nu ansåge sig böra med hänsyn till denna framlägga förslag om lokalförvaltningens förstärkning medelst uppförande af nya tjenster på ordinarie stat, berodde derpå, att styrelsen dels, såsom förut antydts, funnit den vunna erfarenheten beträffande verkningarna af berörda förändrade lagstiftning tillräcklig för bedömande af behofvet i nyssberörda hänseende för den närmaste framtiden, dels ock ansett betänkligt, att det af förut angifna orsak föranledda behofvet af förstärkta arbetskrafter inom verket längre än nödigt

vore tillgodosåges genom användande af extra biträden i den omfattning, som nu egde rum. Enligt generaltullstyrelsens förmenande kunde det svårligen bestridas, att användningen af extra tjenstemän inom tullverket under de senare åren nödvändiggjorts i en utsträckning, som ur verkets egen ej mindre än ur personalens synpunkt måste anses mindre tillfredsställande. För tullverket sjelft kunde det nemligen icke bereda erforderlig trygghet, att sjelfständiga göromål af den mest grannlaga och magtpåliggande art icke sällan måste, i brist på tillräcklig ordinarie tjenstemannapersonal, anförtros åt extra biträden, och föga billigt syntes det generaltullstyrelsen, att de tjenstemän, hvilkas tid och krafter tullverket på detta sätt tillgodogiorde sig, vanligen så fullständigt, att tillfälle för dem saknades att å annat håll bereda sig afsevärd inkomst, nödgades under en lång följd af år icke allenast umbära tryggheten af ordinarie anställning, utan jemväl såge sig hänvisade för sitt uppehälle till en aflöning, som, endast i de större städerna uppgående till så högt belopp som tre kronor om dagen, äfven om den kunde synas under de första åren utgöra skälig godtgörelse för arbetet, dock i längden finge anses mindre nöjaktig.

Att den mångåriga tjenstgöring såsom extra ordinarie, hvilken för närvarande inom tullverket erfordrades för vinnande af ordinarie anställning i tjenstemannagrad, gjorde sig ganska känbart gällande för de obefordrade tjenstemännen sjelfva, derom hade generaltullstyrelsen under sistlidet år fått en särskild påminnelse uti en af icke mindre än 226 dylika tjenstemän afgifven petition, deri begäran framstälts om styrelsens medverkan till inrättande af nya tjenster å tullverkets stat. Petitionärerna, af hvilka dock 28 tjenstgjorde såsom så kallade biträdande kammarskrifvare mot årligt arfvode af 1,400 kronor, hade, till ådagaläggande af de numera mindre gynsamma utsigterna för vinnande af ordinarie anställning såsom tjenstemän inom verket, bland annat framhållit, hurusom under de två sista årtiondena tiden för befordran till ordinarie tjenstemannagrad alltjemt framflyttats både hvad tjenste- och lefnadsår beträffade. I sådant afseende hade i petitionen anförts, att, då på 1870-talet ordinarie tjenstemannagrad i regeln nåddes efter 10 till 11 års tjenstgöring, medeltalet af de vid sådan befordran uppnådda tjenstår sedermera stigit så, att det år 1895 uppgått till 15 år 3 månader, samt att under perioden 1874—95 medelåldern för dem, som befordrats till kammarskrifvare eller med dem i löneförmåner likstälde öfveruppsyningsmän, ökats från 29,5 till 37,5 lefnadsår.

I anledning häraf hade generaltullstyrelsen anfört, att, huru behjertansvärda än ifrågavarande af petitionärerna åberopade förhållanden kunde vara, styrelsen dock skulle hafva tvekat att endast af omsorg om den styrelsen underlydande personal hemställa om ökning af antalet

ordinarie tjenster å tullverkets stat. Såsom förut framhållits, hade emellertid styrelsen funnit en sådan åtgärd vara i tullverkets eget välförstådda intresse påkallad; och styrelsen hölle före, att den redan vunna erfarenheten lemnade tillräcklig ledning för afgörande af frågan, i hvilken utsträckning den ordinarie personalen för närvarande skäligen borde ökas. Äfven förutsatt, att med tiden importen af vigtigare varuslag, som inom landet framställdes, skulle kunna antagas komma att nedgå så betydligt, att minskningen i trafiken icke komme att till fullo motvägas af den utveckling, som utrikes handeln i öfrigt vore underkastad — något som emellertid enligt generaltullstyrelsens förmenande vore föga sannolikt — ansåge dock styrelsen en sådan framtida möjlighet endast påkalla den hänsyn, som tagits dertill, då styrelsen, såsom här nedan framginge, å ena sidan funnit sig icke böra för närvarande ifrågasätta fullt så många nya tjenster, som motsvarade det nuvarande behofvet, och å andra sidan föreslagit, att samtliga de ifrågasatta nya tjenstemannabefattningarna uppfördes såsom tjenster af lägsta eller kammarskrifvaregraden. Generaltullstyrelsens förslag i nu förevarande afseende komme derför, enligt styrelsens åsigt, att medföra den minsta möjliga, af de förändrade förhållandena, i hvad dessa berörde lokalförvaltningens göromål, påkallade förhöjning i aflöningsstaten; och styrelsen vågade ingalunda göra sig förvissad, att icke under den närmaste framtiden fortfarande något större förhöjning än vanligt i denna stat kunde komma att erfordras för tillgodoseende af lokalförvaltningens behof af arbetskrafter.

De platser, der extra tulltjenstemän under de senare åren måst för trafikens vederbörliga betjenande och göromålens uppehållande i öfrigt användas i så stor utsträckning, att det ingifvit mera allvarliga betänkligheter, vore, enligt hvad generaltullstyrelsen meddelat, städerna Stockholm, Göteborg, Malmö och Helsingborg. Visserligen hade i samtliga dessa städer för icke länge sedan de ordinarie tjenstemännens antal i någon mån ökats, i det att å 1891 års stat tillkommit för tullkammaren i Stockholm två kammarskrifvaretjenster, för packhusinspektionen derstädes två kontrollörstjenster och för packhusinspektionen i Göteborg två kammarskrifvaretjenster samt å 1894 års stat till förstärkning af förutvarande ordinarie personal uppförts för hvardera af de två största tullförvaltningsafdelningarna i Göteborg, tullkammaren och packhusinspektionen, två kammarskrifvare samt för tullkammaren i Malmö två och för tullkammaren i Helsingborg en tjensteman af samma grad. Denna förstärkning af personalen hade emellertid icke kunnat i afsevärd mån fylla det behof af ökade arbetskrafter, som framkallats af förändringarne i

tullagstiftningen i förening med den alltjemt växande trafiken, utan endast tillgodosett redan förut existerande behof eller sådana, som framkallats genom nya kommunikationsanstalter eller genom inrättande af nya förtullningslokaler eller andra anordningar för beredande af skyndsammare expedition och ökadt utrymme vid tullbehandlingen af inkommande varor.

Under år 1895 hade måst i daglig tjenstgöring användas i medeltal följande antal extra ordinarie tjenstemän vid nedan nämnda tullförvaltningar eller tullförvaltningsafdelningar, nemligen:

i *Stockholm:*

å tullkammaren under månaderna april—december 10 och under månaderna januari—mars 2;
vid packhusinspektionen under månaderna april—december 18 och under månaderna januari—mars 3;
å nederlagskontoret hela året 2;

i *Göteborg:*

å tullkammaren 4 och vid packhusinspektionen 9;

i *Malmö* 9 och

i *Helsingborg* 4.

Enligt hvad generaltullstyrelsen tillika upplyst, hade behofvet af extra biträden under sistlidet år visat sig i allmänhet lika stort som under år 1895, på vissa platser dock något, om än icke mycket, större.

Hvad Stockholm anginge, vexlade, såsom af nyss anförda sifferuppgifter framginge, behofvet af förstärkning i den ordinarie tjenstepersonalen högst väsentligt under olika tider på året, naturligtvis beroende på huruvida sjöfarten vore öppen eller icke. Men äfven å öfriga orter, der sjöfarten i regeln vore öppen hela året om, visade sig behofvet af extra biträden under en eller annan månad något mindre än eljest. Med afseende å detta förhållande hade generaltullstyrelsen funnit sig böra till utgångspunkt vid beräkningen af de enligt styrelsens åsigt oundgängliga nya tjensterna välja antalet af de extra biträden, som å de särskilda platserna varit i ständig tjenstgöring använda vid de tider på året, då trafiken varit minst liflig. För att emellertid icke kunna anses hafva i någon mån eftersatt nödig försigtighet vid denna beräkning, hade styrelsen ansett sig böra i viss mån nedsätta de sålunda funna siffrorna med hänsyn till möjligheten, att importen af vissa varuslag kunde komma att framdeles i väsentlig grad nedgå och till följd deraf mindre personal än nu erfordras för göromålens ombesörjande. Generaltullstyrelsen hade

sålunda funnit, att den minsta förstärkning af tjenstemannapersonalen i de ifrågavarande fyra städerna, som med afseende å för handen varande behof kunde ifrågasättas och som på samma gång kunde antagas i hvarje fall vara äfven för framtiden erforderlig, borde omfatta inrättandet af följande nya tjenstebefattningar, nemligen:

i *Stockholm:*

å tullkammaren: en kammarskrifvare utöfver der nu anstälde;
vid packhusinspektionen: ytterligare tre kammarskrifvare;
å nederlagskontoret: ytterligare en kammarskrifvare;

i *Göteborg:*

å tullkammaren: ytterligare två kammarskrifvare;
vid packhusinspektionen: ytterligare tre kammarskrifvare;

i *Malmö:* ytterligare tre kammarskrifvare; samt

i *Helsingborg:* ytterligare två kammarskrifvare.

Hvad Stockholm beträffade, utgjorde den sålunda beräknade ökningen i ordinarie arbetskrafter, enligt hvad generaltullstyrelsen meddelat, betydligt mindre, än hvad vederbörande tullförvaltningsafdelningar framhållit såsom önskvärdt. Äfven från tullförvaltningarna på åtskilliga andra platser hade till generaltullstyrelsen inkommit framställningar om ökade arbetskrafter, hvilka framställningar styrelsen emellertid funnit tills vidare icke böra föranleda annan åtgärd, än att, der behofvet kunnat antagas vara af mera varaktig beskaffenhet, styrelsen sökt tillgodose detsamma genom anslag af de medel, hvilka af styrelsen disponerades till vikariatsersättning, extra biträden m. m.

Vidkommande tullbetjeningen hade generaltullstyrelsen funnit sig för tillfället icke böra ifrågasätta någon annan förstärkning deraf än inrättandet af två nya vaktmästaretjenster vid packhusinspektionen i Stockholm och en ny sådan tjenst vid tullbevakningen i Halmstad. Den senare erfordrades dels på grund af den under sista tiden synnerligen starka tillväxten i trafiken på Halmstad — såsom bevis på hvilken tillväxt generaltullstyrelsen ansåge sig endast behöfva anföra, att uppbörden af tullmedel stigit från 260,934 kronor år 1894 till 405,573 kronor år 1895 — dels ock med anledning af åtgärder, som nyligen inom staden vidtagits för beredande af nya lossnings- och upplagsplatser. Beträffande de i Stockholms packhus anstälde betjente, hvilkas antal icke sedan år 1879 ökats med mera än innehafvaren af en å 1891 års stat nytillkommen tjenst, vore den ifrågasatta förstärkningen hufvudsakligen betingad

af de under årens lopp till trafikens fromma vidtagna anordningar, till följd af hvilka tullbehandling af inkommande gods numera verkställdes icke blott i tullpackhuset vid Skeppsbron, utan äfven i flera andra på olika ställen i staden belägna packhuslokaler. Under år 1895 hade i medeltal fem extra ordinarie vaktmästare varit inkallade till daglig tjenstgöring vid inspektionen.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och med erinran att kammarskrifvarne i Stockholm, Göteborg, Malmö och Helsingborg tillhörde andra lönegraden samt vaktmästarne i Stockholm fjerde och vaktmästarne i Halmstad tredje lönegraden, hade generaltullstyrelsen hemstält, att å tullverkets aflöningsstat måtte, utöfver der redan upptagne tjenstemän och betjente vid lokalförvaltningen, uppföras:

dels femton kammarskrifvare i andra lönegraden eller med lön 1,500 kronor, tjenstgöringspenningar 500 kronor och rätt till två ålderstillägg å sammanlagdt 1,000 kronor;

dels två vaktmästare i fjerde lönegraden eller med lön 800 kronor, tjenstgöringspenningar 400 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhopa 300 kronor;

dels ock en vaktmästare i tredje lönegraden eller med lön 700 kronor, tjenstgöringspenningar 300 kronor samt rätt till två ålderstillägg å tillhopa 300 kronor;

hvarigenom den ordinarie aflöningsstaten, som omfattade lön och tjenstgöringspenningar, skulle komma att ökas med sammanlagdt 33,400 kronor.

Generaltullstyrelsen hade vidare anfört, att, ehuru, derest hvad generaltullstyrelsen sålunda hemstält vunne bifall, en afsevärd minskning i utgifterna för extra biträden vid de större tullplatserna kunde antagas komma att från och med år 1898 inträda, generaltullstyrelsen likväl icke ansåge tillrådligt, att för närvarande och så länge den förstärkta gränsbevakningen ännu icke uppförts å ordinarie stat, någon nedsättning egde rum i det å aflöningsstaten uppförda, senast af sistlidet års Riksdag förhöjda anslaget till vikariatsersättning, extra biträden m. m. vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen.

Deremot hade generaltullstyrelsen i ett annat afseende föreslagit en förändring, ledande till en mindre nedsättning i aflöningsstatens slutsumma. Sedan tullinspektorstjensten i Burgsvik genom förre innehafvarens den 9 juli sistlidet år inträffade frånfälle blifvit ledig, hade nemligen fråga uppstått om indragning af samma tjenst samt dess ersättande med en uppsyningsmansbefattning; och då omfånget och beskaffenheten af de göromål, som numera vore förenade med ifråga-

varande tjenst, synts generaltullstyrelsen medgifva en sådan förändring, hade generaltullstyrelsen, som emellertid förordnat, att tjensten skulle lemnas otillsatt och uppehållas på förordnande, funnit sig böra, för genomförande af sagda förändring, hemställa, att antalet inspektorer måtte minskas med en, från 8 till 7, men i staten i stället uppföras ytterligare en uppsyningsman med lön 900 kronor, tjenstgöringspenningar 300 kronor och rätt till två ålderstillägg å tillhopa 300 kronor samt antalet uppsyningsmän med nämnda aflöning sålunda ökas från 39 till 40.

Vid bifall till hvad generaltullstyrelsen i fråga om aflöningsstaten föreslagit skulle denna stats slutsumma komma att ökas med skilnaden mellan det belopp, hvartill lön och tjenstgöringspenningar för de af generaltullstyrelsen föreslagna nya femton kammarskrifvaretjensterna och tre vaktmästaretjensterna skulle uppgå, eller ..... kronor 33,400: —

och det belopp, hvarmed aflöningen för en inspektor	kronor 1,900: —	
öfverstiger aflöningen åt en uppsyningsman med lön 900 kronor och tjenstgöringspenningar 300 kronor.....	» 1,200: —	» 700: —
		eller med kronor 32,700: —

För egen del har departementschefen yttrat:

Gifvet vore, att, på sätt generaltullstyrelsen under aflöningsstaten framhållit, de år 1888 och sedermera genomförda förändringarna i tullagstiftningen samt rörelsens alltjemt stegrade tillväxt måste framkalla behof af ökade arbetskrafter för tullverket, och att det icke i längden kunde för verket vara betryggande att nödgas i så vidsträckt omfattning, som för närvarande skedde, åt extra biträden anförtro göromål af magtpåliggande och ansvarsfull beskaffenhet. Då med afseende å de af generaltullstyrelsen anförda förhållanden den nu föreslagna förstärkningen af den ordinarie tjenstemannapersonalen vid tullförvaltningen i Stockholm, Göteborg, Malmö och Helsingborg icke kunde anses vara större, än det för handen varande behofvet oundgängligen kräfde, samt detta behof måste antagas vara af stadigvarande beskaffenhet, tvekade departementschefen icke att tillstyrka generaltullstyrelsens framställning i berörda hänseende. Hvad generaltullstyrelsen i öfrigt under aflöningsstaten hemstält, gåfve icke anledning till någon erinran från departementschefens sida.

Då den i statsrådsprotokollet meddelade utredningen enligt utskottets mening gifver vid handen, att de föreslagna nya ordinarie befattningarna icke utan skada för tullverket kunna undvaras, får utskottet, som ej heller vid Kongl. Maj:ts framställning i öfrigt haft något att erinra, hemställa,

att Riksdagen, med godkännande af de enligt statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 14 januari 1897 föreslagna förändringar i tullverkets stater, må för år 1898 bestämma anslaget för tullverket till ett mot staternas slutsumma svarande belopp af 2,658,000 kronor, att såsom förslagsanslag utgå direkt af tullmedlen.

Skogsväsendet.

Ang. anslag till skogsväsendet. [5 och 15.]

6:o) I afseende å anslagstiteln »skogsväsendet» har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att höja reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet med 30,000 kronor från 559,092 kronor till 589,092 kronor,

så att anslaget till skogsväsendet skulle erhålla denna uppställning:

bestämdt anslag:		
för skogsstaten	kr. 447,208: —	
» statens skogsläroverk	» 47,700: —	kr. 494,908: —
förslagsanslag:		
till ålderstillägg åt skogsstaten och skogsinstitutets lärarepersonal		» 84,400: —
reservationsanslag:		
till enskilda skogsundervisningen	kr. 4,800: —	
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	» 589,092: —	» 593,892: —
	summa	kr. 1,173,200: —

hvarigenom det nuvarande anslaget till skogsväsendet i dess helhet skulle ökas med 30,000 kronor.

I sin inom Första Kammaren väckta motion, n:o 5, har herr friherre *R. M. Klinckowström* med afseende å anslaget till skogsväsendet yrkat, att detta anslags slutsumma måtte upptagas till endast 1,016,161 kronor; varande detta yrkande grundadt på beräkningar af alldeles samma slag

som de, hvilka, enligt hvad utskottet ofvan vid behandlingen af anslaget till telegrafverket meddelat, föranledt motionären att föreslå nedsättning jemväl i sistnämnda anslag.

Beträffande den af Kongl. Maj:t gjorda framställning om höjning af reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet inhemtas af statsrådsprotokollet, att, i öfverensstämmelse med Riksdagens på Kongl. Maj:ts framställning fattade beslut, genom kongl. bref den 29 maj 1896 förordnats, att hvad som, utöfver de med kronojägarebefattning förenade tjenstgöringspenningar, erfordrades för beredande åt den, som förordnades att uppehålla sådan befattning under tid, då befattningens innehafvare åtnjöte ledighet för sjukdom, af full kronojägareaflöning, hyresersättnsng, der sådan förekomme, jemväl deri inbegripen, skulle utgå af reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet. I skrifvelse till Kongl. Maj:t den 29 september 1896 hade, enligt hvad vidare meddelas, domänstyrelsen anmält, att det vore antagligt, att sagda anslag, ehuru för närvarande derför tillräckligt i följd af uppkomna reservationer, likväl ej blefve det äfven för år 1898 utan motsvarande höjning. Vidare föranledde tillkomsten af betydande nya kronoparker en ökning i utgifter för skogsodling och andra dylika åtgärder, för extra bevakning och för kronoparkerna åliggande utskylder, hvartill komme, att, i den mån kronans virke i lappmarkerna och i nordliga Dalarne vunne större efterfrågan och afverkningarna alltså kunde höjas, ytterligare kraf på förvaltningsanslag uppstode. Slutligen syntes sankmarkers utdikning å kronoparker i de norra orterna, efter det försöksarbeten en tid pågått, numera böra bedrifvas i större omfattning än förut. Af nu nämnda anledningar ansåge domänstyrelsen en förhöjning af 30,000 kronor erforderlig.

För egen del har departementschefen förklarat sig icke hafva något att erinra mot den af domänstyrelsen sålunda föreslagna förhöjningen i reservationsanslaget, hvilken föranleddes af Riksdagens beslut om anvisande å detta anslag af vissa vikariatsersättningar för tillförordnade kronojägare äfvensom af stegrade förvaltningskostnader för statsskogarne. Denna stegring vore beroende på skogshushållningens alltjemt fortgående utveckling, hvilken betecknades, bland annat, deraf, att de till statskontoret inlevererade skogsmedlen, som för år 1893 utgjorde 2,903,915 kronor 40 öre, år 1894 uppgingo till 3,487,317 kronor 84 öre, år 1895 till 4,209,306 kronor 22 öre och år 1896 till 4,295,738 kronor 30 öre.

I sammanhang med omförmälda förslag har utskottet ansett sig böra till behandling upptaga ej mindre Kongl. Maj:ts jemväl i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag på extra stat till bestridande af kostnaden för afdikning å kronans skogar i de norra länen, än äfven inom kamrarne väckta motioner om beredande af medel för samma ändamål.

I punkten 15 under förevarande hufvudtitel har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för bestridande af kostnaden för afdikningar å kronans skogar i Norrbottens och Vesterbottens län på extra stat för år 1898 anvisa ett anslag af 50,000 kronor.

I fråga härom har departementschefen till statsrådsprotokollet (sid. 83) erinrat, hurusom domänstyrelsen, i sin den den 29 september 1896 gjorda framställning om förhöjning i beloppet af reservationsanslaget till skogsväsendet, såsom ett bland skälen härför framhållit önskvärdheten deraf, att utdikning af sankmarker å kronoparker i de norra orterna numera, efter det försöksarbeten dermed en tid pågått, komme att bedrifvas i större omfattning än förut. Styrelsen hade dermed afsett att möjliggöra, att för detta ändamål skulle kunna i Norrbottens och Vesterbottens län, der dylika marker upptoge en betydlig del af kronoparkernas ytvidd, användas ett belopp af omkring 15,000 kronor årligen. De arbeten, som för dessa anslagsbelopp skulle utföras, afsåge i första hand att bereda aflopp åt vattnet å sådana sankmarker inom kronoparkerna, der detta aflopp genom mossarnes tillväxt blifvit igengrundadt eller helt och hållet stängdt, hvarigenom angränsande skogsmark, om denna utgjordes af hed eller lägre åsar, efter hand försumpades.

Då med föranledande deraf, att inkomsterna från de norrländska statsskogarne numera betydligt ökats, medel syntes böra beredas till dikningsarbetenas utförande i något större omfattning, i syfte ej allenast att bereda skydd för den nuvarande skogsmarken, utan äfven att vinna lämplig myrmark för skogsproduktion, hade emellertid, enligt hvad departementschefen vidare anmält, domänstyrelsen i skrifvelse den 17 november 1896 hos Kongl. Maj:t hemstält om beredande för år 1898 af ett extra anslag å 50,000 kronor till afdikning för skogsändamål af vattensjuk mark å kronoparker i Norrbottens och Vesterbottens län, län, hvarjemte domänstyrelsen begärt, att af detta anslag någon del måtte få komma till användning redan under innevarande år.

Likasom för odlingen i allmänhet inom rikets båda nordligaste län, så utgjorde ock — yttrar departementschefen — särskildt för hushållningen å kronans skogar i dessa trakter frågan om tillgodogörandet af de myrtrakter, som upptoge en stor del af länens areal, en angelägenhet

af stor betydelse. Afdikningen af sankmarker i syfte att försvara, förbättra eller öka den produktiva skogsmarken vore likväl förenad med betydande kostnader. Då emellertid af de sifferuppgifter, departementschefen meddelat vid behandling af frågan om det ordinarie anslaget till skogsväsendet, framginge, att under de senare åren en betydande stegring inträdt i afkastningen af kronans skogar, syntes tiden vara inne att i något större skala än hittills fortgå med arbeten för sådana afdikningar. Det kapital, som i dessa företag nedlades, kunde, om ock enligt sakens natur först efter en längre tids förlopp, med säkerhet beräknas komma att lemna statsverket en tillfyllestgörande och uthållande ränteafkastning.

Departementschefen, som på grund häraf hemstält, att Kongl. Maj:t måtte för ifrågavarande ändamål af Riksdagen äska ett extra anslag å 50,000 kronor, har slutligen förklarat sig anse, att, derest detta anslag af Riksdagen beviljades, Kongl. Maj:t icke skulle sakna utväg att, på sätt domänstyrelsen begärt, redan under innevarande år bereda tillgång till ett belopp, motsvarande en del af anslaget.

Uti två lika lydande motioner, nemligen motionen n:o 24 i Första Kammaren, väckt af herr *F. O. Bremberg*, och motionen n:o 91 i Andra Kammaren, väckt af herr *L. Dahlstedt*, har föreslagits, att Riksdagen ville besluta, att för år 1898 och derefter för hvarje år måtte afsättas 10 procent af den årliga skogsafkastningen från kronans skogar inom hvartdera af Norrbottens och Vesterbottens län i ändamål att deraf bilda en fond, som af Kongl. Maj:t användes för bestridande af kostnaden för afdikningar å ifrågavarande skogar i sagda län.

Till stöd för detta förslag hafva motionärerna anfört följande.

Då Kongl. Maj:t i sin statsverksproposition till innevarande Riksdag i enlighet med domänstyrelsens förslag hemstält om beredande för 1898 af ett extra anslag af 50,000 kronor för afdikning till skogsändamål af vattensjuk mark å kronoparker i Norr- och Vesterbottens län, hade med denna hemställan angifvits den rigtning, som nämnda styrelse ansett bäst befordra skötseln af kronans skogar i öfre Norrland.

Virkestillgången och inkomsterna från kronoskogarne skulle genom dylika åtgärder väsentligt ökas och i sinom tid mångdubblas, och nämnda skogar i Norrland, på detta sätt förökade, blifva för staten en rik inkomstkälla, som utan nämnvärda uppoffringar i förhållande till den blifvande skogsafkastningen komme att lemna väsentliga bidrag till statsbudgeten.

Då emellertid torrläggningen af sankmarker i syfte att försvara, förbättra eller öka den produktiva, äfvensom att till produktiv förvandla

den nuvarande improduktiva marken vore förenad med betydande kostnader, ansåge motionärerna det af Kongl. Maj:t äskade anslaget allt för ringa för att nå det stora mål, frågan gälde. Detta framstode ännu tydligare, om man besinnade, hvilka oerhördt stora vidder, som inom Norrland behöfde torrläggas för att blifva skogbärande mark.

Med anledning deraf, att inkomsterna från de norrländska kronoskogarne årligen betydligt ökades, syntes det motionärerna vara statsmagternas pligt att, i mån af och i förhållande till dessa ökade inkomster, anslå medel för tillgodogörande af de myrtrakter, som upptoge stor del af de båda nordligaste länens areal.

Det syntes äfven motionärerna lämpligt, att dessa medel utginge med viss procent af den årliga skogsafkastningen för hvartdera länet. Härigenom skulle de norrländska kronoskogarne så småningom med en jemförelsevis ringa del af sin afkastning erhålla sina sankmarker torrlagda och på samma gång ställa i utsigt en för hvarje år betydligt ökad skogsafkastning. De medel, som i dessa företag nedlades, komme säkerligen att lemna en sådan ränteafkastning, att staten på intet annat företag kunde erhålla större vinst.

Den nu väckta frågan om bedrifvande i vidsträcktare omfattning af afdikning å kronans skogsmarker i Vesterbottens och Norrbottens län synes utskottet vara af stor betydelse, och har utskottet grundad anledning antaga, att planmessigt och under verksam kontroll företagna arbeten i detta syfte skola i en framtid genom en ökad skogsafkastning bereda statsverket godtgörelse för derå nedlagda kostnader. Beträffande de af herrar Bremberg och Dahlstedt väckta förslag, att från och med nästkommande år 10 procent af den årliga skogsafkastningen från kronoparkerna i Vesterbottens och Norrbottens län skulle afsättas till en för ifrågavarande ändamål afsedd fond, får utskottet meddela, att enligt lemnade uppgifter de från dessa län till statsverket influtna skogsmedlen utgjort år 1894 1,987,591 kronor, år 1895 2,456,944 kronor och år 1896 2,409,714 kronor eller i medeltal årligen 2,284,746 kronor; och då denna skogsafkastning icke torde komma att under den närmaste framtiden i nämnvärd mån nedgå, skulle således, vid bifall till motionärernas förslag, omkring 200,000 kronor årligen afsättas för omförmälda afdikningsföretag. Utskottet, som icke kunnat finna giltig anledning att för bestridande af de statsutgifter, som nu äro i fråga, bilda en särskild fond med vexlande inkomster, har ej heller ansett tillrådligt, att så betydande belopp, som af motionärerna ifrågasatts, nu varda för ändamålet anvisade, helst det torde vara tvifvelaktigt, huruvida en rätt användning för närvarande

kan beredas för större anslag än som af Kongl. Maj:t, i enlighet med domänstyrelsens hemställan, nu för ändamålet äskats. Såsom af ofvan meddelade statsrådsprotokoll inhemtas, har domänstyrelsen afsett, att till bestridande af kostnaden för afdikning å kronoparkerna i Norrbottens och Vesterbottens län skulle användas, förutom det derför å extra stat begärda anslaget af 50,000 kronor, ytterligare 15,000 kronor af den föreslagna förhöjningen med 30,000 kronor i ordinarie reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet. På grund af den lemnade utredningen böra, enligt utskottets mening, båda dessa för afdikningar afsedda belopp af Riksdagen beviljas, men då skäl till deras fördelning på särskilda anslag icke synes förefinnas, har utskottet funnit lämpligt tillstyrka, att för ifrågavarande afdikningsarbeten ett anslag å 65,000 kronor varder å extra stat anvisadt.

Behofvet af den förhöjning i förenämnda reservationsanslag med 15,000 kronor, som af Kongl. Maj:t äskats med anledning af ökade utgifter från detta anslag dels till följd af nästlidet års Riksdags beslut om anvisande derå af vissa vikariatsersättningar för tillförordnade kronojägare, dels ock på grund af ökade kostnader för skogsodling, extra bevakning m. m., har utskottet, som anser friherre Klinckowströms yrkande om nedsättning i det ordinarie anslaget till skogsväsendet icke förtjena afseende, funnit vara ådagalagdt.

På grund af hvad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med afslag å såväl herr friherre Klinckowströms omförmälda yrkande som de af herrar Bremberg och Dahlstedt i ämnet väckta motioner, må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande förslag, att Riksdagen

a) höjer reservationsanslaget till kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet med 15,000 kronor från 559,092 kronor till 574,092 kronor;

så att anslaget till skogsväsendet erhåller denna uppställning:

bestämdt anslag:

för skogsstaten	kr. 447,208: —	
» statens skogsläroverk	» 47,700: —	kr. 494,908: —
	Transport	kr. 494,908: —

		Transport kr. 494,908: —
förslagsanslag:		
till ålderstillägg åt skogsstaten och skogsinstitutets lärarepersonal.....		» 84,400: —
reservationsanslag:		
till enskilda skogsundervisningen	kr. 4,800: —	
» kronoskogarnes förvaltning och befrämjande af skogsväsendet i allmänhet	» 574,092: —	» 578,892: —
		Summa kr. 1,158,200: —

hvarigenom det nuvarande anslaget till skogsväsendet i dess helhet skulle ökas med 15,000 kronor; samt

b) för bestridande af kostnaden för afdikningar å kronans skogar i Norrbottens och Vesterbottens län på extra stat för år 1898 anvisar ett anslag af 65,000 kronor.

För kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter.

Ang. anslag för kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter.

[6.]

7:o. Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att öka förslagsanslaget för kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter å högst 13,000 kronor till högst 15,000 kronor, deraf 7,000 kronor att användas till arfvoden åt dem, hvilka förordnades att inom finansdepartementet biträda med berörda kontroll och med handläggning af ärenden rörande enskilda banker och kreditanstalter, och 8,000 kronor att användas till arfvoden åt ombud vid sådana inrättningar.

Till statsrådsprotokollet i förevarande ärende har departementschefen erinrat, hurusom i riksstaten vore för kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter uppfördt ett förslagsanslag af högst 13,000 kronor, deraf enligt beslut af 1895 års Riksdag 7,000 kronor afsedda att användas till arfvoden åt dem, hvilka förordnades att inom finansdepartementet biträda med berörda kontroll och med handläggning af ärenden rörande enskilda banker och kreditanstalter, och 6,000 kronor att användas till arfvoden åt ombud vid sådana inrättningar. Anslaget hade vid sistnämnda riksdag höjts från 12,000 kronor till sitt nuvarande

belopp af 13,000 kronor eller således med 1,000 kronor, hvilken höjning afsåge den andel af anslaget, som användes till arfvoden åt allmänna ombud vid banker.

Då Kongl. Maj:t vid meddelande af oktroj för enskilda sedelutgifvande banker ålagt hvarje sådan bank att godtgöra kostnaden för det ombud, Kongl. Maj:ts befallningshafvande egde hos banken anställa, utginge, enligt hvad departementschefen meddelat, af förevarande anslag endast arfvoden åt ombuden hos öfriga enskilda bankinrättningar eller aktiebankerna. Dessa arfvoden hade utgått med respektive 200, 300 eller 400 kronor, allt efter hvarje särskild banks storlek.

Departementschefen anför vidare att, ehuruväl, såsom nyss blifvit nämndt, den andel af anslaget, som vore afsedd att användas till arfvoden åt allmänna ombud vid banker, så nyligen som år 1895 höjts till ett belopp, som då ansetts komma att för någon tid vara tillräckligt, hade redan nu en höjning i anslaget ånyo visat sig af behofvet påkallad. Då enligt kongl. brefvet den 24 januari 1896 arfvoden till ombuden vid aktiebankerna för samma år bestämdes, hade antalet sådana banker och bankkontor, vid hvilka särskildt ombud varit anställdt, uppgått till 21. Motsvarande antal hade vid anslagets fördelning för år 1897 jemlikt kongl. brefvet den 18 sistlidne december utgjort 28. Då af de aktiebanker, som vid det förra tillfället funnos, en derefter upphört, hade sedan januari månad nästlidet år allmänna ombud blifvit anställda vid icke mindre än 8 nyupprättade banker, oberäknadt en, som under året både tillkommit och upphört. Af de sålunda nytillkomna bankerna vore tre af den betydenhet, att arfvodet till ombudet ansetts, med tillämpning af hittills antagna grunder, icke kunna sättas lägre än till 300 kronor för en hvar.

Denna snabba tillväxt af antalet aktiebanker hade vållat, att anslaget till arfvoden åt ombuden vid dem visat sig otillräckligt. Redan då arfvode den 27 sistlidne november skulle för de två sista månaderna af år 1896 bestämmas för en nyupprättad aktiebank, hade saknats tillgång å anslaget, hvarför statskontoret måst anbefallas att af under händer varande medel för ändamålet förskjuta 25 kronor. Sådant förskott hade i större omfattning måst beredas för innevarande år, då enligt ofvanberörda kongl. bref af den 18 sistlidne december statskontoret anbefalts att med 1,100 kronor förskjuta det belopp, hvartill anslaget till bankombud icke lemnade tillgång. De belopp, som på grund af berörda föreskrifter förskötes af statskontoret, ansåge departementschefen framdeles böra anmälas till ersättande hos Riksdagen.

En förhöjning i den andel af anslaget, som vore afsedd för den lokala bankkontrollen, vore sålunda erforderlig, och borde densamma icke lämpligen bestämmas till lägre belopp än 2,000 kronor.

Utskottet, som icke haft något att emot Kongl. Maj:ts förevarande framställning erinra, hemställer alltså,

att Riksdagen må öka förslagsanslaget för kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter å högst 13,000 kronor med 2,000 kronor eller till högst 15,000 kronor, deraf 7,000 kronor att användas till arfvoden åt dem, hvilka förordnas att inom finansdepartementet biträda med berörda kontroll och med handläggning af ärenden rörande enskilda banker och kreditanstalter, och 8,000 kronor att användas till arfvoden åt ombud vid sådana inrättningar.

Öfriga ordinarie anslag.

Ang. öfriga ordinarie anslag.

8:o) I fråga om öfriga ordinarie anslag under sjunde hufvudtiteln är icke någon förändring af Kongl. Maj:t ifrågasatt.

Utskottet får hos Riksdagen hemställa,

att samtliga, här ofvan icke särskildt omförmälda, i nu gällande riksstat uppförda ordinarie anslag å sjunde hufvudtiteln må i riksstaten för år 1898 uppföras till oförändrade belopp.

Extra anslag.

Med anledning af de för *tillfälliga behof*, hänförliga till sjunde hufvudtiteln, gjorda framställningar, hvilka icke redan här ofvan blifvit af utskottet till behandling upptagna, får utskottet afgifva följande yttranden och förslag.

Arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå.

9:o) På grund af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning hemställer utskottet,

att Riksdagen må, till beredande af *arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå,* på extra stat för år 1898 anvisa ett belopp af 4,000 kronor.

Ang. anslag till arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå.

[7.]

Kammarkollegium.

10:o) Uti en i Andra Kammaren väckt motion (n:o 96) har herr *J. Johansson* i Noraskog föreslagit, att till ordnande och registrerande företrädesvis af ännu oordnade delar af kammararkivets handlingar, Riksdagen måtte anslå ett belopp af 15,000 kronor och deraf på extra stat för år 1898 anvisa 5,000 kronor, att ställas till disposition af kammarkollegium, mot den redovisning och kontroll, som Riksdagen eller Kongl. Maj:t kunde finna lämpligt att föreskrifva.

Ang. anslag för ordnande och registrerande af handlingar i kammararkivet.

Till stöd för detta förslag har motionären framhållit, bland annat, att saknaden af ett något så när fullständigt register öfver kammararkivets rika samlingar gjorde sig oupphörligt gällande icke blott för forskare i allmänhet utan ännu mera för de embets- och tjenstemän, hvilka det tillkomme att utreda, bedöma och afgöra kamerala eller dermed likstälda, i regeln ganska invecklade rättsförhållanden.

Enligt hvad motionären vidare meddelat, hade kammarkollegium hos Kongl Maj:t gjort framställning i fråga om ordnande och registrerande af kammararkivets handlingar samt dervid anfört följande:

»Sedan jemlikt föreskriften i nådiga brefvet den 9 september 1892 ökadt utrymme beredts kammararkivet, så att de talrika handlingar, hvilka förut måst uppstaplas å golfvet eller i fönsternischer, kunnat uppsättas å hyllor, har det blifvit möjligt att företaga ordnandet och registrerandet af nämnda arkivs samtliga handlingar.

Efter gjord beräkning finnas i kammararkivet för närvarande öfver 2,000 större och mindre bundtar med helt och hållet oordnade handlingar, de flesta som det vill synas af värde särskildt för den historiska forskningen. Men äfven arkivets öfriga handlingar måste med hänsyn bland annat till de förändringar, hvilka under tidernas lopp genom bortflyttningar eller af andra anledningar egt rum i de olika arkivserierna, till större delen ordnas om i många fall efter helt nya grunder eller åtminstone ånyo underkastas registrering, då af de register, hvilka nu förefinnas, flertalet såsom tillkomna före början af detta sekel ej numera kunna sägas vara tillfyllestgörande.

I kammararkivet är för närvarande, jemte arkivarien, anställd endast en amanuens, med ett arfvode af 1,200 kronor. Dessa båda tjenstemän hafva i regel full sysselsättning med de undersökningar m. m., hvilka de äro skyldiga att verkställa ej endast på grund af kollegii remisser utan äfven på begäran af enskilda personer, hvadan endast undantagsvis tid för dem blifver öfrig för ordnings- och registreringsarbeten å äldre handlingar, särskildt sådana, som ej nödvändigt påkallas för den dagliga tjenstgöringen. Det skulle derför, om arbetskrafterna i kammararkivet ej blefve förstärkta, med säkerhet dröja flera tiotal af år, innan detsamma blefve så ordnadt, att det kunde sägas vara i dess helhet tillgängligt för forskningen.

För kammararkivet skulle det visserligen i flera afseenden vara fördelaktigt, om medel kunde beredas för ett systematiskt ordnings- och registreringsarbete, afsedt att fullbordas inom en kortare tidsperiod.

Men då för sådant ändamål skulle erfordrats ett ej obetydligt anslag, har kollegium för närvarande ansett sig allenast böra i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t, på det att åtminstone arbetet med de ofvannämnda bundtarnas ordnande må kunna snarast möjligt sättas i verket, täcktes för en tid af ett år af tillgängliga medel till en biträdande arkivarie i kammararkivet anvisa ett belopp, motsvarande tjenstgöringspenningarna för arkivarien, eller 1,500 kronor.»

Med afseende å denna framställning har motionären anfört, att ord-

nandet och registrerandet af kammararkivets rikhaltiga samlingar skulle, om det företoges på det af kammarkollegium föreslagna sättet, kräfva åratal, för att icke säga årtionden, innan arbetet hunne blifva färdigt eller åtminstone i hufvudsak afslutadt. Deremot ansåge sig motionären kunna påstå, att ett dylikt ordnande och registrerande mycket väl borde kunna ske på jemförelsevis kort tid, om nemligen tillräckliga medel och arbetskrafter för ändamålet vore att tillgå. Det vore motionärens öfvertygelse, som delades äfven af andra, att derest detta arbete lemnades till en derför lämplig och skicklig person, med rätt att antaga ett eller flera biträden, med en aflöning för hvartdera, som icke borde öfverstiga hvad kammarkollegium i sådant afseende föreslagit, ifrågavarande arbete skulle kunna utföras och, om icke fullständigt, åtminstone i hufvudsakliga delar fullbordas under loppet af 3 år, för en kostnad af omkring 5,000 kronor om året och således i sin helhet ej öfverstiga 15,000 kronor. Det registrerings- eller kompletteringsarbete, hvilket derefter möjligen kunde återstå, borde sedermera utan synnerlig tidsutdrägt kunna utföras af arkivets egna tjenstemän.

Ehuruväl utskottet, i likhet med motionären, funnit önskvärdt, att de i kammararkivet förvarade handlingarna, hvilka synas vara af stor betydelse, varda inom den närmaste tiden ordnade och registrerade, har utskottet, som håller före, att, innan medel för dylikt ändamål beviljas, vederbörande embetsverk bör sättas i tillfälle att lemna fullständig utredning angående de för ändamålet erforderliga arbetskrafter och kostnader, icke ansett sig böra tillstyrka bifall till motionärens förevarande framställning.

Utskottet hemställer alltså,

att herr Johanssons ifrågavarande motion icke må vinna Riksdagens bifall.

Ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

Ang. ersättning för af statskontoret gjorda förskott.

11:o) Af statsrådsprotokollet inhemtas, att de af statskontoret förskottsvis bestridda utgifter, som tillhöra sjunde hufvudtiteln och böra till ersättning hos Riksdagen anmälas, enligt uppgifter från statskontoret, äro: [8.]

till godtgörande af kostnader för uppmätning och kartläggning af åtskilliga kronans domäner ...	kronor	22,907: 35
» ersättning till vissa boställshafvare och kronoarrendatorer för saknad afkomst af exproprierad jord	»	441: 20
» godtgörande af kostnader för vissa kronoegendomars deltagande i Hjelmarens och Qvismarens sänkning	»	6,855: —
» godtgörande af kostnader för vissa kronoegendomars deltagande i andra vattenafledningsföretag	»	70,829: 59
» ersättning åt afträdande arrendatorn af förra kompanichefsbostället $^{9}/_{16}$ mantal Kyrkbyn n:o 9 eller Haga i Arbrå socken för öfverbyggnad och förskjuten kostnad för laga skifte och utbrytning af lertag	»	3,253: 90
» ersättning för öfverbyggnad å indragna boställen	»	151,108: 95
» godtgörande af förskjuten husröteersättning åt tillträdande arrendatorn af indragna länsmansbostället $^{5}/_{8}$ mantal Jolmesta n:o 2 i Dingtuna socken af Vestmanlands län	»	773: 42
» gäldande af vägskatt för det kronan tillhöriga regala laxfisket inom Hietaniemi med flere socknar i Norrbottens län	»	105: 91
» gäldande af kostnad för vård af Sala hyttas vattensystem i Vestmanlands län	»	303: 38
» godtgörande af skifteskostnader, belöpande å indragna rustmätarebostället Fyrås n:o 6 i Hammerdals socken af Jemtlands län och indragna corpschefsbostället Böleå n:o 6 i Umeå socken af Vesterbottens län	»	9,720: 69
» godtgörelse af vederbörande skiftesdelegare i Mödängsbo fäbodelag tillkommande ståndskogsliqvid från Säfverstads kronopark	»	4,513: 20
» gäldande af kostnader dels för uppgörande af förslag till köpeskilling för de särskilda tomterna å ett invid Långträsks jernvägsstation beläget område af Piteå kronopark, afsedd att för bebyggande åt enskilde med eganderätt		
Transport	kronor	270,812: 59

	Transport kronor	270,812: 59
upplåtas, och dels för utstakning af tomter å samma område	»	503: 80
till ersättning till egare af skattefrälsehemman, hvilkas räntor icke blifvit af statsverket inlösta	»	11,528: 44
» byggnadsersättningar enligt kongl. brefvet den 29 maj 1891 åt sex skogstorpare inom Norrbottens län	»	3,000: —
» kostnader för komitén för behandling af vissa frågor angående bevillningslagstiftningen	»	7,496: 95
» kostnader för komitén för utredning af frågorna om frilagers inrättande samt om frihamnsanläggningar i Sverige	»	20,655: 55
	eller tillhopa kronor	313,997: 33.

Till gäldande af nämnda förskott har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att å extra stat för år 1898 anvisa ett motsvarande belopp, som för undvikande af öretal i riksstaten borde utföras med 313,998 kronor.

Utskottet hemställer,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Anordnande af en telegrafförbindelse mellan Gotland och Dalarö öfver Gotska Sandön och Hufvudskär.

Ang. anslag till anordnande af en telegrafförbindelse mellan Gotland och Dalarö.

12:o) Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att för anordnande af en telegrafförbindelse mellan Gotland och Dalarö öfver Gotska Sandön och Hufvudskär å extra stat för år 1898 anvisa ett anslag af 176,000 kronor.

[9.]

Beträffande detta ärende har departementschefen till statsrådsprotokollet anmält, att Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Gotlands län i skrifvelse den 11 april 1896 hemstält, att Kongl. Maj:t täcktes förordna om sådan förbättring af telegrafförbindelsen mellan Gotland och fastlandet, att en ny telegrafkabel anbringades från Gotland öfver Gotska Sandön till lämplig plats i Stockholms skärgård.

Vid sin framställning hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande fogat en af handels- och sjöfartsnämnden i Visby till Kongl. Maj:ts befallnings-

hafvande ingifven skrift, deri nämnden anfört, bland annat, att den nuvarande telegrafförbindelsen, hvilken utgjordes af en från Kalmar utgående landledning till Refsudden norr om Kalmar, af kabelledning mellan Refsudden och Stora Rör å Öland, vidare af landledning öfver Öland till Bölinge vid Bödaviken samt af kabelledning från sistnämnda plats till fiskeläget Kronvall å Gotland och slutligen af landledning från Kronvall till Visby, numera icke kunde anses tillfredsställande; att den senast nedlagda telegrafkabeln, som användts sedan år 1871 och på grund af sin ålder antagligen icke så länge skulle kunna göra tjenst, upprepade gånger, i synnerhet vid ändpunkterna, varit skadad, så att afbrott vid telegraferingen uppstått, och att afbrott ännu oftare inträffat å landledningen öfver Öland, hvilka afbrott merendels uppkommit just under de tider af året, då postförbindelsen med fastlandet varit afbruten, och af samma orsaker, nemligen is och stormar; att de skador, som hittills uppstått, visserligen kunnat jemförelsevis snart afhjelpas, så att uppehållet i telegrafförbindelsen inskränkts till blott några dagar, men att faran för en större skada med deraf följande längre tids afbrott i telegrafförbindelsen numera måste anses ganska stor; att, om ett dylikt afbrott inträffade under en sträng vinter, då jemväl postförbindelsen vore inställd, en oberäknelig skada skulle tillfogas Visby stads och Gotlands affärsförhållanden, oafsedt olägenheten för öns invånare att blifva afstängda från all personlig förbindelse med den öfriga verlden; att nödvändigheten af en ny telegrafkabel sålunda redan ur synpunkten af den nuvarande kabelns ålder och ovissheten om huru länge dess tjenstbarhet kunde fortfara måste anses oafvislig, hvartill komme den omständigheten, att den nuvarande kabelns läge ej vore i fråga om Gotlands telegramutvexling synnerligen lämpligt, alldenstund Gotland i främsta rummet hade och fortfarande måste söka sig förbindelse med hufvudstaden, och telegramvexlingen dit öfver Öland till följd af väglängden och de många mellanliggande stationerna ofta blefve uppehållen; att den nya kabelledningen borde, enligt handels- och sjöfartsnämndens mening, utgå från norra Gotland eller Fårö till närmaste punkt på fastlandet, hvarigenom utan afsevärdt ökad kostnad äfven ett annat länge kändt behof skulle kunna afhjelpas, nemligen förbindelsen med Gotska Sandön, å hvilken ö, tillhörande lotsverket, funnes två fyrstationer med deras ej obetydliga personal, hvilken för närvarande saknade hvarje regelbunden förbindelse med den öfriga verlden; att den nu ifrågasatta telegrafledningen borde utgå från Visby med vanlig landledning till Fårösund, derifrån genom kabel föras till Fårö, öfver hvilken

ö landledning skulle anläggas till någon punkt på dess norra strand, samt kabel derifrån nedläggas i rät linie till Sandön; att, då tillsyn och underhåll af en öfver Sandön dragen landledning, hvilken skulle få en längd af omkring 7 kilometer, måhända komme att medföra svårigheter, så att tillfälliga skador ej kunde med tillbörlig skyndsamhet afhjelpas, förmånligast syntes blifva, att kabeln utsträcktes direkt till öns nordvestra udde, i hvars närhet den ena fyrplatsen vore belägen, med hvilken förbindelse skulle anordnas; att kabeln mellan Sandön och Fårön liksom ledningen derifrån till Fårösund borde anordnas med två ledningstrådar, af hvilka den ena uteslutande skulle användas för meddelanden antingen medelst telefon eller telegraf från Sandön och den andra sålunda vara tillgänglig för korrespondensen mellan Gotland och fastlandet; att kabeln från Sandön borde entrådig fortsättas till fastlandet förbi Hufvudskär och öfver Ornön till Dalarö, hvarigenom jemväl skulle befordras ett annat önskningsmål, nemligen telefonförbindelse med Hufvudskärs fyrplats, dit kabeln kunde utan nämnvärdt ökad längd dragas; samt att, om två ledningstrådar anordnades mellan Hufvudskär och Dalarö, på sätt för linien Sandön—Gotland föreslagits, denna förbindelse skulle vinnas för en jemförelsevis obetydligt ökad kostnad.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade i sin skrifvelse vitsordat de af handels- och sjöfartsnämnden anförda skäl för nödvändigheten af att snart erhålla en ny telegrafkabel i stället för den nu befintliga och att få den nya kabeln förlagd å annat ställe än den nuvarande, hvars läge, i synnerhet genom ledningen öfver Öland, ofta visat sig hafva föranledt rubbningar och afbrott; och hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande anfört, att den nu föreslagna sträckningen för en sådan kabel syntes medföra äfven andra fördelar, ej mindre i afseende å rikets försvar än äfven för lots- och fyrväsendet samt sjöfarten i allmänhet derigenom, att Gotska Sandön erhölle telegrafförbindelse.

I det utlåtande, som telegrafstyrelsen, enligt hvad af statsrådsprotokollet vidare inhemtas, den 13 november 1896 till Kongl. Maj:t afgifvit öfver ifrågavarande framställning, hade styrelsen anfört följande.

Att afbrott i en telegrafförbindelse af sådan längd som den nuvarande mellan Gotland och fastlandet understundom kunde uppstå, vore uppenbart. Också hade det nästan hvarje år, synnerligen under höst- och vintermånaderna, inträffat, att å den långa landledningen å Öland fel förorsakats af stormar, för hvilka denna del af linien till Gotland vore lätt utsatt; och hade dervid telegrafkorrespondensen till och från Gotland antingen varit helt och hållet afbruten eller endast med största

svårighet kunnat förmedlas. Dessa fel hade emellertid hastigt blifvit afhjelpta. Men jemväl å kabelledningen mellan Öland och Gotland hade, ehuru med flera års mellantid, afbrott förekommit; äfven vid dessa tillfällen hade i allmänhet telegrafförbindelsen kunnat temligen snart återställas, enär afbrottet nästan alltid uppstått i närheten af kabelns landfäste vid Bödaviken å Öland. Ett undantag härutinnan hade dock helt nyligen egt rum, i det att under tiden 2—22 september 1896 ett svårare kabelfel förefunnits längre ut i sjön omkring 8 kilometer från nyssnämnda kabelfäste. Orsaken till felets långvarighet berodde derpå, att svåra stormar under de flesta af ofvannämnda dagar omöjliggjorde detsammas afhjelpande.

Det låge i öppen dag, att, då kabeln så länge användts, fel å densamma framdeles kunde oftare än hittills uppkomma, och blefve det beroende icke blott af ett uppkommet kabelfels art och läge, utan jemväl, och detta i högst väsentlig grad, af den för tillfället rådande väderleken, huruvida felet kunde blifva mer eller mindre hastigt afhjelpt. Under tiden för felets fortvaro förblefve telegrafkorrespondens mellan Gotland och fastlandet afbruten; och ehuru denna telegrafkorrespondens visserligen icke vore större, än att den kunde under normala förhållanden befordras på *en* ledning, inverkade dock ett afbrott uti telegrafförbindelsen med fastlandet alltid menligt för Gotlands affärsförhållanden, helst om samtidigt icke heller postförbindelsen kunde upprätthållas. Det vore vid dessa tillfällen behofvet af ytterligare en telegrafförbindelse gjorde sig hufvudsakligen gällande, men den ifrågasatta nya förbindelsen skulle jemväl, såsom ofvan anförts, blifva af vigt med hänsyn till rikets försvar äfvensom för lots- och fyrväsendet medföra väsentliga fördelar; och kunde telegrafstyrelsen derför icke annat än på det lifligaste tillstyrka framställningen om anordnande af en ny telegrafförbindelse mellan Gotland och fastlandet.

Beträffande den nya telegrafledningens läge hade telegrafstyrelsen hemstält, att, då Gotland hade sin väsentligaste affärsförbindelse med Stockholm och i ändamål att möjlighet måtte beredas Gotska Sandön och Hufvudskär till förbindelse med Gotland och fastlandet, den ifrågasatta telegrafförbindelsen måtte anordnas medelst landledning från Visby telegrafstation till Fårösund, derifrån med kabelledning till Fårön, vidare med landledning å sistnämnda ö till norra stranden af densamma, derifrån med kabelledning öfver Gotska Sandön och Hufvudskär till Ornön i Stockholms skärgård med landledning å Ornön samt slutligen med kabelledning mellan sistnämnda ö och Dalarö, hvarest ledningen borde intagas å dervarande telegrafstation.

Med användande derjemte af den redan befintliga telegrafledningen mellan Dalarö och Stockholm skulle sålunda en beqväm telegrafförbindelse mellan Visby och hufvudstaden varda åvägabragt, å hvilken ledning jemväl Gotska Sandön och Hufvudskär kunde intagas, något som äfven ur teknisk synpunkt, med hänsyn till undersökning och begränsning af uppkommande fel å kabeln mellan Fårön och Ornön, vore af stor betydelse.

Vidkommande handels- och sjöfartsnämndens förslag att mellan Fårön och Gotska Sandön samt mellan Hufvudskär och Dalarö använda kabel innehållande två ledningar hade telegrafstyrelsen, oafsedt den kostnad en kabel med två ledningstrådar skulle medföra — hvilken kostnad endast för sträckningen Fårön—Gotska Sandön skulle uppgå till öfver 34,500 kronor mera, än om en enkeltrådig kabel mellan dessa platser användes — äfven af andra skäl icke kunnat biträda nämnda förslag. Under det att telegrafering påginge mellan Gotland och fastlandet å den härför afsedda ledningen, kunde nemligen den andra ledningen, på grund af induktion mellan de båda ledningarna, icke användas för telefonering; och att för den med all sannolikhet ringa korrespondens, som vore att förvänta från och till Gotska Sandön och Hufvudskär, anordna särskilda dyrbara telegrafledningar kunde telegrafstyrelsen icke tillstyrka. En enkeltrådig ledning så väl mellan Gotska Sandön och Fårön som mellan Hufvudskär och Dalarö syntes derför vara tillräcklig, å hvilken ledning de båda afsedda stationerna kunde få på vissa bestämda tider på dagen inkomma och utvexla sina meddelanden.

Kostnaden för utförandet af ifrågavarande telegrafledning, anordnad i öfverensstämmelse med telegrafstyrelsens förslag, hade enligt beräkning, som nämnda styrelse låtit anställa, upptagits till följande belopp: för anskaffning af erforderliga så väl djupvattens- som strandkablar 132,600 kronor, för landledningarna 21,000 kronor, för behöfliga telegrafapparater och stationernas inredning 2,400 kronor samt för frakt och nedläggning af kablarne, erforderliga kabelhus och sjömärken 20,000 kronor eller tillhopa 176,000 kronor.

För egen del har departementschefen med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt ansett behofvet af en ny telegrafkabel mellan Gotland och fastlandet vara fullt ådagalagdt och på grund deraf hemstält om proposition till Riksdagen af ofvannämnda innehåll.

Uti den i Första Kammaren väckta motionen n:o 5 har herr friherre *R. M. Klinckowström*, på den grund att en telegrafförbindelse redan

funnes mellan Gotland och fastlandet, yrkat, att det af Kongl. Maj:t för ifrågavarande ändamål äskade anslag icke måtte af Riksdagen beviljas.

På grund af hvad till statsrådsprotokollet anförts och då dessutom, enligt hvad utskottet inhemtat, den föreslagna nya telegrafförbindelsen med afseende å rikets försvar måste anses vara af stor betydelse, får utskottet hemställa,

att Riksdagen, med bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning och med afslag å herr friherre Klinckowströms i ämnet gjorda yrkande, må för anordnande af en telegrafförbindelse mellan Gotland och Dalarö öfver Gotska Sandön och Hufvudskär å extra stat för år 1898 anvisa ett anslag af 176,000 kronor.

Anläggningar af telefonledningar.

Ang. anslag till anläggning af telefonledningar. [10].

13:o) Kongl. Maj::t har föreslagit Riksdagen att för anläggning af telefonledningar från Svinesund till Malmö, från Stockholm till Göteborg, från Stockholm till Malmö, från Hernösand till Piteå och från Haparanda till Pajala bevilja ett extra anslag af 1,091,000 kronor, att utgå under tre år, samt deraf för år 1898 anvisa 395,000 kronor.

I ofvan omförmälda, inom Första Kammaren väckta motion n:o 5 har herr friherre *R. M. Klinckowström* yrkat, att det för ofvan nämnda ändamål af Kongl. Maj:t äskade anslag af 1,091,000 kronor måtte af Riksdagen afslås.

Öfver ifrågavarande förslag kommer utskottet att i sammanhang med utlåtande öfver Kongl. Maj:ts i propositionen n:o 5 gjorda framställning om beredande af lånemedel till utveckling af statens telefonväsende framdeles afgifva yttrande; hvilket utskottet får för Riksdagen

anmäla.

Tillbyggnad af det åt telegrafverket upplåtna hus vid Skeppsbron i Stockholm.

Ang. anslag för tillbyggnad af det åt telegrafverket upplåtna hus vid Skeppsbron i Stockholm. [11].

14:o) Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att till bestridande af kostnaden för tillbyggnad af det åt telegrafverket upplåtna hus vid Skeppsbron i Stockholm å extra stat för år 1898 bevilja ett anslag af 113,730 kronor.

Departementschefen har till statsrådsprotokollet i detta ärende meddelat, att telegrafstyrelsen i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 17 november 1896 gjort framställning om tillbyggnad af berörda, staten tillhöriga, och under öfverintendentsembetets vård stälda hus.

Styrelsen hade dervid, jemte meddelande att styrelsen i enlighet med Kongl. Maj:ts den 29 maj 1891 lemnade bemyndigande för inrymmande af de till styrelsens administrativa byrå hörande revisions- och statistiska afdelningar förhyrt lokal i det intill telegrafhuset belägna, numera telegrafverkets pensionsinrättning tillhöriga huset n:o 8 vid Slottsbacken, vidare anfört, att, om också nämnda afdelningar utan afsevärda olägenheter kunde jemväl för framtiden vara förlagda inom annat hus än öfriga styrelsens och centralstationernas tjenstelokaler, detta deremot ej vore fallet med en del andra expeditioner, framför allt sådana, som omedelbart hade befattning med telegraf- eller telefonkorrespondensen eller som dermed stode i direkt förbindelse, hvilka expeditioner derför vid behof af ökadt utrymme borde utvidgas på sådant sätt, att de nya lokalerna komme i omedelbart samband med de förutvarande. Behofvet af ökadt utrymme inom telegrafhuset för lokaler af dessa senare slag hade under de senaste åren varit synnerligen känbart. Sålunda hade, med anledning såväl deraf att nya ledningar indragits å telegrafstationen som ock deraf att apparater för snabbtelegrafering derstädes uppsatts, utrymmet i stationens expeditionslokaler allt mera inskränkts, hvarförutom de för telegrafpersonalen afsedda lokalerna vore alldeles för knappa. Styrelsens lokaler hade på grund af ökade göromål med deraf föranledt ökadt antal tjenstemän blifvit otillräckliga och behöfde utvidgas för att motsvara behofvet. Äfven telefonstationen, hvilken enligt medgifvande i kongl. bref af den 5 juni 1891 inredts i telegrafhusets öfversta våning, kräfde en mycket snar utvidgning. Denna station gjordes redan från början så stor — rymmande 4,000 abonnenter — som förhållandena medgåfvo; och funnes

icke någon möjlighet att utvidga densamma utan genomgripande förändringar å byggnaden. Antalet telefonabonnenter i hufvudstaden hade emellertid under de senaste åren vuxit så betydligt, att af stationens för abonnentledningar afsedda 20 vexelbord, hvart och ett i stånd att rymma 200 ledningar, icke mindre än 17 redan vore upptagna. Då de återstående 3 vexelborden med all säkerhet blefve fylda redan under loppet af innevarande år samt plats för flera vexelbord icke under nuvarande förhållanden kunde beredas, vore det nödvändigt, att under den allra närmaste tiden åtgärder vidtoges i ändamål att bereda ökadt utrymme för telefoncentralstationen i fråga.

En sådan utvidgning af lokalerna i telegrafhuset hade styrelsen ansett kunna på lämpligaste sätt ske genom tillbyggnad af huset på den till detsamma hörande tomten. Genom en dylik åtgärd vunnes nemligen ökadt utrymme för så väl telegrafstationen med dertill hörande expeditioner som styrelsens olika afdelningar och telefonstationen. Styrelsen hade för den skull låtit genom professorn i arkitektur vid tekniska högskolan I. G. Clason utarbeta ett förslag i ämnet, innefattande ritningar och kostnadsberäkningar.

Enligt sagda förslag bereddes i tillbyggnadens nedersta våning, förutom förrådsmagasin och förrådskontor för mellersta nedre liniedistriktets räkning, ett enligt styrelsens mening synnerligen välbehöfligt ytterligare rum för de nu till ett antal af öfver 60 uppgående telegrambärarne äfvensom stall för desses velocipeder.

Uti entresolvåningen i tillbyggnaden erhölles ett arkivrum för telegrafstationen samt ett större förrådsrum. I denna våning vore äfven ett rum och kök för vaktmästaren å telegrafstationen afsedda att inrymmas.

Våningen en trappa upp ökades genom tillbyggnaden enligt förslaget med tillsammans fyra rum, af hvilka två vore afsedda för expeditioner tillhörande telegrafstationen, ett för styrelsens administrativa byrå samt ett för telegrafstationens till ett femtiotal uppgående qvinliga telegrafister, hvilka för närvarande disponerade allenast ett enda rum till förvaring af ytterplagg, till toilett och till förtäring af medförd mat. Genom tillbyggnadens utförande kunde utrymme i gamla byggnaden beredas äfven för erforderliga toilettrum m. m. för telegrafstationens så väl manliga som qvinliga personal.

Rummen i våningen två trappor upp vore alla afsedda att användas för styrelsens räkning. I den tillbyggda delen erhölles sålunda ett rum för trafikbyrån samt två rum för liniebyrån, hvarförutom styrelsens administrativa byrå i denna våning finge ett nytt rum till sin disposition.

I tillbyggnaden tre trappor upp vore en större telefonsal föreslagen att anordnas för att inrymma de för centraltelefonstationen erforderliga nya vexelborden. För att undvika de stora olägenheter, som följde deraf, att undersökningen af telefonlinierna för närvarande måste ske i sjelfva telefonsalen, hade enligt förslaget beredts plats för ett särskildt undersökningsrum. Det nuvarande för expeditionen af interturbana samtal använda rummet blefve betydligt utvidgadt, äfvenså det rum, som nu begagnades för omkoppling af telefonledningarne.

Slutligen afsåge förslaget inredningen å vinden i gamla byggnaden af kapprum och toilettrum m. m. för telefonisterna.

Enligt kostnadsberäkningarna hade för sjelfva byggnadsarbetet upptagits en summa af 92,000 kronor, för elektriska ljusledningar inomhus med 200 glödlampor, men utan armatur och yttre ledningar 3,000 kronor samt för anordnande af värmeledning med bibehållande tills vidare af de nuvarande ångpannorna ett belopp af 12,730 kronor, eller sammanlagdt 107,730 kronor.

Detta belopp hade telegrafstyrelsen förklarat icke kunna af telegrafverkets medel, vare sig förskottsmedel eller upplånta medel, disponeras, helst ett minst lika stort belopp åtginge för den del af inredningen af den nya telefonstationen, som genast måste fullbordas. Deremot kunde af telegrafverkets tillgängliga medel förskjutas det belopp, som behöfde utbetalas redan under innevarande år.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, hade telegrafstyrelsen hemstält, att Kongl. Maj:t täcktes genom proposition till Riksdagen äska erforderliga medel för berörda tillbyggnad.

I det utlåtande, som öfverintendentsembetet den 24 november 1896 till Kongl. Maj:t afgifvit öfver ifrågavarande framställning, hade embetet, beträffande kostnadsberäkningarna anmärkt dels, i afseende å kostnaden för byggnadsarbetet, att i förslaget häröfver en post af allenast 3,280 kronor 50 öre vore upptagen för oförutsedda utgifter, men att detta belopp syntes embetet, då fråga vore om att tillbygga ett äldre hus och verkställa grundpålning intill och i närheten af höga byggnader, der kostsamma sättningar lätteligen kunde ifrågakomma, vara allt för knappt tilltaget och böra ökas med en summa af 5,000 kronor, dels ock, vidkommande värmeledningsförslaget, att deri väl förutsattes inrättande af en ny värmekammare i källaren, men att något kostnadsbelopp härför icke funnes angifvet, ehuru en dylik anordning kunde antagas betinga en utgift af ungefär 1,000 kronor; och skulle förty enligt embetets beräkningar totalkostnaden för de af telegrafstyrelsen ifrågastälda arbetena icke komma att understiga 113,730 kronor.

Då behofvet af den föreslagna tillbyggnaden till det åt telegrafverket upplåtna huset vid Skeppsbron syntes hafva blifvit på ett fullt tillfyllestgörande sätt ådagalagdt och ej heller anledning till erinran vid detaljerna af förslaget förefunnes, hade departementschefen ansett sig böra förorda detsamma.

Utskottet, som inhemtat, att, förutom den utvidgning af telegrafverkets lokaler i omförmälda hus, som lämpligen synes kunna vinnas genom den nu föreslagna tillbyggnaden, tillfälle finnes att genom ytterligare byggnadsföretag å samma hus bereda så stort utrymme, att telegrafverkets behof i detta afseende kan antagas varda för de närmaste tjugo åren tillgodosedt, har med hänsyn härtill funnit sig böra tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning. Utskottet hemställer alltså,

att Riksdagen må, till bestridande af kostnaden för tillbyggnad af det åt telegrafverket upplåtna hus vid Skeppsbron i Stockholm, å extra stat för år 1898 bevilja ett anslag af 113,730 kronor.

Yttre restaurering af Örebro slott.

Ang. anslag till yttre restaurering af Örebro slott.

15:o) Sedan nästlidet års Riksdag med anledning af en utaf Kongl. Maj:t gjord framställning för yttre restaurering af Örebro slott enligt uppgjorda ritningar beviljat ett extra anslag af 44,000 kronor, att utgå under
[12.] tio år, under vilkor *dels* att enahanda belopp blefve för berörda ändamål på enskild väg anskaffadt, *dels ock* att någon utbetalning icke finge ega rum, förr än styrkt blifvit, att fullt tillräckliga medel funnes att tillgå för arbetets fullständiga fullbordande, samt af detta anslag för innevarande år anvisat en tiondedel eller 4,400 kronor, dock att för året högre belopp af statsmedel icke finge utgå, än som motsvarades af från enskilde under samma år influtna medel, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att af det beviljade anslaget för yttre restaurering af Örebro slott på extra stat för år 1898 under de vid anslagets beviljande stadgade vilkor anvisa ytterligare en tiondedel med 4,400 kronor, dock att för året högre belopp af statsmedel icke finge utgå, än som motsvarades af från enskilde under samma år influtna medel.

Under hänvisning till hvad i ärendet blifvit till statsrådsprotokollet (sid. 81 och 82) anfördt, får utskottet, som inhemtat, att för ifrågavarande restaurering nu tecknats enskilda bidrag till belopp af 45,827 kronor att betalas dels på en gång och dels under loppet af fem år samt att af nämnda summa redan kontant influtit 17,112 kronor, hemställa,

att Kongl. Maj:ts ifrågavarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Den lokala förvaltningen af statens jordbruksdomäner.

Ang. anslag till den lokala förvaltningen af statens jordbruks-domäner.

16:o) Kongl. Maj:t har föreslagit Riksdagen att på extra stat för år 1898 anvisa till aflöning åt domänintendenter och uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna 43,200 kronor samt till resekostnader vid domänförvaltningen, förslagsvis, 40,372 kronor.

[13, 14.]

Till statsrådsprotokollet har departementschefen erinrat, hurusom för bestridande af hit hörande utgifter vore i nu gällande riksstat såsom extra anslag anvisade dels till aflöning åt domänintendenter och för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna 45,000 kronor, dels ock till resekostnader vid domänförvaltningen, förslagsvis, 40,292 kronor.

Vidare har departementschefen meddelat, att Kongl. Maj:t i öfverensstämmelse med af domänstyrelsen afgifvet förslag till fördelning af 1897 års anslag till aflöning åt domänintendenter och för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna, den 13 sistlidne november å nämnda anslag för det dermed afsedda ändamål anvisat medel till sammanlagdt belopp af 43,200 kronor, till följd hvaraf å anslaget uppstått en besparing till belopp af 1,800 kronor. Då, enligt hvad domänstyrelsen i skrifvelse till Kongl. Maj:t den 31 oktober 1896 anfört, anslag till berörda, af styrelsen föreslagna och af Kongl. Maj:t anvisade belopp af 43,200 kronor, synts styrelsen utan förändring böra utgå äfven för år 1898 och anledning saknades att föreslå annan förändring i förslagsanslaget till resekostnader vid domänförvaltningen, än att, för erhållande af jemn slutsumma å anslagen under denna hufvudtitel, nyssnämnda förslagsanslag borde ökas med 80 kronor, hemstälde departementschefen, att Kongl. Maj:t måtte föreslå ifrågavarande anslags upptagande till ofvannämnda belopp.

Med anledning häraf hemställer utskottet,

att Riksdagen må på extra stat för år 1898 anvisa

a) till aflöning åt domänintendenter och för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna 43,200 kronor; samt

b) till resekostnader vid domänförvaltningen såsom förslagsanslag 40,372 kronor.

Reglering af flottleder i Norrbottens län.

Ang. anslag för reglering af flottleder i Norrbottens län.

17:o) På grund af Kongl. Maj:ts derom framstälda förslag och med hänvisning till hvad i ärendet blifvit till statsrådsprotokollet anfördt, hemställer utskottet,

[16.]

att Riksdagen må

a) för bestridande af kostnaderna för reglering af flottleder i Norrbottens län anvisa ett extra anslag för år 1898 å 50,000 kronor, samt

b) medgifva att de afgifter, som läggas å flottningen, fortfarande må för enahanda ändamål disponeras.

Skogsodlingens befrämjande.

Ang. anslag till skogsodlingens befrämjande.

18:o) Vidare får utskottet, med anledning af Kongl. Maj:ts derom gjorda framställning och under hänvisning till hvad i statsrådsprotokollet (sid. 84—86) i ämnet anförts, hemställa,

[17.]

att Riksdagen må för skogsodlingens befrämjande, i likhet med hvad för år 1897 egt rum, jemväl för år 1898 bevilja ett extra anslag af 50,000 kronor, att ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för att i mån af tillgång tilldelas landsting eller hushållningssällskap, som understödja enskilda skogsodlare genom tillhandahållande af skogsfrö och plantor till billigt pris eller beredande af kostnadsfritt biträde vid skogsodlingsarbeten, dock med vilkor, att statsbidrag icke må till något län utgå med högre belopp, än hvad landsting och hushållningssällskap tillsammans eller ettdera af dem för ändamålet anslagit, ej heller till högre belopp än 4,000 kronor

för hvarje landstingsområde, äfvensom att efter årets utgång redogörelse öfver anvisade statsbidrags användning af vederbörande afgifves till Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet.

Stockholm den 9 mars 1897.

På statsutskottets vägnar:

CHR. LUNDEBERG.

Reservationer:

vid *punkten 2:o* (angående anslaget till kammarrätten):

af herrar vice talmannen *A. P. Danielson, H. Andersson, S. G. von Friesen, I. Månsson, C. Persson, P. Pehrson, K. A. Kihlberg, P. G. Näslund, O. Larsson, J. A. Sjö, P. Ersson* och *D. Persson,* hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Då, enligt den i statsrådsprotokollet meddelade utredningen, kammarrätten, oaktadt det biträde, som under längre tider lemnats af adjungerade ledamöter, visat sig icke vara i stånd att med nuvarande arbetskrafter undanarbeta det under de senare åren betydligt tillväxande antalet inkomna ärenden, hvadan ock balansen å de oafgjorda målen numera nått en sådan höjd, att de rättsökande, särskildt i fattigvårdsärenden, måste i flera år vänta på afgörandet af för dem vigtiga frågor, finner utskottet behofvet af en förstärkning i embetsverkets arbetskrafter vara ådagalagdt. Men med hänsyn dertill att förslag till ny bevillningsförordning föreligger och ovisst är, huruvida icke ändrade lagstadganden angående bevillningen komma att verka derhän, att antalet till kammarrätten ingående besvär i beskattningsmål skulle komma att nedgå, och då ej utredt blifvit, huruvida icke genom lämplig förändring i kammarrättens arbetsordning en större arbetsprodukt kunde inom embetsverket åstadkommas, har utskottet ansett klokheten bjuda, att de två kammarrättsråd, för hvilkas tillsättande Kongl. Maj:t äskat medel å ordinarie stat, endast antagas tills vidare och intill dess sig

visat, i hvad mån behofvet af arbetskrafternas förstärkande inom embetsverket äfven för framtiden gör sig gällande; och vid sådant förhållande har utskottet ansett den för två nya kammarrättsråd föreslagna aflöning tills vidare böra uppföras å extra stat.

Enligt hvad kammarrätten i sin skrifvelse till Kongl. Maj:t anfört, skulle inrättandet af två nya kammarrättsrådsembeten medföra, att personalen å kansliet behöfde ökas med en ordinarie notarie och en amanuens, och kammarrättens i detta afseende gjorda hemställan har äfven i den kongl. propositionen upptagits. Till stöd för detta förslag har kammarrätten meddelat, att för tjenstgöring vid protokollet och biträde vid expeditionen å kammarrättens kansli vore anstälde sex tjenstemän, deraf hälften ordinarie notarier och hälften amanuenser, samt att hvarje ledamot hade åt sig indelad såsom biträde en utaf bemälde tjenstemän. Då häraf synes framgå, att notarier och amanuenser i deras egenskap af biträden åt ledamöterna hafva väsentligen enahanda tjenstgöring, har utskottet förestält sig, att hinder icke skulle möta mot ersättande af notarietjensten med en amanuensbefattning, hvarigenom aflöningen till en notarietjenst skulle komma att besparas, och då utskottet funnit behofvet af förutom å ordinarie stat derför anslagna medel ytterligare 2,900 kronor till vikariatsersättning, arfvoden åt extra biträden, flitpenningar och renskrifningskostnad vara styrkt, har utskottet ansett härtill böra läggas 1,800 kronor till arfvode åt en amanuens; börande denna tillökning, tillsammans 4,700 kronor, i de för extra biträden, flitpenningar och renskrifningskostnad afsedda medel på grund af hvad utskottet ofvan nämnt uppföras å extra stat.

Med afseende å hvad sålunda anförts hemställer utskottet,

att Riksdagen må på det sätt bifalla Kongl. Maj:ts förevarande framställning, att på extra stat för år 1898 uppföras dels till arfvoden åt två adjungerade kammarrättsråd ett belopp af 12,800 kronor, dels till arfvoden åt extra biträden, flitpenningar och renskrifningskostnad 4,700 kronor eller tillsammans 17,500 kronor;

kommande vid bifall härtill det ordinarie anslaget till kammarrätten att uppföras med oförändradt belopp eller 169,600 kronor»;

vid *punkten 3:o* (angående anslag till postverket):
af herrar *Chr. Lundeberg*, friherre *F. W. von Otter*, *H. P. P. Tamm*,

A. G. L. Billing, *N. Fosser*, *G. D. R. Tornerhjelm*, grefve *Ph. Klingspor*, *F. E. Pettersson* och *S. G. von Friesen*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»I anledning af — — — — — — — — — — till ordinarie befattning (lika med utskottets utlåtande).

Med anledning af denna Riksdagens anhållan har Kongl. Maj:t, i enlighet med generalpoststyrelsens hemställan, nu föreslagit Riksdagen att förutom den postvaktbetjentbefattning, som med tillämpning af Riksdagens år 1884 fattade beslut borde sättas i stället för en indragen vaktmästaretjenst, 150 nya ordinarie vaktbetjentbefattningar måtte inrättas. Af statsrådsprotokollet i ärendet framgår, att i slutet af sistlidne oktober månad antalet vaktbetjente vid postverket utgjorde 1,529, af hvilka 791 voro ordinarie, 357 extra och 381 reservbetjente, samt att af de extra vaktbetjente ej mindre än 259 voro i full tjenstgöring. Med afseende å detta förhållande, och då postverkets fortgående utveckling framkallar ett ständigt ökadt behof af ifrågavarande tjenstebefattningar, anser utskottet den nu föreslagna tillökningen i antalet ordinarie vaktbetjente vara erforderlig, på det att det af 1896 års Riksdag uttalade syfte om beredande åt extra ordinarie vaktbetjente af en tidigare befordran till ordinarie tjenst skall kunna i afsevärd mån och för någon längre framtid vinnas.

Förhållanden af enahanda beskaffenhet som de, hvilka föranledt 1896 års Riksdag att förorda inrättandet af nya ordinarie postvaktbetjentbefattningar, synas äfven tala för vidtagande af åtgärder till förbättrande af befordringsutsigterna för postverkets talrika extra ordinarie tjenstemän. Enligt hvad generalpoststyrelsen upplyst, voro nemligen mot slutet af nästlidet år vid postverket anställde 518 extra biträden, af hvilka flertalets fulla arbetskraft och arbetstid af verket togos i anspråk. Då under nuvarande befordringsförhållanden dessa biträden icke kunde påräkna att ernå ordinarie tjenst förr än vid i medeltal 34 års ålder och efter en tjenstetid i postverket af omkring 13 år, har utskottet funnit Kongl. Maj:ts framställning om inrättande af 75 nya postexpeditörsbefattningar vara fullt befogad och böra vinna Riksdagens bifall.

Beträffande den af Kongl. Maj:t — — — — — — — — — — hemställa:

1:o) (lika med utskottet);

2:o) att Riksdagen likaledes må bifalla Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af 151 nya ordinarie postvaktbetjentbefattningar;

3:o) (lika med utskottet);

4:o) (lika med utskottet); samt

5:o) att Riksdagen, vid bifall till hvad utskottet i mom. 1:o, 2:o, 3:o a) och b) samt 4:o hemstält och med beräknande af postverkets stater för år 1898 till följande belopp, nemligen:

aflöningsstaten	kronor	3,330,300: —
öfvergångsstaten	»	2,400: —
pensionsstaten	»	75,375: —
omkostnadsstaten	»	4,875,500: —
oförutsedda utgifter	»	340,000: —
afkortningar och restitutioner m.m.	»	64,425: —
tillsammans	kronor	8,688,000: —

må bestämma postverkets anslag, förslagsvis beräknadt, till 8,688,000 kronor att utgå direkt af postmedlen.»;

vid *punkten 6:o* (angående anslag till skogsväsendet):

af herr *K. Bohnstedt;*

vid *punkten 12:o* (angående anslag till en telegrafförbindelse mellan Gotland och Dalarö):

af herrar vice talmannen *A. P. Danielson, S. G. von Friesen, I. Månsson, C. Persson, P. Pehrsson, K. A. Kihlberg, P. G. Näslund, O. Larsson, J. A. Sjö, P. Ersson, D. Persson* och *P. Norberg,* hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Då, enligt hvad jemväl i statsrådsprotokollet meddelas, telegrafkorrespondensen mellan Gotland och fastlandet icke är större, än att den nu varande kabeln under vanliga förhållanden är för densamma fullt tillräcklig, samt de afbrott, som å denna ledning förekommit, i allmänhet visat sig kunna efter kort tids förlopp afhjelpas, har utskottet icke funnit skäl tillstyrka beviljandet af det jemförelsevis betydande belopp, som anläggandet af den föreslagna nya telegrafförbindelsen ansetts påkalla.

Utskottet hemställer alltså,

att, i enlighet med herr friherre Klinckowströms ofvan omförmälda yrkande, Kongl. Maj:ts förevarande framställning icke må af Riksdagen bifallas.»

Det skulle här antecknas, att herr *O. Erickson* icke deltagit i förestående hufvudtitels behandling inom utskottet samt att herr *H. P. P. Tamm* icke öfvervarit handläggningen af punkten 12:o af utlåtandet.

Bil.

Tabell öfver ordinarie anslagen under

Finans-

1897 års riksstat anslår:						
Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Friheter och kyrkotionde.		Summa.		
Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
17,000	—	——	—	17,000	—	Departementschefen
64,000	—	——	—	64,000	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli
122,100	—	——	—	122,100	—	Kammarkollegium
102,800	—	——	—	102,800	—	Statskontoret
174,000	—	——	—	174,000	—	Stämpelomkostnader, *förslagsanslag*
140,000	—	——	—	140,000	—	Kostnader för allmänna bevillningens uttaxering,
20,300	—	——	—	20,300	—	Mynt- och kontrollverken
10,500	—	——	—	10,500	—	Omkostnader för kontrollverket, *förslagsanslag*
169,600	—	——	—	169,600	—	Kammarrätten. Nuvarande belopp
						Ökas dels för aflöning för ytterligare två kammarslaget till vikariatsersättning, arfvoden åt extra kostnad med 4,700 kronor eller tillsammans
35,500	—	——	—	35,500	—	Öfverintendentsembetet
8,310,000	—	——	—	8,310,000	—	Postverket, *förslagsvis* beräknadt att utgå direkt af
						Ökas med
1,410,000	—	——	—	1,410,000	—	Telegrafverket, *reservationsanslag*, att af telegrafmedlen
2,628,000	—	——	—	2,628,000	—	Tullverket, *förslagsanslag,* att af tullmedlen direkt
						Ökas med
2,100,000	—	——	—	2,100,000	—	Ersättning till städerna för mistad tolag, *förslagsanslag*
94,000	—	——	—	94,000	—	Domänstyrelsen
1,143,200	—	——	—	1,143,200	—	Skogsväsendet:
						Bestämdt anslag:
						För skogsstaten
						» statens skogsläroverk
Tr:pt 16,541,000	—	——	—	16,541,000	—	

Litt. A.

riksstatens Sjunde hufvudtitel.

		Förslag till blifvande riksstat:					
		Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Friheter och kyrkotionde.		Summa.	
departementet.		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
.....		17,000	—	——	—	17,000	—
.....		64,000	—	——	—	64,000	—
.....		122,100	—	——	—	122,100	—
.....		102,800	—	——	—	102,800	—
.....		174,000	—	——	—	174,000	—
förslagsanslag		140,000	—	——	—	140,000	—
.....		20,300	—	——	—	20,300	—
.....		10,500	—	——	—	10,500	—
.....	169,600: —						
rättsråd med 12,800 kronor och dels å anbiträden, flitpenningar och renskrifnings-	17,500: —	187,100	—	——	—	187,100	—
.....		35,500	—	——	—	35,500	—
postmedlen. Nuvarande belopp	8,310,000: —						
.....	360,000: —	8,670,000	—	——	—	8,670,000	—
direkt utgå		1,410,000	—	——	—	1,410,000	—
utgå. Nuvarande belopp	2,628,000: —						
.....	30,000: —	2,658,000	—	——	—	2,658,000	—
.....		2,100,000	—	——	—	2,100,000	—
.....		94,000	—	——	—	94,000	—
..... 447,208: —							
..... 47,700: —	494,908: —						
Tr:pt	494,908: —	15,805,300	—	——	—	15,805,300	—

	1897 års riksstat anslår:						
	Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag.* Friheter och kyrkotionde.		Summa.		
	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	
Tr:pt	16,541,000	—	——	—	16,541,000	—	*Förslagsanslag:* Till ålderstillägg åt skogsstaten och skogsinstitu- *Reservationsanslag:* Till enskilda skogsundervisningen ..... » kronoskogarnes förvaltning och befrämjande Nuvarande belopp ..... *Ökas* med .....
	12,000	—	——	—	12,000	—	Till belöningar för rofdjurs dödande, *förslagsanslag* ...
	30,000	—	——	—	30,000	—	Lyshållning m. fl. utgifter för kronans publika hus i
	200,000	—	——	—	200,000	—	Byggnader och reparationer, *reservationsanslag* .....
	21,550	—	40	—	21,590	—	Städers friheter, *förslagsanslag* .....
	15,000	—	——	—	15,000	—	Observations- och uppbördsprocenter m. m., *förslags-*
	450,000	—	——	—	450,000	—	Kontroll å tillverkningsafgifter, *förslagsanslag* .....
	13,000	—	——	—	13,000	—	För kontrollen vid enskilda banker och kreditanstalter, *Ökas* med .....
	75,000	—	——	—	75,000	—	Restitutioner, *förslagsanslag* .....
	45,000	—	——	—	45,000	—	Ålderstillägg, *förslagsanslag* .....
	20,000	—	——	—	20,000	—	Rese- och traktamentspenningar, *förslagsanslag* .....
	400,000	—	——	—	400,000	—	Postafgifter för tjenstebref och dylika försändelser,
	36,810	—	——	—	36,810	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., *förslagsanslag*
	32,000	—	——	—	32,000	—	Extra utgifter, *reservationsanslag* .....
	60,000	—	——	—	60,000	—	Kongl. operan .....
Summa	17,951,360	—	40	—	17,951,400	—	

			Förslag till blifvande riksstat:					
			Anvisning i kontant.		Indelning och dermed jemförlig anvisning, på *förslag*. Friheter och kyrkotionde.		Summa.	
			Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
Tr:pt	494,908: —		15,805,300	—	——	—	15,805,300	—
tets lärarepersonal	84,400: —							
.....	4,800: —							
af skogsväsendet i allmänhet.								
.....	559,092: —							
.....	15,000: —	574,092: — 578,892: —	1,158,200	—	——	—	1,158,200	—
.....			12,000	—	——	—	12,000	—
Stockholm, *förslagsanslag*			30,000	—	——	—	30,000	—
.....			200,000	—	——	—	200,000	—
.....			21,550	—	40	—	21,590	—
anslag			15,000	—	——	—	15,000	—
.....			450,000	—	——	—	450,000	—
förslagsanslag, högst. Nuvarande belopp...	13,000: —							
.....	2,000: —		15,000	—	——	—	15,000	—
.....			75,000	—	——	—	75,000	—
.....			45,000	—	——	—	45,000	—
.....			20,000	—	——	—	20,000	—
förslagsanslag			400,000	—	——	—	400,000	—
.....			36,810	—	——	—	36,810	—
.....			32,000	—	——	—	32,000	—
.....			60,000	—	——	—	60,000	—
		Summa	18,375,860	—	40	—	18,375,860	—

Bil. Litt. B.

Tabell öfver extra ordinarie anslagen under riksstatens Sjunde hufvudtitel.

		Kronor	ö.
Finansdepartementet.			
Finansdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli:			
Till arfvode för en byråassistent å finansdepartementets bankbyrå		4,000	—
Statskontoret:			
Ersättning för af statskontoret gjorda förskott		313,998	—
Telegrafverket:			
Till anordnande af en telegrafförbindelse mellan Gotland och Dalarö öfver Gotska Sandön och Hufvudskär		176,000	—
Öfverintendentsembetet:			
Till tillbyggnad af det åt telegrafverket upplåtna hus vid Skeppsbron i Stockholm	113,730: —		
» yttre restaurering af Örebro slott	4,400: —	118,130	—
Domänstyrelsen:			
Till aflöning åt domänintendenter och för uppehållande af domängöromålen hos länsstyrelserna	43,200: —		
» resekostnader vid domänförvaltningen, *förslagsanslag*	40,372: —	83,572	—
Diverse anslag:			
Till afdikningar å kronans skogar i Norrbottens län	65,000: —		
» reglering af flottleder i Norrbottens och Vesterbottens län	50,000: —		
» skogsodlingens befrämjande	50,000: —	165,000	—
	Summa	860,700	—

Anm. Öfver af Kongl. Maj:t föreslaget extra anslag under sjunde hufvudtiteln till anläggningar af telefonledningar kommer utskottet att framdeles afgifva utlåtande.

Stockholm, Ivar Hæggströms boktryckeri, 1897.